

РІЧНИЙ ЗВІТ ПРО ЗАХОДИ ПРОЕКТУ 2007

“СПРИЯННЯ ВРЯДУВАННЮ ЗА ШИРОКОЇ УЧАСТІ
ГРОМАДЯН ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ”

**ПРООН УКРАЇНА
МУНІЦИПАЛЬНА ПРОГРАМА ВРЯДУВАННЯ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Подяка нашим партнерам

Національні партнери

	Івано-Франківська міська рада		Житомирська міська рада		Рівненська міська рада		Калинівська міська рада
	Новоград-Волинська міська рада		Галицька міська рада		Миколаївська міська рада		Сакська міська рада
	Кіровська міська рада		Голопристанська міська рада		Кагарлицька міська рада		Джанкойська міська рада
	Вознесенська міська рада		Українська міська рада		Нововолинська міська рада		Щолкінська міська рада
	Могилів-Подільська міська рада		Львівська міська рада		Долинська міська рада		Рубіжанська міська рада
	Академія муніципального управління		Рівненська обласна державна адміністрація		Івано-Франківська обласна державна адміністрація		Тульчинська міська рада
	Постійна комісія Верховної Ради АР Крим з питань місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи		Комітет Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування		Українська асоціація місцевих та регіональних влад		

Міжнародні партнери

Досягнення проекту були б неможливими без підтримки та співпраці міст-партнерів нашої програми, зокрема, міст *Івано-Франківськ, Рівне, Житомир, Галич, Новоград-Волинський, Миколаїв, Кіровське, Гола Пристань, Кагарлик, Вознесенськ, Українка, Могилів-Подільський, Львів, Рубіжне, Долина, Тульчин, Калинівка, Саки, Джанкой, Щолкіне; Української асоціації місцевих та регіональних влад, Комітету Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, Академії муніципального управління, Івано-Франківської та Рівненської обласних державних адміністрацій, Постійної комісії Верховної Ради АР Крим з питань місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи* а також міжнародних партнерів, зокрема, *Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та Посольства Королівства Норвегії в Україні*. Команда проекту висловлює щирю подяку їм за їхню підтримку та співпрацю. Аналогічно, команда МПВСР хотіла б подякувати за співпрацю всім інституціям/людам, залученим до процесу впровадження програми, зокрема, керівництву ПРООН, Бізнес-центру, та іншим структурним підрозділам в Україні, а також громадянам, службовцям муніципалітетів, працівникам закладів освіти, членам бізнес-громад, неурядовим громадським організаціям, засобам масової інформації, іншим приватним і громадським організаціям.

“На сходинку вище: Як українські громади допомагають самі собі”

Фото - 1: П. Ф. О'Доннелл, Постійний Координатор Системи ООН, Постійний Представник ПРООН в Україні

ПРООН займається розвитком, орієнтованим на громади в Україні, впродовж багатьох років. Важливим компонентом підходу, що базується на місцевому розвитку за активної участі громадян, є те, що ми намагаємося значним чином поліпшити вміння та здатність місцевих громад та місцевого керівництва задля сприяння формування в них почуття само-уповноваження. Саме це набуває неабиякого значення, особливо, з огляду на історичний контекст в Україні, коли внаслідок спадщини, залишеної після багатолітнього централізованого комуністичного правління в минулому, необхідним є те, щоб люди змогли побороти глибоко вкорінене почуття залежності від органів влади. Але замість цього зрозуміли наскільки більше вони можуть насправді досягти шляхом само-уповноваження, само-організації, само-мобілізації.

Наша роль в цьому процесі є суто каталітичною. В даному питанні ми не виступаємо суто зовнішньою допомогою, а скоріше внутрішнім каталізатором процесу, під час якого місцеві громади усвідомлюють відповідальність за своє життя, за вирішення проблем стосовно свого власного розвитку, використовують свої внутрішні ресурси, слідуючи чіткому плану дій в напрямку до свого розвитку та добробуту.

В контексті політичного розвитку України цей підхід також сприяє зміцненню демократичної підзвітності. Ми бачимо як місцеві керівники тримають відповідальність за свої обіцянки перед народом. Разом з тим, громадяни краще розуміють завдання свого керівництва та можуть краще оцінити якості вмілого керівництва, що зрештою допомагає їм під час демократичного виборчого процесу.

Однаково важливим для нас є те, що наші партнери, а саме місцеві громади та місцеві адміністрації, надають надзвичайно суттєву підтримку нашим ініціативам. Досить часто більша частина матеріальних внесків у виконання наших програмних цілей насправді надходить від місцевих адміністрацій.

Таким чином, це стає важливим елементом сприяння подальшому розвитку органів самоврядування в Україні, бо люди можуть пересвідчитися, що на місцевому рівні місцева влада може компетентно та уміло виконувати свої обов'язки перед громадянами, виконувати обіцянки, і, насправді, створювати відчутну різницю в життях громадян.

На закінчення, я хочу сказати, що в цьому полягає найбільша користь цього підходу. Він створює можливості для людей на безпосередньому особистому рівні, на рівні їх родин та громад відчутти реальний сенс того, як змінюється їх життя за допомогою подібних підходів. Але, зрештою, джерело цих змін міститься всередині них самих, тому що йдеться саме про само-уповноваження громадян та само-стимулюючий процес розвитку.

*Френсіс М. О'Доннелл, Постійний Координатор Системи ООН,
Постійний Представник ПРООН в Україні*

*Уривок з інтерв'ю для документального фільму
“На сходинку вище: Як українські громади допомагають самі собі”*

ПРООН/МПВСР
Головна статистична інформація про заходи Програми у 2007 р.

№ п/п	Заходи	На кін. 2006	Рівень розвитку у 2007 р.				Разом у 2007	Всього з '04
			1 квартал	2 квартал	2 квартал	2 квартал		
1	Територія, охоплена заходами							
а	Області (включаючи АР Крим)	10	1	-	-	1	2	12
б	Міста	14	1	1	1	4	7	21
2	Інституційний розвиток							
а	Організації жителів	111	21	30	70	32	153	264
б	Мережі навчальних закладів	6	1	1	1	3	6	12
в	Мережі бізнес-структур	2	-	-	-	-	-	2
г	Мережі громадських організацій	3	-	-	-	1	1	4
д	Муніципальні ради сталого розвитку	2	-	-	-	2	2	4
е	Національний форум міст-партнерів	1	-	-	-	-	-	1
є	Національний форум ВНЗ-партнерів	1	-	-	-	-	-	1
3	Членство							
а	Кількість громадян – всього	17204	1456	3102	6433	2178	13169	30737
і)	Жінок	9915	874	1813	3635	1307	7629	17544
ii)	Чоловіків	7289	582	1289	2798	871	5540	12829
б	Школи та дошкільні заклади	150	3	29	8	16	56	206
в	НГО	47	0	-	-	7	7	54
г	Бізнес-структури	31	0	-	-	-	-	31
4	Розвиток людських ресурсів							
а	Кількість впроваджених заходів РЛР	131	26	24	15	15	80	211
б	Вигодонабувачі / учасники – всього	2938	391	845	334	526	2096	5034
5	Покращення якості життя людей							
а	Підтримані проекти місцевих громад	62	-	21	28	30	79	141
б	Загальна вартість проектів (тис. грн)*	7628.4	-	3064.8	2597.8	3508.9	9171.5	16799.9
і)	Внесок громади	814.4	-	396.4	361.6	441.8	1199.8	2014.2
ii)	Частка міської ради	3349.1	-	1481.9	1154.8	2586.7	5223.4	8572.5
iii)	Частка ПРООН / ШАРС/ Посольства Норвегії	2957.6	-	1057.4	1081.4	480.5	2619.3	5576.9
iv)	Частка інших місцевих донорів	507.3	-	129.0	-	-	129.0	636.3
в	Статус впровадження проектів							
і)	Перерахована сума, (тис. грн.)*	5719.7	182.6	181.9	3015.9	3290.2	6670.6	12390.3
ii)	Завершені проекти	25	11	13	6	33	63	88
г	Прямі вигодонабувачі проектів	54588	-	13418	16753	12561	42732	97320
і)	Жінки	17953	-	3243	2614	4868	10725	28678
ii)	Чоловіки	15215	-	1528	1616	4224	7368	22583
iii)	Діти	21420	-	8647	12523	3469	24639	46059
6	Мобілізація та використання ресурсів, дол. США	Бюджет на 2007	Викорис-тано в 1 кв.	Викорис-тано в 2 кв.	Викорис-тано в 3 кв.	Викорис-тано в 3 кв.	Викорис-тано в 2007 р.	Вико-нання, %
а	Івано-Франківська міська рада	770845	10156	11427	253649	313148	588380	76
б	Рівненська міська рада	48368	0	4676	6303	32881	43860	91
в	Голопристанська міська рада	14023	584	21	5846	7681	14131	101
г	Новоград-Волинська міська рада	107125	8690	2796	74633	17685	103804	97
д	Кіровська міська рада	10017	0	292	0	8723	9015	90
е	Миколаївська міська рада	22043	0	3766	2481	2611	8859	40
є	Галицька міська рада	11072	0	1578	8316	94	9988	90
ж	Кагарлицька міська рада	5220	0	0	0	4724	4724	90
з	Нововолинська міська рада	63385	0	0	434	46484	46918	74
и	Вознесенська міська рада	52519	0	0	3105	47888	50993	97
і	Могилів-Подільська міська рада	37593	0	0	0	29611	29611	79
і	Програма розвитку ООН	930000	67301	152364	346840	345314	911819	98
к	Фонд Швейцарської агенції розвитку та співробітництва	68000	7693	1626	15865	45833	71017	104
л	Посольство Королівства Норвегія	40808	0	0	14460	21908	36368	89
	Всього	2181018	94423	178545	731931	924587	1929486	88

* 1 дол. США = 5.01 грн. (грудень 2007)

Короткий виклад головних досягнень МПВСР у 2007 р.

Головними завданнями протягом року були наступні:

- Підвищення національної / регіональної інституційної спроможності та бази знань щодо зміцнення спільного муніципального врядування задля сталого розвитку (СР).
- Покращення місцевої / національної політики /законодавства у сфері муніципального врядування і СР.
- Покращення якості життя людей у містах через спільне впровадження місцевих ініціатив зі СР.
- Розробка навчального курсу та посібника з питань сталого розвитку за участю громад.
- Створення можливостей працевлаштування для сімей із низьким рівнем доходу в обраних містах.
- Підвищення якості людських ресурсів в містах для кращого управління місцевим розвитком.
- Підвищення обізнаності громадськості про гендер та ВІЛ/СНІД серед цільових груп згідно з українськими Цілями розвитку тисячоліття.

Головними досягненнями протягом року були:

1. Реформи у сфері законодавства та політики:

- Укладено «Угоду про партнерство» між ПРООН/МПВСР та Комітетом Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування з метою створення сприятливого середовища щодо зміцнення децентралізованого врядування для сталого розвитку в Україні.
- Створено робочу групу з 15 представників різних організацій, що спеціалізуються на місцевому самоврядуванні, для розробки законопроектів із участі громадян у місцевому сталому розвитку.
- Розроблено та підготовлено до розгляду у Парламенті проект Закону України “Про внесення змін та доповнень до Закону України “Про органи самоорганізації населення”.

2. Розбудова інституційного потенціалу:

- Укладено «Угоди про партнерство» між ПРООН/МПВСР та 7-ма міськими радами, та в них створено муніципальні відділи підтримки. МВП надано логістичну підтримку для забезпечення їхнього ефективного функціонування.
- Створено 153 організацій жителів (ОЖ) за участю 7629 жінок та 5540 чоловіків;
- Створено 3 мережі навчальних закладів, що об'єднали 26 освітніх установ; 30 закладів освіти приєдналися до існуючих мереж навчальних закладів у м. Новоград-Волинський та Рівне.
- Створено 2 Муніципальні ради сталого розвитку – по 1 у м. Новоград-Волинський та Вознесеньск – як форум організації жителів / мереж, органів місцевої влади та інших зацікавлених сторін.
- Створено офіційні веб-сторінки міських рад м. Могилів-Подільський, Українка, Кагарлик та Нововолинськ для зміцнення їх потенціалу щодо інформаційно-комунікаційних технологій, та проведено навчання для 23 посадовців цих міських рад з питань адміністрування веб-сторінок.
- У містах Кагарлик, Українка, Могилів-Подільський, Нововолинськ, Гола Пристань, Вознесеньск, Вознесеньск, Львів та Рубіжне проведено оцінювання рівня місцевого розвитку для вироблення чіткого бачення майбутніх заходів у сфері розвитку у співпраці з місцевими громадами.
- Розроблено програму навчального курсу “Сталий розвиток за участю громад” із переліком тем для дослідницьких робіт, рекомендаціями щодо включення цього курсу до існуючих навчальних планів вищих навчальних закладів та навчальним посібником.

3. Розвиток людських ресурсів:

- Протягом року проведено 80 заходів у сфері розвитку людських ресурсів, з яких 45 організовано МВП міст-партнерів та 35 - відділом управління проектом у м. Київ.
- Через ці заходи розбудовано потенціал 2096 учасників; 51% з них – чоловіки, та 49% - жінки.
- Серед 80 заходів – 21 тренінг з питань підвищення поінформованості про сталий розвиток, ВІЛ/СНІД, Цілі розвитку тисячоліття та гендер, 26 тренінгів з інституційного розвитку та управління проектами громад, 2 – з питань децентралізації та місцевого самоврядування, 4 навчання для команд МВП з нових міст перед початком роботи та інші.
- В Академії муніципального управління започатковано офіційний курс «Сталий розвиток суспільства» (викладається 75 студентам) і розроблено посібник для цього навчального курсу.
- До МВП у 3-х містах-партнерах (Івано-Франківськ, Українка та Новоград-Волинський) залучено 6 стажерів, які провели дослідження з різних питань, пов'язаних із впровадженням підходу місцевого сталого розвитку, орієнтованого на громади.

4. Покращення якості життя – інфраструктурні проекти громад:

- Протягом року затверджено 79 нових проектів громад на загальну суму 9 171.5 тис. грн., пряму вигоду від яких отримують 42 732 громадян. Ці проекти співфінансувалися самими громадами (13.1%

загальної вартості проекту), міськими радами (57.0%), та ПРООН/МПВСР - 28.5% (з цієї суми 24.5% надійшло з фонду ПРООН, 2.0% з фонду Швейцарської агенції розвитку та співробітництва (ШАРС), та 2.0% з фонду Посольства Норвегії), а також 1.4% були внесені іншими місцевими донорами.

- Протягом року фінансові гранти були фактично надані на 90 проектів сталого розвитку у містах-партнерах Івано-Франківськ, Рівне, Новоград-Волинський, Миколаїв, Гола Пристань, Галич, Нововолинськ, Вознесенськ, Кагарлик і Могилів-Подільський. Загальна перерахована сума становила 6.7 млн. грн., включаючи 34.5% з головного фонду ПРООН, 3% від Посольства Норвегії, 1.3% від ШАРС та 61.2% від міст-партнерів.
- Протягом року було завершено реалізацію 63-х проектів громад; у цілому, з часу започаткування Програми було повністю завершено 88 громадських проектів.
- 60 організацій жителів / мереж протягом року провели громадські аудити, в яких взяли участь 4 956 членів громад з 5 476 (або 90.5%); аудит показав повну задоволеність членів заходами проекту та використанням ресурсів.

5. ВІЛ/СНІД та впровадження гендеру:

- Протягом року організовано 6 кампаній з поінформованості громадськості з питань ВІЛ/СНІДу, включаючи такі у містах Рубіжне, Гола Пристань, Кагарлик, Могилів-Подільський, Українка та Галич. Вони включали медіа-заходи, 5 тренінгів для місцевих волонтерів та 5 круглих столів для практиків.
- У результаті, було підготовлено 208 волонтерів з числа місцевої молоді у 5 містах.
- Волонтери у містах Рубіжне, Гола Пристань, Могилів-Подільський, Українка та Галич підвищили поінформованість близько 4 600 місцевих жителів шляхом консультування та розповсюдження інформаційних матеріалів з питань ВІЛ/СНІДу протягом масових громадських заходів.
- Також були проведені кампанії з поінформованості "Гендерна рівність для всіх" у містах Новоград-Волинський та Могилів-Подільський, що сприяли підвищенню поінформованості 5 700 місцевих жителів з питань гендеру.

6. Мобілізація та використання ресурсів:

- Протягом року для заходів Програми було залучено ресурси в обсязі 2 181 018 дол. США, включаючи 930 000 дол. США від ПРООН, 68 000 дол. США від ШАРС, 40 808 дол. США від Посольства Норвегії в Україні та 1 142 210 дол. США в якості національного співфінансування.
- З початку 2007 року було використано 1 929 486 дол. США (або 88.5%) (включаючи зобов'язання до сплати).

7. Результати комунікаційних заходів:

- Протягом року було відстежено 340 згадок в ЗМІ про заходи Програми, з яких 36 були національного рівня та 304 – місцевого рівня.
- Серед 340 медіа-згадок, 33,8% були розміщені в газетах, 22,6% - у радіо-програмах, 22,1% у теленовинах та 21,5% - на офіційних веб-сторінках. У цілому з 2004 року, коли Програма була започаткована, це становить 842 медіа-згадки.

8. Зв'язки для синергії:

- Із проектом «Підтримка децентралізації в Україні», що підтримується ШБС: для створення синергії у сприянні процесу децентралізації у Вінницькій області та АР Крим.
- Із проектом «Голос громадськості», що підтримується Світовим банком: для розбудови потенціалу партнерів Програми у сфері компетенції проекту через розповсюдження відповідних посібників.
- Із проектом «Спільнота споживачів та громадські об'єднання», що впроваджується ПРООН за фінансової підтримки ЄС: для спільних заходів у сфері поінформованості на користь міст-партнерів.

Плани на 2008 рік

- Започаткування 3-ї фази МПВСР «Муніципальне врядування та розширення повноважень громад», передбаченої на 2008-2010 роки.
- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень / відповідальності на користь місцевих органів влади.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегії місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Зміцнення спроможності громади впроваджувати проекти, спрямовані на покращення місцевого соціального, економічного та екологічного середовища.
- Зміцнення національної бази знань з питань сталого розвитку за участю громад через розповсюдження навчального курсу та підготовку майбутнього покоління.
- Підвищення громадської поінформованості з ВІЛ/СНІДу, гендеру та прав споживачів у містах-партнерах.
- Зосередження та підпроекти за підтримки ШАРС у Вінницькій області та АР Крим.

ЗМІСТ

Головна статистична інформація про заходи Програми у 2007 р., *iii*

Короткий виклад головних досягнень МПВСР у 2007 р., *iv*

Абревіатури, *viii*

I. Контекст, 1

- 1.1 Генезис Програми, 2
- 1.2. Аналіз ситуації, 3
- 1.3. Територія, охоплена заходами Програми, 4

II Досягнення Програми, 5

- 2.1 Результати розвитку, 6
 - 2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики, 8
 - 2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, 12
 - 2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, 32
 - 2.1.4 Розвиток людських ресурсів, 45
 - 2.1.5 Економічний компонент, 53
 - 2.1.6 Поінформованість громадськості з ВІЛ/СНІДу та гендеру, 56
- 2.2 Менеджмент та ефективність, 61
 - 2.2.1 Поширення території, охопленої заходами Програми, 61
 - 2.2.2 Партнерства / зв'язки, 62
 - 2.2.3 Результати комунікаційних заходів, 65
 - 2.2.4 Мобілізація та використання ресурсів, 66
 - 2.2.5 Оглядіві місії Програми, 68

III Уроки та можливості, 73

- 3.1 Нагромадження досвіду, 74
- 3.2 Плани на майбутнє, 74

Додатки

- 1. Список членів робочої групи, створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування для розробки законопроектів по створенню сприятливого середовища для місцевого розвитку за участю громад, 76
- 2. Резолюція національного круглого столу “Напрямки національної політики участі громадян у місцевому сталому розвитку”, 77
- 3. Програма навчального курсу та зміст посібника з викладання сталого розвитку за участю громад, 79
- 4. Результати оцінювання рівня місцевого розвитку 8 міст-партнерів, 82
- 5. Етапи запровадження системи якості муніципальних послуг у м. Вознесенськ – детальний опис, 83
- 6. Деталі щодо спільного оцінювання 6-ма організаціями жителів у містах-партнерах, 85
- 7. Місцеві ініціативи сталого розвитку: співфінансування, фізичний прогрес та бенефіціанти станом на кінець 2007 р., 86
- 8. Деталі щодо фінансових трансакцій по місцевих проектах сталого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, 95
- 9. Форма громадського аудиту, рекомендована для використання організаціями громад, 97
- 10. Порівняльний аналіз впливу впровадження окремих проектів громад, 100
- 11. Деталі щодо підпроєкту ПРООН/МПВСР, що впроваджується за підтримки ШАРС, 113
- 12. Деталі щодо проектів громад, що впроваджуються за підтримки Посольства Норвегії, 115
- 13. Методичні рекомендації щодо громадських проектів, 116
- 14. Деталі щодо медіа-згадок у 2007, 121

Перелік карт

- 1. Територія, охоплена заходами МПВСР, 5

Перелік таблиць

1. Досягнення цільових показників розвитку МПВСР у 2007, **6**
2. Інституційний розвиток у містах-партнерах у 2007, **13**
3. Результати спільного оцінювання 6-ма організаціями жителів у 3-х містах, **30**
4. Статус розміщення ресурсів у 2007 р. в розрізі мети проектів, **33**
5. Статус розміщення ресурсів у 2007 р. в розрізі ініціаторів проектів, **34**
6. Фінансовий статус місцевих проектів СР, що впроваджуються місцевими партнерами (тис. грн.), **35**
7. Проектні пропозиції: кошторисна вартість та співфінансування (тис. грн.), **36**
8. Рівень завершеності проектів (2004-2007), **37**
9. Досвід проведення громадського аудиту партнерськими організаціями жителів/мережами, **37**
10. Заходи з розвитку людських ресурсів (2004-2007), **46**
11. Тренінги з поінформованості у містах-партнерах у 2007, **48**
12. Заходи зі сприяння зайнятості, **53**
13. Сприяння зайнятості: кошторисна вартість та виконання станом на кінець 2007 (грн.), **54**
14. Кількість медіа-згадок, **65**
15. Мобілізація та використання ресурсів у 2006 в розрізі напрямків діяльності (тис. дол. США), **67**
16. Мобілізація та використання ресурсів у 2007 році в розрізі донорів (тис. дол. США), **68**

Перелік схем

1. Бачення заходів МПВСР у 2007, **6**
2. Планові та фактичні показники 2-х проектів громад у м. Гола Пристань, **44**

Перелік вставок

1. Створення сприятливого середовища для подальшого розвитку органів самоорганізації населення, **10**
2. МВП як міжгалузевий ресурсний центр зі сталого розвитку за участю громад. Внутрішній відділ міської ради – приклад м. Новоград-Волинський, **14**
3. МВП як міжгалузевий ресурсний центр зі сталого розвитку за участю громад. Незалежна громадська організація – приклад м. Івано-Франківськ, **15**
4. Форум муніципального розвитку – для огляду результатів роботи громад у м. Вознесенськ, **17**
5. Національний форум міст-партнерів – голос міських рад, **18**
6. Підтримка демократизації та децентралізації в Україні Швейцарським бюро співробітництва – думка донора, **19**
7. Сталий розвиток за участю громад в Україні – частина навчального процесу, **22**
8. Вплив впровадження громадських проектів на життя людей – приклад м. Івано-Франківськ, **23**
9. Огляд реальних досягнень на місцях розбудовує впевненість, **23**
10. Офіційна веб-сторінка міської ради – щоб зробити її більш прозорою та підзвітною людям, **25**
11. Оцінювання рівня місцевого розвитку допомагає місту побачити його подальший розвиток, **26**
12. Стратегічне планування – необхідна умова сталості місцевого розвитку, **28**
13. Система управління якістю ISO 9000:2001 – для встановлення європейських стандартів надання муніципальних послуг, **30**
14. Спільне оцінювання 6-ма організаціями жителів у містах-партнерах, **31**
15. Спільне оцінювання є одним із шляхів розширення повноважень громад, **32**
16. Громадське управління освітою – для покращення навчально-вихованого середовища. Приклад м. Новоград-Волинський, **38**
17. Вимірювання масштабу змін у навчальному середовищі ЗОШ №16. Приклад м. Івано-Франківськ, **39**
18. Діяльність громади для привнесення тепла і комфорту до дитячого садка. Приклад м. Нововолинськ, **40**
19. ОСББ – щоб стати справжніми господарями багатоквартирних будинків. Приклад м. Вознесенськ, **40**
20. Організація розвитку житлового району – для покращення життя більшої кількості людей. Приклад м. Кіровське, **42**
21. Враження учасників тренінгу, **47**
22. Враження учасників тренінгів з поінформованості, **48**
23. Відгуки учасників та потенціал подальшого застосування знань, здобутих у Чеській Республіці, **52**

24. Створення механізму сприяння розвитку бізнесу, **54**
25. Надлишковий ефект мікрокредитування за принципом груп самопомоги, **55**
26. Заходи з поінформованості про ВІЛ/СНІД в окремих містах-партнерах, **57**
27. Враження вигодонабувачів заходів ПРООН/МПВСР, пов'язаних із ВІЛ/СНІДом, **58**
28. Думки учасників візиту донорів до м. Новоград-Волинський, **72**

Перелік діаграм

1. Головні сфери заходів НФВНЗП у 2007 р., **21**
2. Переваги офіційних веб-сторінок міських рад, створених за підтримки ПРООН/МПВСР, **25**
3. Етапи запровадження системи якості муніципальних послуг у м. Вознесенськ, **29**
4. Місцеві проекти сталого розвитку, започатковані у 2007 р., в розрізі мети, **34**
5. Місцеві проекти сталого розвитку, започатковані у 2007 р., в розрізі ініціаторів, **34**
6. Етапи та кроки для організацій жителів / мереж для отримання підтримки від ПРООН/МПВСР, **45**
7. Використання ресурсів у 2007 згідно із сферами підтримки, визначеними в UNDAF, **67**

АБРЕВІАТУРИ

ОУ	Освітні установи
ОЖ	Організація жителів
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків
БК	Будинковий комітет
ВК	Вуличний комітет
КК	Квартальний комітет
ЦСРБ	Центр сприяння розвитку бізнесу
УСФ	Угода про спільне фінансування
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
ЦРТ	Цілі розвитку тисячоліття
МПВСР	Муніципальна програма врядування та сталого розвитку
МВП	Муніципальний відділ підтримки
НГО	Неурядова громадська організація
ОГ	Організація громади
ОРЖР	Організація розвитку житлового району
СР	Сталий розвиток
ШБС	Швейцарське бюро співробітництва
ШАРС	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва
МСП	Малі та середні підприємства
грн.	Українська гривня
ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй

Розділ ПЕРШИЙ

КОНТЕКСТ

- 1.1. Генезис Програми, с. 2
- 1.2. Аналіз ситуації, с. 3
- 1.3. Територія, охоплена заходами Програми, с. 4

1.1 ГЕНЕЗИС ПРОГРАМИ

Передумови

Муніципальна програма врядування та сталого розвитку (МПВСР) ПРООН / Україна була започаткована у квітні 2004 р. у якості підготовчої фази для розробки спільного та прозорого механізму локалізації принципів сталого розвитку. У 2005 році Програма увійшла у другу фазу своєї діяльності для демонстрації ефективності громадсько-приватного партнерства з метою вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем. Друга фаза закінчується 31 грудня 2007 року. Програма виконується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй. Вона також була зареєстрована Міністерством економіки України. Третя фаза Програми “Муніципальне врядування та розширення повноважень громад” передбачена на період 2008-2010 рр.

МПВСР є частиною Програми місцевого розвитку (ПМР) ПРООН / Україна разом з іншими проектами, таким як «Програма розвитку та інтеграції Криму», «Чорнобильська програма відродження та розвитку», «Місцевий розвиток, орієнтований на громади» та «Створення безпечного середовища для молоді України». Передбачається, що Програма місцевого розвитку слугуватиме парасольковою програмою для сприяння підтримуваному громадянами місцевому розвитку та місцевому демократичному врядуванню в Україні через модель сталого розвитку за участю громад.

Мета, стратегія та схема виконання

Метою МПВСР є сприяння врядуванню за широкої участі громадян для покращення якості життя населення в містах України. З цією метою, у 2007 році Програма була зосереджена на досягненні таких результатів:

- Підвищення інституційної спроможності та бази знань для підтримки муніципального врядування за широкої участі громадян.
- Покращення місцевої / національної політики / законодавства у сфері сталого розвитку.
- Покращення якості життя людей у містах через спільне впровадження місцевих ініціатив зі сталого розвитку.
- Підвищення якості людських ресурсів у містах для кращого управління місцевим розвитком.
- Підвищення обізнаності цільових груп громадськості про гендер та ВІЛ/СНІД у відповідності до українських Цілей розвитку тисячоліття.

За стратегією, Програма втілюється на засадах партнерства, що базується на зобов'язаннях щодо співфінансування, власності та сталості. Діяльність програми здійснюється через місцевих та національних партнерів з громадського та приватного секторів. Основними партнерами є міські ради, місцеві громади, Парламентський комітет із питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Міністерство житлово-комунального господарства України; Українська асоціація місцевих та регіональних влад; вищі навчальні заклади та органи державної влади, такі як обласні державні адміністрації.

Використовуючи підхід соціальної мобілізації, Програма сприяє створенню відповідних організацій місцевих громад жителів, навчальних закладів, малих бізнесових

структур та організацій громадянського суспільства. Ці організації засновуються в обраних містах України за принципами самопомоги та ефективного врядування. З допомогою інтервенцій Програми, інституційна спроможність цих організацій розбудовується таким чином, аби вони були спроможними планувати, мобілізувати ресурси та визначати пріоритети щодо вирішення своїх соціальних, економічних та екологічних проблем у сталий спосіб, що, у кінцевому підсумку, призводить до досягнення українських Цілей розвитку тисячоліття. Це відбувається за підтримки відповідних міських рад та інших національних / міжнародних агенцій із розвитку. Міські ради включають плани громад до власних загальноміських планів розвитку та виділяють ресурси на впровадження таких планів. Таким чином, процес сталого місцевого розвитку відбувається у повному сенсі слова за принципом «знизу-вгору». Він рухається від місцевого рівня по всій схемі до національного рівня.

1.2 АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ

Історія розвитку МПВСР бере витоки із соціально-економічної та екологічної ситуації в країні. Порядок денний щодо розвитку в Україні орієнтований на міста, оскільки у них живе 67% населення України. Сфери комунальних та соціальних послуг у багатьох містах України знаходяться у поганому стані або взагалі не функціонують. Обладнання та житловий фонд дуже застаріли, а їхній ремонт та утримання - дорогі. Погіршення екологічної ситуації внаслідок індустріального забруднення, шкідливі та не заощадливі енергетичні та екологічні технології зробили вразливим населення усєї країни. Інфраструктура та послуги втратили свою сталість через високу вартість та низькі доходи (як результат високосубсидованої системи надання послуг). Існує небезпека того, що значна частина населення не зможе отримати доступ до цих послуг за повною ціною. Це є очевидним, адже біля 21% населення живе за національно визначеною межею бідності. Здебільшого, бідність населення є наслідком низького рівня заробітної платні та безробіття / недостатнього рівня зайнятості населення. Відповідно до загальних підрахунків, 1,4% від загальної кількості дорослого населення України живуть із ВІЛ/СНІДом, а темп зростання випадків інфікування є найвищим в Європі. Кількість наркозалежних осіб, зареєстрованих у Міністерстві внутрішніх справ України, протягом останніх 5 років зроста удвічі. Іншою проблемою є домашнє насильство та низька участь жінок у процесі прийняття рішень. Все це вплинуло на загальну якість життя населення України.

Відповідальність щодо покращення якості життя українського населення у містах покладена на відповідні органи місцевого самоврядування - міські ради. Однак, чимало жителів міст не мали можливості відчути вигоди від ефективної діяльності органів самоврядування як механізму покращення якості їхнього життя. Більшості населення досі притаманний тип мислення, характерний командній системі управління радянських часів. Люди є пасивними та досі думають, що держава / місто надаватиме послуги, а органи влади в той же час намагаються отримати більший контроль над громадянами. Крім цього, покладання на місцеві органи самоврядування відповідальності щодо надання послуг не супроводжувалося передачею відповідних фінансових повноважень та важелів. У результаті, міста (особливо середні та малі) є у значній мірі обмеженими. У цьому контексті, Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки – проект ПРООН в Україні, що фінансується ЄС – видав дорадчий документ “Рекомендації щодо політики економічних та інституційних реформ”, що переконливо закликає до децентралізації державного

управління відповідно до принципів Європейської хартії із місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності та підзвітності місцевого самоврядування.

Стратегія розвитку України визначається її зобов'язаннями, взятими на Всесвітньому самміті зі сталого розвитку (ВССР, Йоганнесбург, 2002) для досягнення Цілей розвитку тисячоліття, та євроінтеграційною політикою країни. Існує багато передумов, що повинні бути виконані країною для втілення рішень ВССР та реалізації інтеграційної політики ЄС. Однією з таких передумов є застосування підходу широкої участі громад у врядуванні на місцевому та національному рівнях та інтеграція цінностей сталого розвитку до економічної, соціальної та екологічної політики. Однак, важливість підходу із 'громадсько-приватного партнерства' для місцевого розвитку та підходу, орієнтованого на громади, для успішного врядування, що довів свою ефективність у багатьох частинах світу, ще повинні бути визнані та перейняті до застосування в Україні.

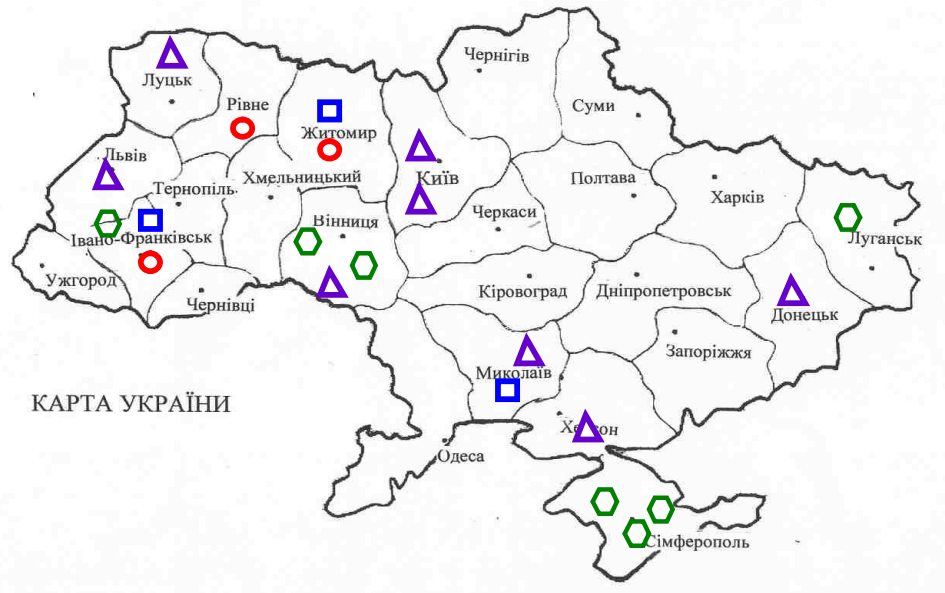
Постанова Верховної Ради України "Про концепцію сталого розвитку населених пунктів" (1999 р.) підкреслює важливість соціального, економічного та екологічного збалансованого розвитку сільських та міських населених пунктів через а) розвиток інженерної інфраструктури (з новими технологіями теплопостачання, водопостачання та каналізаційних систем / мереж), використання енергозберігаючих технологій, та б) покращення санітарно-гігієнічної та екологічної ситуації у населених пунктах, забезпечення безпечних та здорових умов проживання, використання сучасних систем збирання, транспортування, переробки та захоронення відходів. Однак, міста, що відповідають за цей процес, стикаються з такими перешкодами як брак досвіду, навиків та ресурсів для вирішення цих проблем. Таким чином, для розбудови потенціалу міст необхідна зовнішня підтримка.

1.3 ТЕРИТОРІЯ, ОХОПЛЕНА ЗАХОДАМИ ПРОГРАМИ

Почавши з 3-х міських рад у 2004 році, впродовж років Програма розросталася. Станом на 2007 рік, програма функціонує у 21 місті з 12 регіонів України, включаючи АР Крим. Три міста приєдналися до Програми протягом 2004 р.; 3 приєднались у 2005 р.; 8 встановили партнерство протягом 2006 р.; та 7 приєдналися у 2007р.

Область/регіон	Міські ради
Івано-Франківська	Івано-Франківськ, Галич, Долина
Рівненська	Рівне
Житомирська	Житомир, Новоград-Волинський
Миколаївська	Миколаїв, Вознесенськ
Донецька	Кіровське
Херсонська	Гола Пристань
Київська	Кагарлик, Українка
Волинська	Нововолинськ
Вінницька	Могилів-Подільський, Тульчин, Калинівка
Львівська	Львів
Луганська	Рубіжне
АР Крим	Саки, Джанкой, Щолкіне

Карта - 1 показує розміщення території, охопленої заходами Програми в Україні, згідно із роками партнерства. Крім того, 7 міських рад у Вінницькій області та АР Крим обрані Програмою для встановлення партнерських зв'язків у рамках підпроекту, що підтримується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва.

Карта - 1: Територія, охоплена заходами МПВСР

- Де :
- - Пілотні міста-партнери 2004 р.
 - - Міста-партнери 2005 р.
 - △ - Міста-партнери 2006 р.
 - ⬡ - Міста-партнери 2007 р.

Розділ ДРУГИЙ

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

2.1 Результати в розвитку, с. 5

2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики, с. 8

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, с. 12

2.1.3 Місцеві ініціативи зі сталого розвитку, с. 32

2.1.4 Розвиток людських ресурсів, с. 45

2.1.5 Економічний компонент, с. 53

2.1.6 Поінформованість громадськості про ВІЛ/СНІД і гендер, с. 56

2.2 Менеджмент та ефективність, с. 61

2.2.1 Поширення території, охопленої заходами Програми, с. 61

2.2.2 Партнерства / зв'язки, с. 62

2.2.3 Результати комунікаційних заходів, с. 65

2.2.4 Мобілізація та використання ресурсів, с. 66

2.2.5 Оглядові місії Програми, с. 68

2.1 РЕЗУЛЬТАТИ РОЗВИТКУ

У 2007 р. ПРООН/МПВСП зосереджувалась на зміцненні національної спроможності щодо покращення політики муніципального врядування; розвитку інституційного потенціалу міських рад та організацій громад; та підвищенні рівня поінформованості про ВІЛ/СНІД та гендер у відповідності до українських Цілей розвитку тисячоліття. Очікувані результати у цих сферах відображені на Схемі – І:

Схема – І: Бачення заходів МПВСП у 2007 р.

Прогрес у цих сферах відстежувався шляхом моніторингу цільових показників, визначених у робочому плані (Таблиця - І).

Таблиця – І: Досягнення цільових показників розвитку МПВСП у 2007 р.

№	Очікувані результати	Донор, що підтримує	Річний цільовий показник	Фактичні досягнення	
				Кількість	%
1	Зміцнення національного потенціалу до покращення систем стратегічного планування, розробки економічної та соціальної політики та програм, та моніторингу досягнення УЦРТ.	ПРООН	<ul style="list-style-type: none"> Пройшли навчання 150 службовців місцевих і національних органів влади та науковців У 3-х містах створено МРСР 2 міські ради прийняли політику підходу участі громад Розроблено посібник до навчального плану 	<ul style="list-style-type: none"> Пройшли навчання 199 службовців місцевих і національних органів влади та науковців У 2-х містах створено МРСР 1 міська рада прийняла політику підходу участі громад Розроблено посібник до навчального плану 	<ul style="list-style-type: none"> • 133 • 67 • 50 • 100
2	Зміцнення інституційного потенціалу та	ПРООН, ШАРС, Посольство	<ul style="list-style-type: none"> Створено / адаптовано 90 ОЖ, 8 мереж та 60 ФГ 	<ul style="list-style-type: none"> Створено / адаптовано 153 ОЖ, 4 мережі та 79 ФГ 	<ul style="list-style-type: none"> • 149

	спроможності муніципалітетів та організацій громадянського суспільства шляхом покращених політик та практик, пов'язаних із послугами у сфері довкілля та енергії	Норвегії, міста-партнери	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 250 осіб з МВП, ОЖ / мереж / ФГ • 3 міста отримали підтримку з ІКТ • Надано підтримку 60 місцевим ініціативам 	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 644 осіб з МВП, ОЖ / мереж / ФГ • 4 міста отримали підтримку з ІКТ • Надано підтримку 79 місцевим ініціативам 	<ul style="list-style-type: none"> • 258 • 133 • 132
3	Досягнення широкомасштабного працевлаштування економічно і соціально незахищених груп в містах завдяки громадських роботам, професійному навчанню та укладанню контрактів із малими та середніми підприємствами (МСП)	ПРООН	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 150 осіб • Видано 20 позик 	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 98 осіб • Видано 2 позики 	<ul style="list-style-type: none"> • 65 • 10
4	Поширення профілактики ВІЛ/СНІДу завдяки багатосекторним та багатоінституційним заходам з розвитку політики та мобілізації уряду і представників громадянського суспільства через розбудову потенціалу на національному та місцевому рівнях	ПРООН	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 300 осіб • Проведено 8 кампаній з поінформованості громадськості 	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 275 осіб • Проведено 6 кампаній з поінформованості громадськості 	<ul style="list-style-type: none"> • 92 • 75
5	Зростання доступу до рівних можливостей та справедливості, зорієнтованого на жінок та незахищені верстви населення, завдяки розбудові потенціалу НГО та організацій громадянського суспільства, і посиленню їх партнерства із місцевими органами влади й урядовими організаціями	ПРООН	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 100 представників ОЖ / мереж / міських рад • Організовано 4 медіа-заходи 	<ul style="list-style-type: none"> • Пройшли навчання 643 представники ОЖ / мереж / міських рад • Організовано 4 медіа-заходи 	<ul style="list-style-type: none"> • 643 • 100

Опис досягнень Програми наведений у розділі нижче. Результати, досягнуті у сфері законодавства і політики для муніципального сталого розвитку, відображені у підрозділі “Реформи у сфері законодавства і політики” (2.1.1); здобутки у розбудові інституційної спроможності для врядування за широкої участі громадян висвітлені у підрозділі “Розбудова інституційного потенціалу” (2.1.2); підрозділ “Місцеві ініціативи сталого розвитку” (2.1.3) описує прогрес у покращенні якості життя; досягнення із сприяння розвитку зайнятості, питань ВІЛ/СНІДу та гендеру описані у відповідних розділах (2.1.5, та 2.1.5); заходи із дорадчої підтримки муніципального врядування та проектного менеджменту відображені у відповідному розділі “Менеджмент та ефективність”(2.2).

2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики

Досвід здобутий на місцевому рівні, особливо у сфері децентралізації і місцевого самоврядування, вноситься ПРООН/МПВСР для проведення діалогу і вдосконалення політики. Це здійснюється через дослідження у сфері політики, семінари, конференції, круглі столи, тощо.

Головні заходи щодо реформ у сфері законодавства і політики

Для вдосконалення законодавчого та регуляторного середовища ініціатив місцевого сталого розвитку, спільного планування та фінансування місцевого розвитку, впродовж року були проведені такі основні заходи: 1) встановлення партнерства з Парламентським Комітетом з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, 2) створення робочої групи для розробки законопроектів щодо підтримки підходу місцевого розвитку за участю громад, 3) круглий стіл для народних депутатів для їх мотивації підтримувати підхід місцевого розвитку за участю громад, і 4) обговорення політики місцевого самоврядування через серію тематичних семінарів.

Нижче наводяться головні досягнення в цих сферах.

1. Встановлення партнерства з Комітетом Верховної Ради

15 січня 2007 року була підписана «Угода про партнерство» між ПРООН/МПВСР та Комітетом Верховної Ради з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування. Загальною метою партнерства є створення сприятливого середовища для зміцнення децентралізованого управління заради сталого розвитку в Україні.

Структура партнерства включає наступне:

- Ініціювання реформ щодо адміністративної / фінансової децентралізації у відповідності з принципом субсидіарності.
- Сприяння розвитку децентралізованої інституційної системи, що дасть змогу місцевим громадам, малому бізнесу, неурядовим громадським організаціям, освітніми закладами та органам місцевого самоврядування бути залученими до прозорого партисипативного процесу планування, і вирішити соціальні, економічні проблеми та проблеми навколишнього середовища на їхніх територіях.
- Вдосконалення політики/ законодавства задля створення середовища, що надасть змогу територіальним громадам, місцевим органам самоврядування, неурядовим громадським організаціям, здійснювати висхідне партисипативне планування і брати участь у заходах сталого розвитку на місцевому рівні у структурі громадсько-приватного партнерства.
- Сприяння адміністративно-територіальній реформі для демократичного управління та громадсько-приватного партнерства.

З цією метою Комітет діятиме як головний партнер ПРООН/МПВСР серед державних органів влади, лобюватиме у Верховній Раді зміни у політиці місцевого розвитку за участю громад, здійснюватиме роботу у співпраці з ПРООН та її проектами задля створення політики / законодавства у сфері демократичного врядування, місцевого самоврядування та місцевого розвитку за участю громад. В свою чергу, ПРООН зміцнюватиме потенціал Комітету, надаючи технічну підтримку для збільшення прозорості та доступу людей до інформації; розроблятиме політику / законодавство; привертатиме увагу громадськості до адміністративно- територіальної реформи.

2. Створення робочої групи для вдосконалення законодавства

У 2006 р. ПРООН/МПВСР було видано аналітичний документ «**Напрями національної політики залучення громадян до місцевого сталого розвитку**», що здійснив огляд практик місцевого розвитку за участю громад в Україні; встановив обмеження чинного законодавства, що утримують місцеві органи влади від більш широкого залучення громадян до процесу місцевого розвитку, та запропонував рекомендації щодо політики.

Для вирішення існуючих законодавчих перешкод, Парламентським Комітетом було створено робочу групу з 15 представників різних організацій та установ. Члени робочої групи проаналізували недоліки чинного законодавства в сфері місцевого самоврядування і органів самоорганізації населення та розробили законопроекти щодо внесення необхідних законодавчих змін щодо надання населенню більше можливостей участі у сталому розвитку на місцевому рівні. Перелік членів групи наведений у Додатку - І.

3. Круглий стіл за участю народних депутатів на тему підходу до місцевого розвитку за участю громад

30-31 березня в смт. Яремче Івано-Франківської області був проведений круглий стіл на тему «Напрями національної політики участі громадян у місцевому сталому розвитку», який був спільно організований Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, ПРООН/Муніципальною програмою врядування та сталого розвитку та Всеукраїнською асоціацією сприяння органам самоорганізації населення. Метою круглого столу було обговорити законопроекти, підготовлені робочою групою, на предмет їх важливості та адекватності.

Головними учасниками заходу були: Володимир Яловий – Заступник Голови Апарату Верховної Ради України; Петро Писарчук, Юрій Кічатий – народні депутати України; В'ячеслав Негода – Завідувач Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Сергій Волков – Старший програмний менеджер ПРООН; Олексій Орловський – Голова Всеукраїнської асоціації сприяння органам самоврядування населення; Зінаїда Федорук – заступник Івано-Франківського міського голови з економічних питань; правники; представники Української асоціації місцевих і регіональних влад, Київської міської державної адміністрації, органів місцевого самоврядування та місцевих громад.

Фото – 2: В. Яловий, П.Писарчук, Ю.Кічатий, та В. Негода в ході круглого столу з участі громадян в розвитку

Учасники круглого столу обговорили важливі питання створення та функціонування організацій за участю громад в Україні, зокрема:

- Законодавчі бар'єри на шляху залучення громади до місцевого сталого розвитку.
- Необхідність змін та доповнень у законодавстві в сфері правового регулювання статусу і функціонування органів самоорганізації населення (ОСН)
- Суттєвість та адекватність змін, запропонованих робочою групою в законопроектах.

Спираючись на вивчений досвід та напрямок дискусій експертів, учасники круглого столу затвердили законопроекти щодо впровадження змін та доповнень до чинного законодавства у сфері регулювання залучення громадян до прийняття рішень та реалізації проектів і ініціатив щодо сталого розвитку на місцевому рівні, зокрема, до Закону України «Про органи самоорганізації населення» та «Про місцеве самоврядування в Україні». Головні рекомендації круглого столу щодо законопроектів наведені у Вставці – I, а повний варіант резолюції – у Додатку II.

З цієї нагоди, **Володимир Яловий**, Заступник Голови Апарату Верховної Ради України, сказав: *“Прийняття цих змін до чинного законодавства є дуже важливим, оскільки без них Україна не буде в змозі рухатись далі в напрямку реалізації реформи місцевого самоврядування. Ці зміни не лише допоможуть стимулювати реформу в житлово-комунальному господарстві, але також стануть запорукою ефективного розвитку громадянського суспільства”*. **В'ячеслав Негода**, Завідувач Секретаріату Комітету Верховної ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування зазначив: *“Наша співпраця із ПРООН/МПВСР розпочалася ще у 2004 р. через спільні заходи програми з Українською асоціацією місцевих та регіональних влад. Приємно бачити, що завдяки цій співпраці ми можемо тепер розробляти такі важливі законопроекти та подавати їх до Парламенту. Ми також маємо пам'ятати, що нашою метою є створити сприятливе середовище для участі громадян у місцевому розвитку; тому ці закони слугуватимуть в якості рамок для подальшого удосконалення місцевої політики / законодавства”*.

Вставка - I: Створення сприятливих умов для подальшого розвитку ОСН

Після аналізу чинного законодавства, що регулює статус діяльності органів ОСН, учасники круглого столу внесли наступні рекомендації щодо вдосконалення можливостей місцевої демократії через участь громадян у місцевому сталому розвитку:

1. Затвердити проекти законів «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про внесення змін до Закону України «Про органи місцевого самоврядування в Україні», розроблені робочою групою. Рекомендованими змінами є:
 - Запропоновано визначення мікро-громади як частини членів територіальної громади, об'єднаних компактним проживанням та відносною спільністю соціальних, культурних, побутових та інших потреб.
 - Надано нове визначення «уповноважених» як для голови, заступника (заступників), секретаря ОСН, які уповноважуються учасниками зборів (конференції) жителів представляти їхні інтереси у відповідній міській раді для отримання дозволу на створення та легалізацію ОСН.
 - Значно деталізований механізм створення ОСН, надаючи можливості прискорення процесу ініціювання, подачі заяви до міської ради та отримання її згоди.
 - Зазначено, що ОСН створюється за необмежений термін функціонування.
 - Визначено, що “ОСН здійснюють свою діяльність на неприбутковій основі”.
 - Делеговані повноваження ОСН визначені як повноваження міських рад та їхніх виконавчих органів, які можуть бути додатково надані ОСН у випадку їх офіційної реєстрації.
 - Широко визначена фінансово-матеріальна база діяльності ОСН, включаючи власність, створену в результаті діяльності ОСН, та передану йому міською радою в оперативне управління, а також доходи від діяльності комерційних структур, створених ОСН.
2. Вважати за доцільне активізацію розробки теоретико-методологічних основ подальшого розвитку самоорганізації населення та інших форм локальної демократії в Україні в середовищі політичної реформи та реформи місцевого самоврядування. Регулярно проводити науково-практичні конференції, семінари та інші комунікаційні заходи за підтримки ПРООН,

організувати видання наукових праць та сприяти вивченню питань локальної демократії у системі підготовки та підвищення кваліфікації кадрів Національної академії державного управління.

3. Повсюдно створювати регіональні та місцеві асоціації самоорганізації населення, налагоджувати їхню співпрацю із відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Витяг з Резолюції круглого столу “Напрямки національної політики участі громадян у місцевому сталому розвитку”

З цієї нагоди учасники круглого столу також познайомились з досвідом м. Івано-Франківськ по залученню громадян до проектів та ініціатив з місцевого сталого розвитку через органи самоорганізації населення, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, НГО та інші організації громад.

4. Обговорення політики в сфері місцевого самоврядування

3-6 вересня 2007 року в смт. Затока (Білгород-Дністровський район, Одеська область) було проведено ряд семінарів для представників органів місцевого самоврядування, на яких обговорювалися актуальні питання політики у сфері реформи місцевого самоврядування, фінансової децентралізації, стратегічного планування територіального розвитку, адміністративно-територіальної реформи, участі громад в місцевому розвитку, та формування національної житлової політики. Заходи були організовані Українською асоціацією місцевих та регіональних влад спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування за сприяння ПРООН/МПВСР.

Фото – 3: В'ячеслав Негода, керівник Секретаріату Комітету Верховної Ради України, та Оксана Реміга, старший програмний менеджер ПРООН, відкривають семінар

Фото – 4: Учасники семінару розглядають законопроекти, представлені для обговорення

У роботі семінарських занять взяли близько 90 учасників, в тому числі В'ячеслав Негода, завідувач Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Олександр Білянський, Заступник Міністра з питань житлово-комунального господарства України; Оксана Реміга, старший програмний менеджер ПРООН; Орест Матвіїшин, заступник начальника управління регіональної політики Секретаріату Кабінету Міністрів України; Олександр Лисюк, директор департаменту Міністерства регіонального розвитку та будівництва України; Галина Гудзь, заступник начальника відділу департаменту територіальних

бюджетів Міністерства фінансів України; та представники місцевих та регіональних органів місцевого самоврядування.

Проведений семінар включав наступні теми:

- Процес децентралізації та реформування місцевого самоврядування.
- Шляхи реформування адміністративно-територіального устрою України.
- Фінансове забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування в їхній діяльності.
- Стратегічне планування та територіальний розвиток.
- Соціальна мобілізація; участь громади у плануванні та втіленні програм місцевого розвитку.

У ході засідань було обговорено ряд законопроектів щодо внесення змін до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні”, “Про місцеві державні адміністрації” та інших, а також розглянуто питання щодо формування місцевих бюджетів на 2008 рік. Учасники семінарів були ознайомлені з концепціями соціальної мобілізації та врядування за широкої участі громадян для сталого місцевого розвитку, а також були вмотивовані для використання цих підходів у їхній щоденній роботі на місцевому рівні.

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу

ПРООН/МПВСР надає підтримку містам-партнерам у мобілізації місцевих громад жителів для створення об'єднань громадян (будинкових / вуличних комітетів, об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та їхніх асоціацій і т.д.). Програма також сприяє освітнім установам, громадським організаціям та малому / середньому бізнесу у створенні їхніх мереж (асоціацій). Такі самоврядні організації заснуються за принципами демократичного врядування. Вони співпрацюють із міськими радами, обласними / районними органами влади для вироблення спільного бачення сталого розвитку. Впродовж року у цьому відношенні було виконано наступні головні заходи:

А) Інституційний розвиток на місцевому рівні

Фото – 5: У процесі загальні збори жителів у м. Нововолинськ

Процес інституційного розвитку складається із налагодження контактів із зацікавленими сторонами, проведення діалогів із ними, формування організацій громад або мереж, розбудови їхнього потенціалу з питань врядування за широкої участі громадян, інституціоналізації (офіційного визнання) цих організацій та супроводження їхнього розвитку командами МПВСР / МВП. Ці кроки є важливими для закладення підвалин демократичного врядування на місцевому рівні; розбудови потенціалу місцевої громади щодо встановлення партнерства із місцевими органами влади та іншими організаціями розвитку, та для залучення місцевих / зовнішніх ресурсів на впровадження ініціатив розвитку та сталість зусиль розвитку.

Досягнення в інституційному розвитку у містах-партнерах у 2007 р. наведені нижче:

- Створено 153 додаткові організації жителів (ОЖ) за участю 326 будинків (включаючи 199 багатоквартирних будинків), 7629 жінок та 5540 чоловіків;
- Створено 3 мережі навчальних закладів у м. Кагарлик, Нововолинськ та Могилів-Подільський, що об'єднали 26 закладів освіти. 30 нових шкіл та дитсадків приєдналися до існуючих мереж шкіл у м. Рівне та Новоград-Волинський;
- Створено 2 Муніципальні ради сталого розвитку – по 1 у м. Новоград-Волинський та Вознесенськ – як форум організацій жителів / мереж та муніципалітету.

У сукупному обсязі загальна чисельність ОЖ у 2004-2007 рр. досягла 264 за участю 17544 жінок та 12829 чоловіків із 749 будинків (включаючи 257 багатоквартирних будинків). Також 206 шкіл та дитячих садочків створили 9 мереж навчальних закладів та 54 НГО об'єдналися заради створення 4 мереж НГО. 31 агенції, що діють у сфері підприємництва, створили 2 мережі бізнес-структур задля економічної діяльності. Організації жителів у м. Івано-Франківськ, Кіровське, Рівне та Нововолинськ об'єдналися в Організації розвитку житлового району (ОРЖР), або асоціації.

Відповідні дані з інституційного розвитку наведені у Таблиці – II. Таблиця відображає дані по 14 містах-партнерах, які мали певні досягнення в інституційному розвитку протягом року. Інші міста, що не згадані у Таблиці, або приєдналися до Програми наприкінці 2007 р. та ще не розпочали процесу, або стикнулися із певними труднощами у налагодженні ефективної діяльності муніципального відділу підтримки із метою мобілізації громад.

Таблиця – II: Інституційний розвиток у містах-партнерах у 2007 р.

№	Місто	Організації розвитку житлових районів	Організації жителів (ОЖ)	Члени організацій жителів	Жінки	Чоловіки	Кількість будинків	Кількість домогосподарств	Кількість мереж шкіл	К-сть членів мереж шкіл	Кількість мереж НГО	К-сть НГО-членів	К-сть бізнес-мереж	К-сть бізнес-членів	К-сть охоплених мікрор-в
1	Всього до 2007 р.	1	111	17204	9915	7289	423	9182	6	150	3	47	2	31	35
2	Прогрес у 2007 р. в розрізі міст														
2.1	Ів.-Франківськ	-	54	3829	2234	1595	48	3477	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Рівне	1	14	1840	1160	680	14	1840	-	24	-	-	-	-	6
2.3	Новоград-Вол.	-	2	217	141	76	35	43	-	6	-	-	-	-	-
2.4	Миколаїв	-	7	911	510	401	7	607	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Кіровське	1	5	1125	606	519	5	618	-	-	-	-	-	-	2
2.6	Гола Пристань	-	5	82	50	32	5	82	-	-	-	-	-	-	-
2.7	Кагарлик	-	2	166	86	80	22	68	1	6	-	-	-	-	2
2.8	Нововолинськ	1	40	2189	1291	898	166	1147	1	9	-	-	-	-	4
2.9	Рубіжне	-	4	116	68	48	4	62	-	-	1	7	-	-	-
2.10	Житомир	-	7	487	320	167	7	465	-	-	-	-	-	-	3
2.11	Українка	-	4	935	475	460	4	718	-	-	-	-	-	-	-
2.12	Львів	-	4	1075	573	502	4	372	-	-	-	-	-	-	3
2.13	Могилів-Поділ.	-	-	-	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	-
2.14	Долина	-	5	197	115	82	5	162	-	-	-	-	-	-	1
3	Всього у 2007 р.	3	153	13169	7629	5540	326	9661	3	56	1	7	-	-	21
4	Всього 2004-2007	4	264	30373	17544	12829	749	18843	9	206	4	54	2	31	56

Задля створення інституційної структури підтримки спільного муніципального врядування громадяни мають бути готовими обрати з-поміж себе природних лідерів, бути переконаними у підході громад, дотримуватись елементів демократичного врядування, регулярно проводити зустрічі, вносити кошти на утримання організації та спільно здійснювати планування, впровадження та моніторинг проектів розвитку. Позитивна відповідь від 80% або більше членів може вважатися чітким показником того, що вони бажають прийняти рішення на користь створення організації.

Головною організацією, відповідальною за сприяння інституційному розвитку на місцевому рівні, є муніципальний відділ підтримки (МВП), що створюється міськими радами – партнерами після підписання «Угоди про партнерство». Завдяки зусиллям МВП, місцеві жителі створюють організації громад та реєструють їх у відповідній правовій формі.

Процесом МПВСП передбачається, що з часом МВП на місцевому рівні стануть міжгалузевими Ресурсними центрами по підтримці ініціатив громад зі сталого розвитку. У містах існують успішні приклади таких інституцій з різноманітними організаційними формами. У деяких містах МВП створені як внутрішній відділ міської ради (див. Вставку - II), а в інших МВП функціонує як незалежна громадська організація у формі Ресурсного центру (див. Вставку – III).

Вставка - II: МВП як міжгалузевий ресурсний центр задля сталого розвитку за участю громад ***Внутрішній відділ міської ради – приклад м. Новоград-Волинський***

Муніципальний відділ підтримки громадських ініціатив та інвестицій Новоград-Волинської міської ради був створений у 2005 році згідно із рішенням міської ради після підписання «Угоди про партнерство» із ПРООН/МПВСП. Спочатку відділ слугував цілям співпраці з місцевими громадами в рамках МПВСП. Персонал МВП взяв участь у спеціальних тренінгах, численних обмінних візитах і, таким чином, потенціал працівників з питань соціальної мобілізації для сталого місцевого розвитку суттєво зріс.

Застосовуючи здобуті знання та досвід на практиці, МВП налагодив співпрацю із місцевими громадами та протягом 2006-2007 років надав підтримку 17 громадам на виконання їхніх місцевих проектів сталого розвитку на загальну суму 2,5 млн. грн., безпосередню вигоду від яких отримали понад 28 тис. жителів. На додаток до цього, Новоград-Волинський МВП виконав ряд інших заходів, спрямованих на зміцнення місцевого самоврядування: розробка системи стратегічного планування за участю громад, створення офіційної веб-сторінки міської ради, виконання кампаній з поінформованості громадськості з питань гендеру та ВІЛ/СНІДу, а також проведення навчальних заходів для посадових осіб міської ради та лідерів громад. На основі досвіду розвитку, орієнтованого на громади, до нещодавно розробленого стратегічного плану розвитку міста було включено елемент участі громади у майбутньому процесі місцевого розвитку. Крім того, у місті було створено Муніципальну раду сталого розвитку (МРСР) для прийняття рішень щодо місцевого розвитку за широкою участю громад та їхніх організацій, органів місцевої влади, організацій, що надають послуги, та інших зацікавлених сторін.

Таким чином, з місцевого відділу по впровадженню програми МВП виріс до міжгалузевого відділу, що надає підтримку різних галузевим управлінням та відділам міської ради. У липні 2007 року, Положенням про діяльність відділу його завдання було розширено до наступних:

1. Залучення міжнародної технічної допомоги.
2. Реалізація інвестиційної та інноваційної політики.
3. Впровадження державної політики соціально-економічного розвитку територіальних громад.
4. Планування та реалізація громадських ініціатив сталого розвитку.
5. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку міста.

6. Підтримка зв'язків із місцевими організаціями громад/ мережами.
7. Мобілізація місцевих громад жителів, НГО, навчальних закладів та бізнесу.
8. Реалізація принципів сталого розвитку шляхом підвищення спроможності громадського та приватного сектору та громад.
9. Підтримка проведення громадських аудитів та інших форм залучення громад.

Фото - 6: МВП налагоджує зв'язки із представниками Посольства Японії

Досягнення МВП поза межами Програми включають наступні: 1) налагодження співпраці з Посольством Японії в Україні для отримання медичного обладнання для місцевої лікарні; 2) здобуття перемоги у Всеукраїнському конкурсі проектів Фонду сприяння розвитку місцевого самоврядування в Україні – у 2005-2006 рр. із проектом “Система збору та вивезення сміття з приватного сектору” та у 2006 р. з проектом “Впровадження енергозберігаючих технологій на підприємстві “Теплокомуненерго”; 3) залучення підтримки Агенії США з міжнародного розвитку USAID для налагодження програмно-цільового методу формування бюджету у місті, та багато ін. ініціатив.

Відділ сприяв розвитку людських ресурсів в Україні шляхом приймання та проведення багатьох тренінгів та оглядових візитів для посадових осіб міських рад і лідерів громад з інших міст та регіонів України.

Багатообіцяючим також є потенціал майбутніх планів роботи відділу. Заплановано проведення ініціатив з підвищення громадської поінформованості з питань прав споживачів у співпраці з відповідним проектом ПРООН та ЄС; впровадження проекту зі створення загальноміської електронної інформаційної системи та розширення масштабу звичайної діяльності відділу по співпраці з місцевими громадами задля досягнення сталого розвитку міста.

Вставка-III: МВП як міжгалузевий ресурсний центр задля сталого розвитку за участю громад **Незалежна громадська організація – приклад м. Івано-Франківськ**

«Місцеве самоврядування є найближчим до людей та найбільш суттєвим елементом влади. Аналогічно, співпраця об'єднать громадян із місцевими органами влади є найважливішим фактором сприяння розвитку соціального партнерства на місцевому рівні». Маючи це на увазі, Івано-Франківська міська рада протягом останніх років активно працювала над створенням ОСББ, громадських та благодійних організацій навчальних закладів та їхніх мереж. Головною метою міської ради є об'єднати зусилля громад для вирішення їхніх місцевих проблем.

Фото - 7: У процесі черговий тренінг для місцевих громад в Івано-Франківському Ресурсному центрі, грудень 2007 р.

Для підтримки цього процесу, у 2004 р. був створений муніципальний відділ підтримки. Його діяльність зосереджувалась навколо інституційного розвитку та надання підтримки місцевим громадам. Відтоді він виріс до рівня незалежної НГО, що функціонує як Ресурсний центр сталого розвитку. Його головні заходи в числі інших включають: підтримку процесу інституційного розвитку; покращення якості життя людей через впровадження проектів громад; допомогу місцевим громадам у налагодженні зв'язків з місцевими органами влади, донорськими організаціями, іншими інституціями з розвитку; розбудову потенціалу місцевих зацікавлених сторін з питань сталого розвитку за участю громад.

За період співпраці із ПРООН/МПВСП було створено 96 органів самоорганізації населення та ОСББ; вони об'єдналися в асоціацію, а всі школи та дошкільні навчальні заклади міста створили свою власну мережу. Всі разом ці організації впровадили 54 проекти, та 27 перебувають на завершальній стадії реалізації. Загальна вартість цих проектів становила 11,8 млн. грн., що дозволило покращити якість життя 9,5 тисяч жителів та навчальне середовище для понад 16,5 тис. дітей. Також Ресурсний центр координував започаткування та впровадження економічного компоненту з мікрозаощадження та мікrokредитування, орієнтованого на громади – групи самопомогти молодих підприємців. Досвід, здобутий місцевими громадами в рамках МПВСП, допоміг їм організуватися навколо проблеми загальноміського рівня – управління твердими побутовими відходами – та виграти грант від проекту, що впроваджувався за підтримки ЄС, на роздільне збирання, сортування та утилізацію сміття.

Ресурсний центр функціонує для активного залучення всіх груп населення до проведення діалогу з місцевими органами влади, сприяння розвитку громадсько-приватного партнерства та планування за широкою участі громадян; та залучення громад до процесу прийняття рішень за принципом «знизу-вгору». Слід зазначити, що процес планування за широкою участі громадян за принципом «знизу-вгору» є досить новим для офіційної системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні, для яких найбільш типовим є прийняття рішень «згоридонизу». Але, незважаючи на це, Івано-Франківський Ресурсний центр досить успішно застосовує цей новий підхід у своїй діяльності вже з 2005 року. Завдяки успіху підходу участі громад на міському рівні, у 2007 році Івано-Франківська міська рада перейняла цей підхід та співфінансувала 15 проектів з місцевого бюджету для підтримки організованих громад у вирішенні проблем їхнього розвитку без фінансового гранту від ПРООН. Загальна сума цієї підтримки становила 2 млн. грн.

Тому головним результатом діяльності Ресурсного центру є налагодження соціального партнерства та активної співпраці місцевих органів самоврядування та громад у вирішенні місцевих проблем. Ресурсний центр є дієвим інструментом цієї співпраці та підвищення організаційної спроможності та незалежності громад. У 2007 році НГО «Івано-Франківський Ресурсний центр сталого розвитку» став лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Лідер паливно-енергетичного комплексу - 2007», організованого ЗАТ «Укренергозбереження» за свій досвід у впровадженні проектів у сфері енергоефективності.

Муніципальні ради сталого розвитку (МРСР)

Для сталого розвитку міста важливо підтримувати постійний діалог між зацікавленими сторонами громадсько-приватного сектору. Він сприяє поєднанню досвіду базового (мікро-) рівня та очікувань громадян із баченням розвитку муніципального (мезо-) рівня. У містах – партнерах це здійснюється через постійну мережеву співпрацю та взаємодію організацій жителів / мереж та відповідних органів місцевої влади. Форум громадсько-приватних зацікавлених сторін називається Муніципальною радою сталого розвитку (МРСР). МРСР слугує наступним цілям:

- Обмін досвідом місцевих організацій громадянського суспільства - громадян, шкіл, НГО, бізнесу;
- Визначення труднощів та можливостей впровадження стратегії сталого розвитку та УЦРТ;
- Сприяння розвитку спільного врядування та громадсько-приватного партнерства задля покращення якості життя людей;
- Лобювання місцевих інтересів на місцевому / обласному / національному рівні для визначення стратегій політики і т.д.

У 2007 році було створено 2 МРСР: у містах Вознесенськ (Миколаївська обл.) та Новоград-Волинський (Житомирська обл.). 27 осіб взяли участь в установчих зборах МРСР у м. Вознесенськ та 16 у м. Новоград-Волинський.

Фото - 8: У процесі установчі збори МРСП у м. Вознесенськ, 7 листопада 2007

Фото - 9: У процесі установчі збори МРСП у м. Новоград-Волинський, 20 листопада 2007

У цілому з 2004 року було створено 4 МРСП, включаючи ради у м. Івано-Франківськ та Рівне. Наступні питання були на порядку денному для обговорення під час засідань МРСП у 2007 р.:

- Хід впровадження МПВСП у місті з часу започаткування партнерства;
- Участь громад у спільних проектах та ініціативах сталого розвитку і потенціал на майбутнє;
- Участь та фінансове забезпечення міськими радами своєї частки співфінансування у проектах, що реалізуються за підтримки ПРООН/МПВСП;
- Планування заходів щодо впровадження МПВСП у 2008 р.;
- Затвердження Резолюції Форуму (м. Вознесенськ) та установчих документів МРСП (м. Новоград-Волинський);
- Оглядові візити для учасників до місць впровадження проектів громад.

Вставка-IV: Форум муніципального розвитку - для огляду результатів роботи громад у м. Вознесенськ

Наприкінці кожного року прийнято переглядати результати роботи та складати плани на майбутнє. З цією метою, відділ підтримки муніципальних ініціатив та інвестицій Вознесенської міської ради ініціював проведення Форуму муніципального розвитку, щоб підвести підсумки першого року участі Вознесенська у Муніципальній програмі врядування та сталого розвитку, що впроваджується ПРООН в Україні. Форум відбувся 7 листопада за участю місцевих депутатів, посадових осіб міськвиконкому, голів місцевих ОСББ та вуличних комітетів, представників громадськості, батьківських комітетів шкіл, дитячих садків та членів комітету по відбору проектів ПРООН/МПВСП.

Програма Форуму складалася із оглядових візитів до місць впровадження проектів із безпосереднім спілкуванням з громадами, що впровадили проекти, та із засідання круглого столу. Це дало можливість проаналізувати хід впровадження проектів, вивчити досвід учасників Програми щодо вирішення їхніх пріоритетних проблем та спланувати масштаб роботи на 2008 рік.

Під час круглого столу, де кожен з учасників міг висловити свої враження, підводилися підсумки. Але спільним висновком було те, що участь в Програмі об'єднала людей навколо вирішення їхніх проблем, навчила їх діяти незалежно та активувала інтерес громадян до розвитку їхнього власного міста. Плануючи спектр роботи на 2008 р., було вирішено приділяти більше уваги участі ОСББ у МПВСП, розміщувати статті у місцевих ЗМІ про проекти за підтримки ПРООН/МПВСП для більш широкого інформування громадськості та проводити зустрічі у будинках, жителі яких хочуть створити ОСББ. Учасники Форуму дійшли згоди, що цей захід став логічним завершенням їх роботи протягом року і запропонували проводити такі засідання щорічно.

Підготовлено на основі статті з розділу новин Вознесенської міської газети "День за днем" від 14 листопада 2007 р.

Національний форум міст-партнерів (НФМП):

НФМП є національним форумом, створеним у 2005 р. представниками міст-партнерів. Головними завданнями цього Форуму є підвищення міжміської співпраці для дій із місцевого сталого розвитку, визначення положень законодавства і політики, що потребують змін, та лобювання відповідних змін. У 2007 р. було проведено одне засідання НФМП – 11 жовтня. Міські голови міст-партнерів разом із МКП обговорювали прогрес заходів Програми на місцевому рівні, необхідність змін у політиці та шляхи посилення ролі заходів Форуму. Загальна кількість учасників засідання становила 59 осіб.

Фото – 10: У процесі Річне засідання НФМП з огляду та планування роботи, 11 жовтня 2007 року

Згідно із побажаннями учасників Форуму, пропонується покращити діяльність Програми у наступний спосіб:

- Має бути посилена співпраця між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями;
- Слід спростити процедури співфінансування та процес перерахування коштів на проекти громад та усунути затримки та невизначеність у процесі затвердження проектів;
- Слід підвищувати рівень залучення до партнерства організацій громадянського суспільства, у випадку, якщо метою їхньої діяльності є сталий розвиток в різних сферах життя (охорона здоров'я, довкілля і т.д.);
- Сфера підтримки, що надається ПРООН/МПВСР на проекти громад, має бути поширена й на сферу охорони здоров'я;
- У регіонах з гарним потенціалом поширення заходів Програми має надаватись підтримка на створення Ресурсних центрів, для діяльності яких мають бути розроблені чіткі рекомендації;
- Має бути спрощена і прискорена процедура затвердження проектів на рівні ПРООН, щоб стало можливим їх впровадження протягом першого-другого кварталу року;
- Наприкінці кожного року місто-партнер має бути поінформоване про доступну суму фінансування на наступний рік та долю МПВСР на співфінансування цих проектів, щоб міста могли планувати відповідним чином розміщення бюджетних коштів;
- Виділення ресурсів на кожне місто має бути пропорційним в залежності від певних критеріїв, таких як розмір міста, чисельність населення і т.д. Ця пропорція має бути відповідним чином доведена до відома кожного міста заздалегідь перед засіданням сесії з планування соціально-економічного розвитку, яка зазвичай проводиться наприкінці грудня.

Згідно з Резолюцією Форуму, п. М. Боровець, Новоград-Волинський міський голова, передав повноваження Головуючого у НФМП п. Ю. Гержову, Вознесенському міському голові. На думку п. Гержова, Форум має відіграти важливу роль у просуванні ідей МПВСР (див. Вставку - V).

Вставка – V: Національний форум міст-партнерів – голос міських громад

Національний форум міст-партнерів створений не просто так. Я бачу роль цього Форуму у двох вимірах: по-перше, коректування механізму реалізації Муніципальної програми врядування та сталого розвитку, та, по-друге, національне поширення підходу широкої участі громадян в місцевому розвитку, що пропагується Програмою.

Щодо першого виміру, одним із завдань Форуму є внести поправки до схеми діяльності Програми, виходячи з реалій, в яких функціонують органи місцевого самоврядування. Уявляється,

що Форум має в певному алгоритмі вносити пропозиції по коректуванню діяльності Програми. Наприклад, зустрічі різного роду мають проводитись, як мінімум, щоквартально, у вигляді семінарів для представників, залучених до реалізації Програми у містах, а також 1-2 рази на рік мають проводитися засідання НФМП. Це викликано тим, що бюджет Програми є динамічним, тому його потрібно узгоджувати та переглядати. Для нас як представників Програми у містах досить складним питанням є те, що ми чітко не знаємо можливостей Програми по бюджету. Тому пропонується два етапи формування бюджетних взаємовідносин: 1) чітко визначити ліміт фінансових коштів зі сторони ПРООН на перше та друге півріччя, враховуючи динамічність бюджету Програми; 2) забезпечити чіткість і оперативність розробки та розгляду проектів, щоб їх можна було реалізувати протягом цілого бюджетного року. Крім того, ми усі разом – і співробітники київського офісу Програми, і регіонів – повинні думати про джерела поповнення фінансової бази Програми. Потрібно звернутись до крупних національних кіл України з пропозицією стати донорами Програми, щоб розширити її впровадження як географічно, так і в межах існуючих партнерів.

З другої сторони – щодо національного поширення пропагованого Програмою підходу – нинішні учасники Програми мають бути центрами з передачі свого досвіду щодо залучення громад до місцевого розвитку іншим. Функції муніципальних відділів підтримки слід в перспективі розширювати до Агенцій місцевого розвитку, на базі яких можна буде створювати навчальні ресурсні центри.

Географія Програми також є трохи обмеженою. Адже з 25 регіонів України Програма має партнерів у 12-ти, тобто лише в половині з них. Тому потрібно передбачити більше заходів, що надаватимуть можливість більш широкого ознайомлення органів місцевого самоврядування по всій Україні з перевагами залучення громад до розвитку. Звичайно, певною мірою новий проект зі «Місцевого розвитку, орієнтованого на громади в Україні» знімає питання широкомасштабних акцій із поширення досвіду в рамках політики та законодавства. В цьому відношенні, цінною для нас є практика проведення регіональних семінарів по обміну досвідом, які варто проводити для міст одного рівня, які мають спільні проблеми та потреби. На таких семінарах доцільно згрупувати проекти за напрямками та представити їхній досвід для ознайомлення мерів та адміністраторів на місцях. Звичайно, для представників Програми важливо знати пріоритети Програми, але також потрібно враховувати і специфіку українських проблем розвитку, наприклад, сфера медицини, охорони здоров'я.

Надзвичайно важливим з точки зору підвищення знань є можливість ознайомлення з кращими практиками вирішення типових проблем місцевого самоврядування на прикладі досвіду інших колег, тому варто започаткувати інформаційний бюлетень, який на 5-6 сторінках висвітить практичні цікаві теми з різних областей та сфер життєдіяльності та розвитку міста, включаючи житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я, гуманітарну сферу і т.д. Такий бюлетень уявляється нам у формі інструментарію до використання органами місцевого самоврядування.

Юрій Гершов, Вознесенський міський голова, Головуючий у НФМП

Протягом засідання НФМП, представники міста також мали змогу почути враження від їхньої роботи з боку донорських організацій, таких як Програма розвитку ООН, Швейцарське бюро співробітництва та Посольство Норвегії (див. Вставку - VI).

Вставка - VI: Підтримка ШБС процесу демократизації та децентралізації – думка донора

Уряд Швейцарії має на меті працювати у сфері демократизації та децентралізації в Україні, оскільки ми віримо в місцевих людей, віримо в ініціативи, що рухаються «знизу-догори». Ваша організація засвідчує, що цю віру в людей ми поділяємо з Вами. Ви – люди, відповідальні за прийняття рішень на місцевому рівні; Ви є демократично обраними представниками не лише міст, але й місцевих жителів, які довірилися і досі довіряють Вам. Це є відповідальністю чи не найвищого рівня, яку може мати політик.

Але як можна допомогти людям повірити в співпрацю з нами? Я думаю, що проект спочатку проаналізував ситуацію та визначив, що: 1) багато людей проживають в досить незадовільних умовах внаслідок старої комунальної інфраструктури, 2) рішення приймаються «нагорі», а люди не мають ні можливості, ні мотивації підіймати якісь ініціативи, 3) люди не є власниками інфраструктури.

Це є дуже негативні моменти. Але ПРООН/МПВСР перетворила їх на можливості: мотивувати людей змінити свої незадовільні умови життя через власні рішення та з огляду на можливість набуття права власності. Я відвідав більше ніж одне з Ваших міст, зокрема, Івано-Франківськ та Новоград-Волинський. Люди в цих містах взяли долю у свої власні руки. Вони організували зустрічі; вони разом планували покращення сходів у будинку, електрики, системи водопостачання, ремонт ліфтів, дахів та системи тепlopостачання. Вони разом приймали рішення про пріоритети та тоді розробляли проект і збирали гроші. Свої власні гроші. Це правда: певна сума коштів надходить від проекту, але чимало коштів є внеском самих міст, громадян та місцевих бюджетів.

Фото - 11: У.Мюллер, Директор ШБС

Я вже казав раніше: Швейцарська стратегія для України передбачає серед інших сфер проекти щодо демократизації. Ви скажете нам, що ми підтримуємо подолання бідності. Я бачив нові сходи, відремонтовані школи, нові системи водопостачання: чи не є це гуманітарними акціями? Ні! Проект у тісній співпраці із Вами та Вашими адміністраціями надає підтримку та впроваджує зусилля з демократизації через впровадження конкретних проектів громад. Ці проекти надають людям зі старих будинків голос, якого вони раніше не мали. Вони надають батькам школи право приймати рішення щодо їхньої школи, чого вони раніше ніколи не робили. Проекти надають голос громадянському суспільству (громаді), людям, які лише трохи дізналися про реальний та конкретний демократичний процес. Люди, які здобули такий досвід, які отримали підтримку від Вас і нашого проекту на демократичну ініціативу, вони більше не віддаватимуть свій за голос за когось лише тому, що їм хтось сказав так зробити. Я щиро вірю, що ці люди голосуватимуть за Вас, оскільки Ви щось робите саме для них. І це і є демократія; це те, що підтримує Швейцарський уряд, і що записано в нашій стратегії.

Швейцарське бюро співробітництва високо цінує співпрацю та партнерство з цим проектом та з усіма Вами протягом останніх трьох років. Проект разом з Вами успішно продемонстрував цінність підходу широкої участі громадян та соціальної мобілізації на місцевому рівні у містах. Цей підхід раніше застосовувався лише в селах, а зараз, як Ви довели, Україна спромоглася робити це також і в містах і містечках.

Нам ще потрібно багато зробити, але дуже важливим є дві речі: 1) розповсюдження гарних практик, щоб залучити до цієї роботи також і Ваших сусідів, яких я хотів би тут побачити наступного року; 2) запрошення представників органів влади національного рівня до Ваших міст, щоб вони дізналися про гарні приклади та інтегрували їх до національної політики. Ці дві речі не є в повній мірі в силах проекту. Ключову роль маєте відіграти Ви; Ви для нас дуже важливі люди. Ви - наші послі демократизації міст та містечок своєї країни. Ми щиро запрошуємо Вас показати свій успіх, зробити все, щоб люди у Ваших містах та містечках відчули свій голос та отримали вигоду від демократизації в Україні, яка все більше і більше стає європейською державою.

Дозвольте мені ще раз сказати Вам, що ми пишаємося тим, що є Вашими партнерами, партнерами цього проекту. Я бажаю Вам і цьому проекту всього найкращого та всіляких успіхів, що сягатимуть змін у національній політиці. Дуже дякую Вам за Вашу роботу та увагу.

*Уелі Мюллер, Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні
Промова під час засідання НФМП 11 жовтня 2007 р., Київ*

Б) Навчальний план з питань сталого розвитку за участю громад для ВНЗ

Передумови

Досвід українських міст показує, що існує не так багато науковців чи практиків, які спеціалізуються на питаннях децентралізації та добросовісного врядування, а тим більше на питаннях соціальної мобілізації, територіального підходу розвитку та сталого розвитку. Отже, наявні людські ресурси не відповідають сучасним потребам країни. Оскільки ефективність підходу, що пропагується МПВСР, визнається її партнерами, то існує потенціал до його національного поширення шляхом підготовки майбутніх лідерів та прибічників місцевого розвитку за широкої участі громадян.

Заходи Національного форуму ВНЗ-партнерів (НФВНЗП)

Беручи це до уваги, у жовтні 2006 року представниками 7-ми вищих навчальних закладів (ВНЗ¹) був сформований Національний форум ВНЗ-партнерів (НФВНЗП) для сприяння принципам сталого розвитку, децентралізації та врядування за широкої участі громадян через міжвузівську співпрацю та впровадження досвіду застосування підходу участі громад у місцевому розвитку до існуючих навчальних планів. Під час координаційного засідання робочої групи у травні 2007 року в м. Українка представникам навчальних закладів була надана підтримка у формі літератури та матеріалів для викладання підходу сталого розвитку за участю громад.

Робочою групою було запропоновано три головні напрямки, пов'язані із сталим розвитком за участю громад: 1) розробка навчального плану, 2) підготовка посібника «Абетка викладання сталого розвитку», та 3) організація дослідницької роботи та стажування студентів у цій сфері.

На сьогоднішній день головними досягненнями у цій сфері були наступні:

Навчальний курс „Сталий розвиток за участю громад”	Посібник „Абетка з викладання сталого розвитку за участю громад”	Дослідження та стажування
<p>Підготовлені наступні документи:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Програма навчального курсу (2) Навчально-тематичний план; (3) Перелік тем для індивідуальних дослідницьких завдань; (4) Перелік літератури за темою; (5) Іспитові питання з теми (6) Рекомендації щодо включення підходу сталого розвитку за участю громад до поточних навчальних планів ВНЗ 	<p>Навчальний посібник, що на 250 сторінках висвітлює наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Концепція сталого розвитку (2) Роль системи ООН в процесі (3) Сталий людський розвиток в Україні (4) Групи інтересів та шляхи їх узгодження (5) Соціальна мобілізація та децентралізація для місцевого розвитку (6) Науково-освітній виміри 	<p>6 студентів з 2 ВНЗ розробили дослідницькі роботи на тему:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Фонди розвитку громад (2) Роль соціального партнерства для сталого розвитку (3) Фактори успішного вирішення місцевих проблем (4) Сталий розвиток як проблема муніципального врядування (5) Соціальна мобілізація як процес (6) Правові питання діяльності ОСН

Діаграма – І: Головні сфери діяльності НФВНЗП у 2007 р.

Детальний зміст навчального посібника, що відповідає програмі навчального курсу, наведений у Додатку – III.

¹ Вищі навчальні заклади – члени НФВНЗП – включають такі: Академія муніципального управління (Київ); Житомирський державний університет ім. І.Франка; Національний університет кораблебудування (Миколаїв); Національний університет водного господарства та природокористування (Рівне); Рівненський державний гуманітарний університет; Рівненський інститут слов'янознавства; Міжрегіональна академія державного управління (Київ).

Фото - 12: Хід засідання міжвузівської робочої групи з планування та координації діяльності

Фото - 13: 75 студентів Академії муніципального управління стали слухачами нового курсу

Курс був офіційно започаткований в Академії муніципального управління (Київ) згідно з рішенням Вченої ради закладу. Планується, що досвід Академії у 2008 році буде розповсюджений серед інших зацікавлених вищих навчальних закладів.

Вставка-VII: Сталій розвиток за участю громад в Україні - частина навчального процесу

Протягом 2007 р. ми зробили важливий крок – започаткували у системі вищої освіти України нову дисципліну з питань сталого розвитку суспільства. Ми також заклали деякі підвалини під майбутнє, розробивши навчально-методичні матеріали, без яких неможливо викладати. Серед них: (1) програма дисципліни; (2) навчально-тематичний план (по годинах і видах роботи); (3) перелік питань для індивідуальних навчально-дослідних завдань студентів; (4) перелік літератури з теми; (5) контрольні питання для атестації з теми; (6) навчальний посібник.

На даний час ці матеріали проходять апробацію – дисципліна читається для студентів економічного факультету Академії муніципального управління спеціальності «Облік та аудит» (в цілому, 75 студентів). Також кожен студент у вищому навчальному закладі завершує навчання написанням курсових робіт. То ж тематика сталого розвитку була включена до переліку курсових робіт для студентів 5-х курсів.

Мушу визнати, що до того, як я починаю працювати із студентами над питаннями сталого розвитку, студенти знають дуже мало, а то й взагалі нічого. Тому за ті 8 тем, що ми передбачили в рамках нового курсу, їх потрібно «провести» всією темою, як кажуть, від нуля до виходу. Тепер, вивчивши досвід Чеської Республіки, я бачу, що до курсу «Сталій розвиток суспільства» вкрай необхідно вводити тематику стратегічного планування, бо без нього сталий розвиток залишається гарним побажанням. То ж курс розростається, і сьогоднішні 32 години вже є недостатніми для його ефективного викладання й засвоєння; необхідно розширити дисципліну, як мінімум, на 6-8 годин.

Що стосується майбутніх перспектив, то досвід показав, що якщо така жива справа не впроваджується до системи вищої освіти – це велика прогалина. Поки не існує окремої дисципліни з викладання сталого розвитку суспільства за широкої участі місцевих громад, то будь-яке включення цих питань до існуючих курсів залежить від особистого бажання конкретних викладачів, тому така поодинокі поінформованість є неконтрольованою. Вона стає цілеспрямованою лише тоді, коли формується нова дисципліна, визначаються її викладачі, створюється наукова база.

Для національного поширення підходу широкої участі громад у місцевому розвитку, необхідно, щоб було 2-3 вищих навчальних заклади, в яких буде введено викладання окремої дисципліни з питань сталого розвитку. На основі їхнього досвіду можна буде готувати пропозиції Міністерству освіти та науки України, щоб рекомендувати включити цю дисципліну до навчальних планів спочатку на засадах вибору, а в перспективі й обов'язково. З цією метою, ми плануємо у вересні-жовтні наступного року провести Всеукраїнську науково-практичну конференцію з проблематики сталого розвитку, до участі в якій запросити керівництво ВНЗ України, та запропонувати цю тему до загального обговорення науковим товариством.

Нашим студентам ми тепер пояснюємо, що можна стати гарним менеджером лише тоді, якщо через стратегічне планування реалізовувати сталий місцевий розвиток в усіх сферах.

Анатолій Садовенко, Секретар Вченої Ради Академії муніципального управління

Поточний навчальний курс не лише допомагає зміцнити теоретичну базу знань з питань сталого розвитку, але також надає можливість практичного вивчення досвіду через проведення досліджень. У 2007 році 6 студентів провели дослідження з питань, пов'язаних із місцевим розвитком за участю громад. Короткий виклад одного з досліджень та враження студентів наведені у Вставках - VIII та IX.

Вставка - VIII: Вплив впровадження проекту громади на життя людей – приклад м. Івано-Франківськ

Будинок по вул. Вовчинецькій 198б у м. Івано-Франківськ був збудований у 1976 р. За 30 років його існування в ньому не проводилося капітального ремонту. Отже, 302 жителі 119 квартир страждали від низької якості середовища проживання, що було, переважним чином, пов'язане із поганим станом підвалу. Для того, аби вирішити свою проблему, жителі будинку у 2006 році створили будинковий комітет та розробили проект «Покращення середовища проживання через реконструкцію підвальних розгалужень». Завдяки проекту, вони замінили труби гарячого та холодного водопостачання та системи опалення; очистили та висушили сам підвал. Заохочені першим успіхом спільної діяльності, вони продовжили покращувати своє життя та впровадили ще 15 заходів на загальну 179 000 грн., включаючи встановлення металевих вхідних дверей, поточний ремонт під'їздів, сходів, освітлення і т.д.

Моє дослідження оцінює вплив діяльності громади у 5-ти вимірах: соціальна мобілізація (згуртованість громади), економічний, екологічний компоненти, гендерний розвиток та зв'язки з іншими організаціями розвитку. Було опитано 87 жителів з 66 квартир, включаючи 46 жінок та 41 чоловіка (44% від загальної кількості жителів цього будинку). Головними результатами дослідження є такі:

Соціальна мобілізація:

- 89% жителів думають, що відносини між сусідами покращилися
- 71% думають, що згуртованість громади зросла
- 80% людей стали більш дбайливо ставитися до спільної власності

Економічний компонент:

- Щомісячні витрати жителів на електроенергію зменшилися на 15%

Компонент навколишнього середовища:

- Температура в квартирах зросла з 18°C до 20-22°C
- Втрати води зменшилися в середньому на 40%
- 90% думають, що якість питної води покращилася

Зв'язки з іншими організаціями:

- 70% думають, що БК ефективно співпрацює з міською радою
- 90% задоволені співпрацею між БК та ПРООН

Гендерний розвиток: 68% не бачать проблем у гендерному розвитку БК

Тетяна Скидан, студентка Академії муніципального управління

Фото - 14: Т. Скидан, студентка Академії муніципального управління, стажер МПВСР

У 2008 році планується підготувати тематичну публікацію на основі результатів студентських досліджень.

Вставка - IX: Огляд реальних досягнень на місцях розбудовує впевненість

Фото-15: А. Артеменко

Коли я читала теорію соціальної мобілізації, я була вражена потужністю цього методу та масштабом соціальних змін, до яких він може призвести. Але ставилася дуже скептично і не вірила, що він може спрацювати в українському контексті. Коли ж я мала змогу відвідати Новоград-Волинський та побачити громади, які пройшли через цей процес, лише тоді я стала переконаною в необхідності поширення цього підходу по всій державі та у підготовці компетентних професіоналів, готових підтримувати людей у покращенні їхнього життя власними силами.

Анастасія Артеменко, студентка Академії муніципального управління

Фото - 16: М. Ляшук

Думаю, що серед всіх стажерів я є найбільш задоволеним. Провівши в Новограді-Волинському все своє життя і дивлячись, як місто розвивається, я мав змогу глибше зануритись у серце процесу управління цим розвитком місцевою владою. Це дало мені можливість зрозуміти, що для громади існує можливість впливати на цей процес та робити свій внесок у досягнення кращих результатів.

Михайло Ляшук, студент Житомирського державного університету ім. І. Франка

В) Інформаційно-комунікаційні технології для міст-партнерів

Передумови

Відповідно до Рекомендації № 19 “Про участь громадян у місцевому громадському житті”, затвердженої Радою Європи у 2001 році, місцеве самоврядування повинно дотримуватися принципів демократичної участі на місцевому рівні. У цьому документі йдеться про те, що місцеве самоврядування має надати громадянам рівний доступ до чіткої та повної інформації про справи, що стосуються громади, а також забезпечити дотримання прав членів громади щодо висловлення їхньої думки про найважливіші рішення, що впливають на їхнє майбутнє. Відповідно до цієї рекомендації, ПРООН/МПВСР підтримує міста-партнери у розбудові їхнього потенціалу через сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

ІКТ допомагають підвищити рівень доступу громадян до інформації про діяльність міських рад, а також до важливої інформації у сфері місцевого самоврядування, спільного врядування, сталого розвитку, інвестицій, тощо. Відповідно до робочого плану Програми на 2007 рік, підтримка із створення / покращення офіційних веб-сторінок була надана 4 містам.

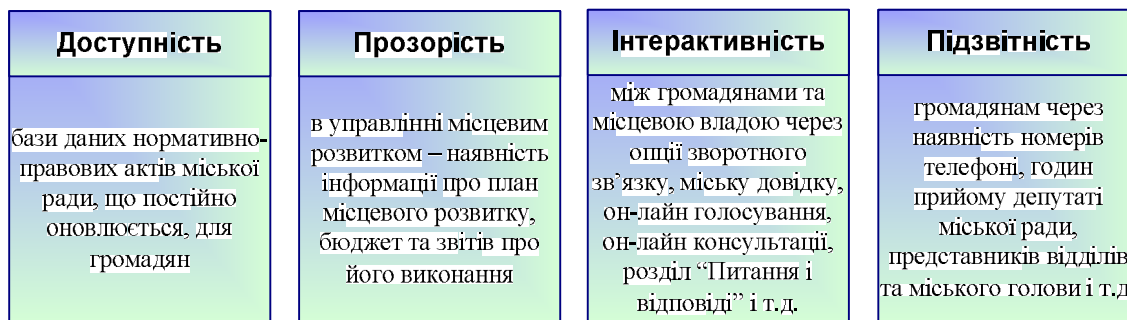
Заходи у містах-партнерах

При підтримці ПРООН/МПВСР офіційні веб-сторінки були створені у таких містах:

- Могилів-Подільський – веб-сторінка www.misto.mogpod.com.ua активована у липні 2007;
- Українка – веб-сторінка www.ukrainka.org активована у серпні 2007;
- Кагарлик – веб-сторінка www.kagarlyk.org.ua активована у вересні 2007;
- Нововолинськ – веб-сторінка у процесі розробки.

Офіційні веб-сторінки міст-партнерів були створені та розміщені у глобальній мережі Інтернет; також було розроблено рекомендації щодо їх використання. Міські ради розробили структуру веб-сторінки, підготували інформацію для розміщення на ній та призначили головних адміністраторів веб-сторінок для забезпечення міжвідділової координації з метою оновлення інформації та забезпечення безперервної діяльності веб-сторінок. ПРООН/МПВСР підтримала створення веб-сторінок, підготовку інструкцій та проведення навчання для офіційних осіб та представників міських рад. З метою ширшого розповсюдження інформації, було підготовлено та видано посібник із адміністрування веб-сайтів.

Щойно створені веб-сторінки мають наступні переваги щодо забезпечення загальної відкритості та доступу (Вставка - X):

Діаграма – II: Переваги офіційних веб-сторінок міських рад, створених за підтримки ПРООН/МПВСР

Завдяки ефективності цих заходів, у 2008 році очікується високий попит від інших міст-партнерів.

Вставка – X: Офіційна веб-сторінка міста – для більшої прозорості та підзвітності людям

Фото – 17: У процесі офіційна презентація веб-сторінки м. Могилів-Подільський

У березні-червні 2007 р. було створено офіційну веб-сторінку м. Могилів-Подільський з метою встановлення кращого діалогу між місцевим урядом та громадами, а також для зміцнення потенціалу міста щодо здійснення ініціатив спільного врядування на місцевому рівні. Відтепер, всю необхідну інформацію можна знайти на веб-сторінці <http://misto.mogpod.com.ua>. Могилів-Подільська міська рада цінує можливість наближення своїх послуг до місцевих жителів через офіційний веб-сайт. Ми вважаємо, що це є важливим засобом досягнення більшої прозорості і підзвітності людям.

Михайло Саволюк, Могилів-Подільський міський голова

Наша веб-сторінка була створена як сторінка територіальної громади м. Українка. Її гасло “У громаді як в сім’ї”. З часу запуску веб-сторінки у роботу, вона стала одним з найпотужніших джерел інформації для громади. Про це свідчить кількість людей, які щоденно її відвідують. Для нас - це можливість розмістити різноманітну інформацію про місцеве самоврядування та зробити цю інформацію доступною для членів нашої громади. Це також дає можливість отримати відгуки від людей тому, що на веб-сторінці ми також створили кімнату для відгуків.

Валентина Полтавець, Заступниця Українського міського голови

Лише динамічна та регулярно оновлювана веб-сторінка відображатиме справжню діяльність міської ради та її виконавчого комітету, надаватиме змогу громадянам говорити про їхні першочергові потреби та проблеми. Місцева громада може бути залучена до процесу прийняття рішень через розміщення на сторінках форуму їхніх відгуків, зауважень та пропозицій, особистих думок, беручи участь у онлайн-опитуваннях щодо місцевого контексту. З іншого боку, веб-сторінка може підвищити рівень кваліфікації міських чиновників шляхом надання нових знань, а розділ вакансій дасть змогу здійснювати конкурсний відбір кадрів до міської ради. Веб-сторінка також надає можливість керівництву міста здійснювати швидкий внутрішній моніторинг діяльності конкретних відділів, управлінь та комунальних підприємств.

Анатолій Ковтонюк, представник Житомирського центру Програми розширеного доступу та навчання в Інтернет

Г) Вироблення бачення сталого розвитку

ПРООН/МПВСР передбачає необхідність вироблення чіткого бачення міськими радами рівня місцевого розвитку у світлі досягнення його сталості. Деякими інструментами, що застосовуються з цією метою, є оцінка рівня розвитку міста; стратегічне планування та спільне оцінювання організацій громад.

1. Ситуаційний аналіз у містах-партнерах

Протягом року підтримка була надана 8-ми містам-партнерам, щоб допомогти їм у проведенні оцінки рівня місцевого розвитку. З цією метою використовувалась анкета-опитувальник, розроблений експертами Братиславського регіонального центру ПРООН. Анкета допомагає оцінити сильні та слабкі сторони місцевого сталого розвитку, пов'язані з різними секторами місцевого розвитку, зокрема: 1) місцева організація і демократія (стратегічне управління; інституційний розвиток; гендерна рівність; партнерство між групами місцевих учасників); 2) місцеве довкілля; 3) місцеве суспільство; і 4) місцева економіка.

Серед міст, які провели подібні оцінки у 2007 р., були такі:

- Нововолинськ, Українка, Кагарлик та Могилів-Подільський - протягом 1-^{го} кварталу 2007;
- Гола Пристань та Вознесенськ – протягом 2-^{го} кварталу 2007;
- Рубіжне та Львів – протягом 3-^{го} кварталу 2007.

Представники цих міст пройшли навчання на предмет проведення ситуаційного аналізу на місцевому рівні завдяки застосуванню анкети й рекомендованої процедури. Результати цієї справи в розрізі міст наведені у Додатку - IV, а деякі відгуки посадових осіб міських рад – у Вставці - XI.

Вставка – XI: Оцінювання рівня місцевого розвитку – для допомоги місту в окресленні шляхів його подальшого розвитку

Рубіжне, Луганська обл. Оцінка рівня місцевого розвитку була проведена в м. Рубіжне (Луганська обл.) 27 вересня 2007 року за участю міського голови - Анатолія Бусенкова, його заступників, секретаря міської ради, начальників відділів та управлінь, керівників відділів виконавчих органів міської ради. Всього в анкетуванні взяли участь 29 осіб. Після заповнення анкети респонденти висловили наступні відгуки щодо важливості своєї участі в опитуванні:

- Допомогло зрозуміти потребу проведення опитування населення міста щодо задоволеності якістю послуг, наданих міською радою;
- Показало нагальну потребу розвитку стандартів надання послуг для населення та започаткування практики опитувань для визначення рівня задоволеності громадян;
- Визначило шляхи подолання слабких сторін у діяльності виконавчих органів міської ради;
- Показало важливість проблем навколишнього середовища для розвитку міста;
- Розширило комплексне бачення проблем міста;
- Продемонструвало якісний рівень та тематичні напрямки, рекомендовані для розвитку міста. Його можна розглядати як засіб сприяння тому, що слід робити, та тому, як це потрібно робити.

Оцінка рівня місцевого розвитку визначила напрямки майбутнього розвитку міста та допомогла представникам місцевого органу самоврядування, які надають послуги міській громаді, оцінити рівень їхньої управлінської діяльності. Результати місцевого оцінювання допоможуть вдосконалити діяльність виконавчих органів міської ради та покращити її зорієнтованість на потреби громади.

Ірина Божич, Муніципальний координатор програми у м. Рубіжне

Гола Пристань, Херсонська обл.: З 2001 року міська рада м. Гола Пристань за підтримки офіційних осіб міста, представників виконавчого комітету, приватних підприємців та представників комунальних підприємств збирала велику кількість інформації щодо ситуації у місті. У результаті проведеного дослідження, робоча група виробила «Стратегічний план розвитку м.Гола Пристань на 2005-2015 роки». У процесі створення цього документу був детально проаналізований внутрішній та зовнішній потенціал міста. Були визначені наступні напрями розвитку міста, що відповідають прагненням місцевих громад: 1) відновлення переробної промисловості, розвиток малого та середнього бізнесу; 2) сприяння туризму; та 3) розвиток комунальних та транспортних послуг.

У 2007 році містом було проведено оцінювання рівня місцевого розвитку, використовуючи анкету, розроблену експертами ПРООН та Братиславським регіональним центром ПРООН. В загальному, в анкетуванні взяли участь 23 представники міста, включаючи п. А.Негру - міського голову, офіційних осіб виконавчого комітету міської ради, громадського активу міста та представників з числа місцевих депутатів.

Результати аналізу показують, що загальна ситуація у місті значно покращилася впродовж останніх декількох років. Хоча місцеве середовище та економіка досі залишаються відносно слабкими. Інші сфери також потребують подальшого вдосконалення та є важливими для успішного функціонування територіальної громади міста. Результати оцінювання будуть взяті до уваги у процесі впровадження цілей стратегічного розвитку міста, так само як і для планування місцевих проектів із сталого розвитку.

*Ніна Шаманська, заступниця міського голови м. Гола Пристань,
Муніципальний координатор програми*

Розглянувши місцеву ситуацію, представники міст ретельно проаналізують найбільш важливі місцеві потреби, обсяг роботи що виконання, та отримають інформацію для визначення та відбору пріоритетних проектів серед тих, що ініціюватимуться місцевими організаціями громад.

2. Стратегічне планування розвитку міста за участю громади

Передумови

В ході місії з незалежної підтримки Програми була визначена необхідність започаткування раціональних практик стратегічного планування у містах, особливо у світлі підходу МПВСР щодо залучення громади до розвитку у містах. Тому Програма надає містам-партнерам на їхній запит консультативну підтримку у розробці / удосконаленні процесу стратегічного планування місцевого розвитку. Це відбувається у формі надання технічної підтримки на розбудову інституційного потенціалу для забезпечення спільного врядування для сталого розвитку за участю громад.

Заходи у м. Новоград-Волинський

У 2006 році, ПРООН/МПВСР ініціювала надання Новоград-Волинській міській раді технічної підтримки на суму 26 000 грн. для розробки стратегічного плану.

Протягом 1-го кварталу 2007 р. міською радою було розроблено та затверджено для подальшого удосконалення та втілення документ “*Стратегічні орієнтири розвитку м. Новоград-Волинський-2007*”. Він став інструментом визначення основних проблем, з якими стикається місто, та цілей стратегічного розвитку для їх вирішення.

Другою частиною цієї підтримки було проведення ділової гри «*Стратегія розвитку міста Новоград-Волинський*» за участю 48 осіб, включаючи п. М. Боровця –

міського голову, С. Колотова – заступника міського голову, місцевих депутатів, активістів громади, представників ПРООН/МПВСР, НГО та навчальних закладів (включаючи старшокласників). Ділова гра тривала два дні, у ході яких її учасники працювали в окремих робочих групах; збирали дані і діагностували протиріччя та проблеми, що стоять на перешкоді розвитку міста; визначали цілі та завдання спільних дій «управлінської команди»; з'ясовували, на яку ресурсну базу слід спиратися для досягнення успіху в розвитку міста. Базуючись на визначених стратегічних цілях та конкретних проектах, що були запропоновані учасниками ділової гри, було вдосконалено документ «Стратегічні орієнтири» та подано його міській раді для подальшого розгляду та опрацювання.

Пізніше, у міській раді було створено 5 *моделяційних тематичних комітетів*, за якими закріплено відповідальність за конкретні тематичні сфери розвитку міста. Комітети переглянули стратегічні цілі та завдання щодо окремих сфер та провели обговорення операційних планів для реалізації цих цілей. 22 листопада 2007 року сесією міської ради було переглянуто, обговорено результати їх роботи та прийнято рішення щодо їх включення до остаточного документу. Тематичні модуляційні комітети продовжуватимуть роботу над детальною розробкою тематичних планів розвитку міста. Очікується, що останній цикл стратегічного планування буде завершено у березні 2008 р.

Участь громади у стратегічному плануванні та включення ролі громади до формування «Стратегічного плану розвитку міста» є значним досягненням цього процесу. Завдяки цим зусиллям, стратегічний план розвитку м. Новоград-Волинський став практичним документом із вимірюваними цільовими орієнтирами, визначеними ресурсами та простором для участі громади у місцевому врядуванні через практику спільного планування.

Вставка - XII: Стратегічне планування є необхідною умовою сталості місцевого розвитку

У містобудуванні та визначенні шляхів життєзабезпечення міста і його перспективного розвитку одними з найважливіших елементів є генеральний план забудови та стратегічний план розвитку міста. Згідно із Законом України «Про планування і забудову територій» від 20 квітня 2000 р., *генеральний план населеного пункту* – це містобудівна документація, яка визначає принципи вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту. *Стратегічний план розвитку міста* є узагальненою довгостроковою програмою досягнення громадою міста його сталого (соціального, економічного, екологічного) розвитку. Важливим етапом підготовки стратегічного плану розвитку міста є аналіз поточної ситуації, існуючих проблем та можливих ризиків щодо розвитку у майбутньому. Це допомагає уникнути помилок у прийнятті рішень щодо місцевого розвитку, що можуть призвести до небажаних негативних наслідків. І, найголовніше, початок роботи із стратегічного планування – це можливість визначити основні цілі як оптимальні шляхи розвитку міста в цілому, а також його окремих сфер і галузей.

Фото - 18: М. Боровець, Новоград-Волинський міський голова

У процесі стратегічного планування за підтримки ПРООН ми розпочали розробку, складання та прийняття стратегічного плану розвитку м. Новоград-Волинський при підтримці консультантів. Після цього, за участю громад міста було проведено розгляд запропонованого документу та організована ділова гра, в ході якої організації громад – жителі, освітяни, громадські організації – розробляли та представляли свої проекти у відповідності до бачення стратегічних орієнтирів. Із врахуванням цих проектів, консультант уточнив перший варіант документу та створив основу – базовий або рамковий документ для нашого майбутнього стратегічного плану. Як такого,

стратегічного плану залучені консультанти нам не дали, але ми цього і не чекали, оскільки ніколи стороння інституція не зможе створити дієвого стратегічного плану для будь-якого міста. Проте найціннішим для нас було те, що ми отримали загальні рамки та вивчили на практиці алгоритм роботи із стратегічного планування, яка, проведена власними силами, призведе до бажаного кінцевого результату.

Очікую, що вже в березні наступного року ми закінчимо роботу над «Стратегічним планом розвитку міста Новоград-Волинський до 2015 року», що стане реальним дієвим документом, складеним за активної участі громад міста.

Микола Боровець, Новоград-Волинський міський голова

3. Запровадження системи якості муніципальних послуг

Передумови

На сьогоднішній день в українському суспільстві існує потреба формування довіри громад до місцевих органів самоврядування. Для досягнення такої довіри органи місцевого самоврядування повинні відігравати важливу роль у забезпеченні ефективного управління з високоякісним наданням послуг, економічним процвітанням та соціальною справедливістю на місцевому рівні.

З метою розбудови інституційного потенціалу для спільного врядування та сталого розвитку у містах-партнерах, ПРООН/МПВСР підтримує зацікавлені сторони всіх рівнів у покращенні врядування, наданні послуг та якості життя громадян на території, охопленій Програмою. Система управління якістю муніципальних послуг у відповідності до міжнародних стандартів ISO 9000:2001 є одним з видів підтримки у цій сфері, що експериментувалася Програмою у 2007 році на запит Вознесенської міської ради.

Заходи у м. Вознесенськ

Для досягнення вищезазначених цілей, був передбачений наступний процес, що мав реалізовуватися спеціалізованою компанією у співпраці з Вознесенською міською радою.

Даграма – III: Етапи запровадження системи якості муніципальних послуг у м. Вознесенськ

Детальний аналіз заходів, передбачених описаним процесом, див. у Додатку – V.

Станом на кінець 2007 р., було завершено процес проведення навчання та консультування, а також детально розроблено необхідну документацію та проведено внутрішній аудит. Міська рада планує звернутися з проханням щодо сертифікації якості муніципальних послуг у відповідності до стандарту ISO 9000:2001 до відповідного підприємства - постачальника.

Загальна вартість проекту становить 100 000 грн.; його співфінансування здійснюється у рівних частинах ПРООН/МПВСР та Вознесенською міською радою. Після оцінки ефективності проекту, досвід м. Вознесенськ може бути перейнятий іншими зацікавленими місцевими партнерами.

Вставка - XIII: Сертифікація муніципальних послуг за системою ISO 9000:2001 – для встановлення європейського стандарту надання послуг

Сьогодні більшість органів місцевого самоврядування в Україні в плані надання муніципальних послуг працюють по старинці. Ще не сформоване мислення, що муніципальний службовець повинен працювати на громаду. Таким чином, необхідно здійснити докорінну перебудову системи муніципальних послуг та підходів до їх надання. У цьому відношенні, насамперед, необхідно переглянути строки розгляду заяв громадян та скоротити їх, а також мінімізувати контакти жителів по їхньому одному конкретному зверненню з великою кількістю посадових осіб. Допомогти місцевим органам самоврядування перейняти такий новий сучасний стиль надання послуг покликана система управління якістю муніципальних послуг у відповідності до стандартів ISO 9000:2001.

Фото - 19: Ю. Гершов, Вознесенський міський голова

Система управління якістю ISO 9000:2001 вимагає розробки стандартів, згідно з якими розбудовується система підвищення якості муніципальних послуг. Так, наприклад, у м. Вознесенськ існує 2 великі підприємства: ЗАТ "Возко" та ЗАТ "Вікторія", що виготовляють 85% усіх промислових товарів міста. Ці підприємства вже пройшли сертифікацію відповідно до стандарту якості ISO 9001-2000. Також, декілька міських рад на сьогодні впровадили чи проваджують систему якості муніципальних послуг, наприклад, міста Бердянськ, Коростень, Комсомольськ, Макіївка, Луцьк та деякі інші.

У нас в Вознесенській міській раді ідея необхідності підвищення якості муніципальних послуг зародилася у 2006 році, коли ми розпочали активну співпрацю із Програмою ООН по впровадженню заходів «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку». Ми знайшли спеціалізовану фірму та уклали з нею договір співпраці. У рамках договору співпраці, протягом 2007 року представники цієї фірми провели близько 50 тренінгів з апаратом виконавчого комітету міської ради та дали відповіді на питання, пов'язані із впровадженням системи якості. Паралельно з тренінгами співробітникам видавались конкретні задачі по опрацюванню необхідної документації, яка в майбутньому використовуватиметься персоналом апарату. В результаті, було розроблено близько 100 інформаційних технологічних карт за типовими питаннями, що можуть бути предметом звернення громадян до міської ради, наприклад, по виділенню земельної ділянки, отриманню дозволу на будівництво, переведенню житлового фонду у нежитлове приміщення і т.д.

У процесі цієї перебудови та підготовки документації, ми зрозуміли необхідність формування нової організаційної структури апарату, яка буде скоро запропонована на розгляд та затвердження сесії міської ради. Дана структура спрямована на викорінення паралелізму у виконанні функцій фахівців виконавчого комітету міської ради. Нова організаційна структура передбачає 134 працівника, включаючи особу, відповідальну за контроль над системою якості (раніше оргструктура налічувала 125 співробітників). Ми працювали цілий рік над розробкою та впровадженням системи якості муніципальних послуг та сьогодні вже завершуємо цю роботу. Звичайно, це нелегке завдання, оскільки воно потребує значного відволікання персоналу апарату від основної діяльності. Близько 2 днів на тиждень працівники брали участь в тренінгах та практичній роботі по розробці

інформаційних технологічних карт. Зараз ми проводимо внутрішній аудит виконаного та в грудні цього року плануємо представити цю систему фаховій зовнішній комісії й отримати відповідний сертифікат у 2008 році.

Наш досвід може стати гарним прикладом для наслідування іншими містами України. Місто Вознесенськ має 40 тисяч населення, але кількість жителів не має принципового значення з точки зору впровадження цієї системи, адже загальні принципи закладаються в процес надання муніципальних послуг в розрізі типів основних процесів міської ради – йдеться про чіткий та системний розподіл повноважень та відповідальності в усіх структурних підрозділах міської ради; зміну ментальності її персоналу, їхнього бачення щодо організації та виконання своїх посадових обов'язків; забезпечення прозорості управлінських рішень.

У результаті покращення якості нашого управління та послуг, ми очікуємо підвищення рівня задоволеності жителів міста нашою роботою, викоринення елементів корупції, «волокити» або суб'єктивного підходу до вирішення питань, з якими звертаються громадяни до місцевих органів влади. Прагнемо підтягнути стиль роботи апарату до європейських стандартів та постійно підтримувати високі стандарти надання муніципальних послуг.

Юрій Гержов, Вознесенський міський голова

Д) Система спільного оцінювання (ССО)

Спільне оцінювання надає членам організацій жителів / мереж провести самооцінювання та визначити стан розвитку своєї організації і місцевого середовища у контексті сталого розвитку. Ця система базується на таких факторах як *організація, лідерство, формування капіталу, гендер, самозабезпечення, громадська інфраструктура, довкілля та зв'язки з агенціями розвитку*. Ці фактори допомагають забезпечити право власності, прозорість, рівність, підзвітність та ефективність.

МПВСР провела тренінг для персоналу муніципальних відділів підтримки з питань проведення спільного оцінювання. На основі цих тренінгів, спільне оцінювання було проведене організаціями жителів / мережами м. Гола Пристань у 3-му кварталі та м. Кіровське та Новоград-Волинський у 4-му кварталі (Вставка - XIV і Вставка - XV). Цей предмет є новим для України. Незважаючи на це, серед організацій жителів / мереж спостерігається зростаючий інтерес до його застосування. Очікується, що практика спільного оцінювання буде перейнята всіма організаціями жителів / мережами у містах-партнерах для зміцнення спільного демократичного врядування на їхньому рівні.

Вставка - XIV: Спільне оцінювання 6-ма ОЖ / мережами у містах-партнерах

Протягом 3-4-го кварталів 2007 р. 6 організацій жителів (2 ОЖ у м. Гола Пристань, 3 у м. Новоград-Волинський та 1 у м. Кіровське) провели спільне оцінювання. Результат показує, що організації були досить успішними з точки зору гендерного розвитку, організаційного розвитку, сприяння лідерства та координування / встановлення зв'язків для партнерства та спільного планування. Все ще очевидно, що потребує удосконалення формування фонду самозабезпечення та генерування капіталу.

Таблиця – III: Результати спільного оцінювання 6 ОЖ у 3-х містах* (статус організації)

№	Змінні	Стала	Задовільна	Помірна	Слабка	Незадовільна
1	Організаційний розвиток	5	1			
2	Розвиток лідерства	4		2		
3	Генерування капіталу	4	1	1		
4	Гендерний розвиток	6				
5	Фонд самозабезпечення	3	2	1		
6	Координація / зв'язки	3	1	1	1	

* Деталі наведені в Додатку – VI.

Вставка – XV: Спільне оцінювання є одним із шляхів розширення повноважень громад

Фото – 20: Представники ОЖ / мереж у м. Гола Пристань проводять спільне оцінювання

Будучи головою об'єднання співвласників, я дуже часто співпрацюю з усіма членами нашої громади (представниками 30 квартир). На даний час, наше об'єднання втілює проект із ремонту системи водопостачання у будинку. Ми вже отримали 2 транші грантової підтримки, але роботи ще не завершені. Я як виконавчий керівник об'єднання вважаю нашу організацію досить успішною, оскільки ми маємо лише 2 члени, які нерегулярно платять за послуги. Я надіюсь, що досвід спільного оцінювання допоможе мені вивчити думки загальних членів нашої організації. Це покаже, як наша діяльність має бути вдосконалена у майбутньому, а члени громади, які побачать що їхня думка поважається, відчуватимуть себе більш уповноваженими.

Галина Литвинова, Голова правління ОСББ "Галина-Надія"

Очікується, що практика системи спільного оцінювання буде перейнята всіма організаціями жителів / мережами міст-партнерів для посилення демократичного врядування за широкої участі громадян на їхньому рівні. У цьому контексті, до документу "Методичні рекомендації щодо громадських проектів", розробленого у 2007 році за результатами діяльності ПРООН/МПВСР, було внесено відповідне положення, що регулює вимоги до партнерських організацій громад. Уривок з документу подано нижче.

Заходи по закінченню проекту: Відповідальність організації жителів / мережі не закінчується після втілення проекту. Вона має продовжувати існувати і приносити користь своїм членам – насамперед від проекту, а також від багатьох інших заходів. У цьому контексті, ОЖ / мережа, МВП та МПВСР мають провести спільне оцінювання протягом місяці після закінчення проекту. У цій справі з оцінки, загальні члени оцінюють діяльність ОЖ / мережі в цілому та завершений проект зокрема.

Уривок з «Методичних рекомендацій щодо проектів громад», ПРООН/МПВСР, 2007 р.

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку

ПРООН/МПВСР має на меті покращення якості життя людей. Для цього Програма підтримує реалізацію пріоритетних проектів місцевих громад шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності і сталості. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення середовища життя.

А) Місцеві ініціативи, затверджені у 2007 році

У цілому, у 2007 р. було затверджено до підтримки 79 місцевих ініціатив. З усіх проектів, ініційованих місцевими організаціями громад, 38 було з м. Івано-Франківськ, 9 з м. Нововолинськ, 8 з м. Новоград-Волинський, 6 з м. Вознесенськ, по 4 з м. Могилів-Подільський та Кіровське, по 3 з м. Гола Пристань та Рівне, 2 з м. Львів, по 1 з міст Кагарлик та Миколаїв.

Загальна вартість проектів, підтриманих у 2007 р., становила 9,171 млн. грн. З цієї суми 4,18 млн. (45,6% від загального обсягу) була спрямована на проекти сектору енергії та довкілля та 4,991 млн. грн. (54,4% від загального обсягу) – на соціальні проекти.

Загальна вартість проектів у 2007 р. співфінансувалася різними партнерами, залученими до процесу. ПРООН/МПВСР внесла 28,5% від загальної вартості (включаючи 24,5% зі свого головного фонду, 2% з фонду Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та 2% від Посольства Норвегії); 57% фінансувалися міськими радами-партнерами, 13,1% вигодонабувачами та 1,4% іншими місцевими донорами (Таблиця - IV; детальна інформація наведена у Додатку - VII).

Близько 42 732 особи отримують пряму вигоду по завершенню цих проектів. Очікується, що додатково 4 149 осіб отримують вигоду непрямым чином.

Таблиця – IV: Статус розміщення ресурсів у 2007 р. за метою

№	Мета	К-сть проєктів	Загальна вартість (тис. грн)	Кошторисна вартість у співфінансуванні (грн)						К-сть прямих вигодонабувачів
				Вигодонабувачі	Міська рада	ПРООН	ШАРС	Посольство Норвегії	Інші донори	
1	Соціальний розвиток									
1.1	Спортмайданчики	1	94.677	11.677	45.650	37.350	-	-	-	448
1.2	Питна вода	4	317.235	67.094	159.862	90.279	-	-	-	7256
1.3	Система водопостачання	3	203.816	41.946	80.935	80.935	-	-	-	379
1.4	Ремонт приміщень для покращення умов життя / навчання	6	645.082	97.206	295.588	177.338	74.950	-	-	1837
1.5	Підвальні розгалуження	23	2 773.245	329.060	1 799.222	568.152	-	76.811	-	5123
1.6	Ремонт туалетів	7	957.673	139.981	573.165	244.527	-	-	-	6710
2	Енергія і довкілля									
2.1	Ремонт даху	17	2 217.591	255.369	1 286.932	509.375	-	36.915	129.000	5571
2.2	Ізоляція вікон	12	1 519.247	196.738	830.478	379.281	112.750	-	-	14514
2.3	Система опалення	1	35.541	4.133	15.704	15.704	-	-	-	590
2.4	Комплексне енергозбереження	1	110.895	20.622	9.027	13.812	-	67.434	-	59
2.5	Водопровідні труби	2	54.847	6.115	24.366	24.366	-	-	-	122
2.6	Система водовідведення	2	241.629	36.621	102.504	102.504	-	-	-	123
	ВСЬОГО	79	9 171.478	1 206.562	5 223.433	2243.623	187.700	181.160	129.000	42732
	Частка	*	100.00	13.2	57.0	24.5	2.0	2.0	1.4	*

Діаграма – IV класифікує проекти 2007 року за метою, показуючи, що природа проектів цього року була досить диверсифікованою. Серед проектів соціального сектору, найбільш бажаними були ремонт підвальних розгалужень, ремонт туалетних приміщень та ремонт приміщень (80% від загальної кількості проектів цього сектору). У секторі енергії та довкілля, громади переважно обирали в якості пріоритетів ремонт дахів та ізоляцію вікон (80% від загальної кількості проектів цього сектору).

Діаграма – IV: Місцеві проекти сталого розвитку, ініційовані у 2007 р., за метою

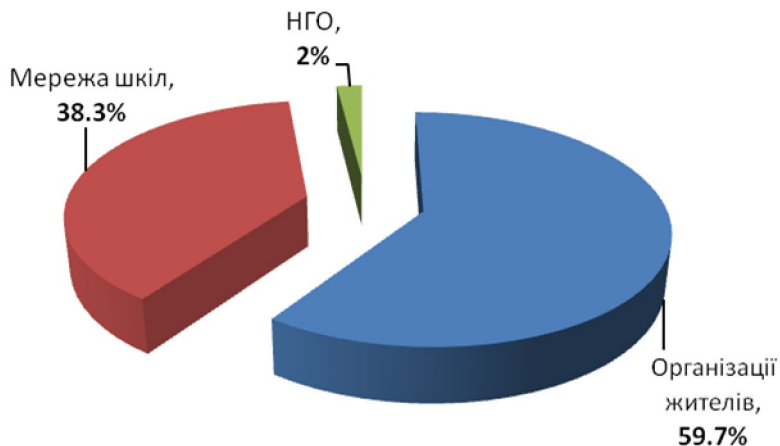
Де: Проекти соціального сектору
 Проекти щодо енергії та довкілля

Що стосується інституційних вигодонабувачів, 51 проект був ініційований організаціями жителів, 27 – мережами навчальних закладів та 1 – НГО (див. Таблицю - V).

Таблиця – V: Статус розподілу ресурсів у 2007 р. за ініціаторами проектів

№	Ініціатори	Кількість проектів	Загальна вартість (тис. грн)	Кошторисна вартість (тис. грн.) у співфінансуванні						К-сть вигодонабувачів
				Вигодонабувачі	Міська рада	ПРООН	ШАРС	Посольство Норвегії	Інші донори	
1	Організації жителів	51	5,475.669	712.221	3,304.099	1,278.189	-	181.160	-	12278
2	Мережа шкіл	27	3,513.486	461.918	1,844.384	965.434	112.750		129.000	30094
3	Мережа НГО	1	182.323	32.423	74.950	-	74.950	-		360
	ВСЬОГО	79	9,171.478	1,206.562	5,223.433	2,243.623	187.700	181.160	129.000	42732

Близько 59,7% від загальної вартості проектів була використана організаціями жителів, 38,3% від суми затвердженої підтримки пішла на користь мережам навчальних закладів та 2% було використано мережами НГО.

Діаграма – V: Вартість проектів сталого розвитку у 2007 р. за ініціаторами

Б) Використання ресурсів на проекти сталого розвитку протягом року

Фактично перерахування у 2007 році були здійснені про 90 проектах сталого розвитку, включаючи 78 проектів, затверджених у 2007 р., та 12 незавершених ініціатив минулих років. Протягом 2007 р. у цілому партнерським ОЖ/мережам було перераховано 6,7 млн. грн., з яких 4,1 млн. грн., або 61,2%, було фінансовано міськими радами-партнерами, 2,3 млн. грн., або 34,5%, надійшло з головного фонду ПРООН, 0,2 млн. грн., або 3%, - від Посольства Норвегії, та 0,09 млн. грн., або 1,3%, від ШАРС (Таблиця - VI).

Таблиця - VI: Фінансовий статус місцевих проектів сталого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, тис. грн.**

N	Мета	Кількість проектів	Загальна перерахована сума на кінець 2007 року у співфінансуванні				Загальна сума до сплати у майбутньому у співфінансуванні				Рівень завершеності проектів (%)
			Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Норвегія	Міські ради	Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Норвегія	Міські ради	
1	Енергія та довкілля										
1.1	Комплексне енергозбереження	1	22.6	-	67.7	-	-9.0*	-	-	9.0	100
1.2	Ремонт даху	20	419.4	0.0	25.5	988.6	54.0	0.0	3.3	303.7	83
1.3	Водопровідні труби	2	24.4	-	-	24.4	-	-	-	-	100
1.4	Система водовідведення	3	98.2	-	-	159.1	11.3	-	-	6.4	93
1.5	Ізоляція вікон	13	560.9	74.1	0.0	619.7	-179.7*	38.7	0.0	215.4	94
	Разом	39	1125.5	74.1	93.2	1791.8	-123.4*	38.7	3.3	534.5	94
2	Соціальний розвиток										
2.1	Підвальні розгалуження	30	579.0	-	75.3	1606.9	55.9	-	18.6	327.6	85
2.2	Система опалення	1	15.7	-	-	15.7	-	-	-	-	100
2.3	Питна вода	5	148.7	-	-	160.7	8.2	-	-	9.4	94
2.4	Ремонт приміщень	5	141.4	11.2	0.0	192.5	4.9	63.7	0.0	69.8	83
2.5	Спортмайданчик	1	33.6	-	-	41.1	3.7	-	-	4.6	90
2.6	Ремонт туалетів	6	266.4	-	-	284.7	-35.7*	-	-	176.6	83
2.7	Ремонт ліфтів	2	4.9	-	-	4.9	-	-	-	-	100
	Разом	50	1189.7	11.2	75.3	2306.5	72.7	63.7	18.6	588	91
3	Економічний розвиток										
	Комп'ютеризоване навчання	1	1.0	-	-	2.3	-	-	-	-	100
	Разом	1	1.0	-	-	2.3	-	-	-	-	100
	ВСЬОГО	90	2316.2	85.3	168.5	4100.6	72.7	102.4	21.9	1122.5	95
			6670.6				1319.5				

*Платежі були здійснені з фонду ПРООН та будуть покриті за рахунок фондів міських рад у 2008 р.

** Детальна інформація щодо трансакцій, здійснених у 2006 р., відображена в Додатку – VIII.

В) Місцеві ініціативи сталого розвитку в цілому за 2004-2007 роки

У цілому, з початку діяльності Програми підтримка була надана на 141 проект організацій жителів / мереж на загальну суму 16,8 млн. грн. Кошторисна вартість та співфінансування за проектними пропозиціями в розрізі окремих міст протягом 2004-2007 років наведені у Таблиці – VII.

Таблиця - VII: Проектні пропозиції: кошторисна вартість та співфінансування (тис. грн.)

№	ОЖ/мережа	Кількість проектів	Загальна вартість	Співфінансування за кошторисом			
				Вигодо-набувачі	Міська рада	ПРООН/ШАРС/Посольство Норвегії	Інші
Проекти 2004 року							
1	Житомир	6	566.6	50.7	253	253	9.9
2	Рівне	3	404.6	44.1	160.8	160.8	38.9
3	Івано-Франківськ	2	189.2	23.2	74.8	74.8	16.4
	Разом у 2004 р.	11	1160.4	118	488.6	488.6	65.2
Проекти 2005 року							
1	Рівне	2	277.9	28.8	150.3	64.4	34.4
2	Івано-Франківськ	10	880.4	90.2	534.3	228.9	26.7
	Всього у 2005 р.	12	1158.3	119.0	684.6	293.3	61.1
Проекти 2006 року							
1	Новоград-Волинський	9	1304.4	146.6	426.6	426.6	304.5
2	Івано-Франківськ	22	3048.7	313.5	1329.4	1329.4	76.4
3	Кіровське	1	31.7	3.2	14.3	14.3	-
4	Миколаїв	5	739.4	92.6	323.4	323.4	-
5	Гола Пристань	1	70.1	9.6	30.3	30.3	-
6	Галич	1	117.1	11.8	52.7	52.7	-
	Всього у 2006 р.	39	5311.4	577.3	2176.7	2176.7	380.9
Проекти 2007 року							
1	Івано-Франківськ	38	5335.1	652.5	3513.8	1168.8	-
2	Новоград-Волинський	8	1208.4	170.7	459.2	449.5	129.0
3	Гола Пристань	3	150.9	22.9	64.0	64.0	-
4	Кіровське	4	121.3	29.1	46.1	46.1	-
5	Могилів-Подільський	4	436.9	61.6	187.7	187.7	-
6	Вознесенськ	6	581.7	81.1	250.3	250.3	-
7	Нововолинськ	9	472.6	71.7	300.9	100.0	-
8	Рівне	3	416.6	58.8	199.8	158.0	-
9	Миколаїв	1	156.5	20.9	74.6	61.0	
10	Львів	2	235.9	31.7	102.1	102.1	
11	Кагарлик	1	55.4	5.8	24.8	24.8	
	Всього у 2007 р.	79	9171.3	1206.8	5223.3	2612.3	129
	РАЗОМ 2004-2007	141	16801.4	2021.1	8573.2	5570.9	636.2
	Частка у співфінансуванні, %		100.0	12.0	51.0	33.2	3.8

Детальна інформація про ці проекти наведена у Додатку – VII.

Статус завершеності проектів за період впровадження Програми наведений у Таблиці -VIII:

Таблиця - VIII: Статус завершеності проектів (2004-2007)

№	Рік початку	Кількість ініційованих проектів	Фінансовий статус завершеності			Середній рівень завершеності, %
			Повністю завершені	75-90%	Менше 50%	
1	2004	11	11			100.0
2	2005	12	12			100.0
3	2006	39	37	2		99.5
4	2007	79	28	42	9	85.0
	Всього	141	88	44	9	96.1

У цілому, з початку діяльності Програми було повністю завершено 88 місцевих проектів сталого розвитку партнерських ОЖ / мереж і 44 проекти перебувають на завершальній стадії реалізації (середній рівень виконання близько 75-90%). Лише 9 проектів впроваджені менш ніж на 50%; це пов'язане з тим, що вони були ініційовані лише в 4-му кварталі 2007 року. Серед 88 проектів, 63 були завершені у 2007 році, включаючи 1 проект, ініційований у 2005 р., 34 проекти 2006 року та 28 проектів 2007.

Г) Громадський аудит

Згідно з концепцією добросовісного врядування, лідери партнерських організацій жителів / мереж мають бути підзвітними людям – загальним членам своїх організацій, з питань використання ресурсів, наданих Програмою на виконання проектів громад. З цією метою ними практикується проведення громадського аудиту. У 2007 році громадські аудити як форма звіту перед загальними членами організацій були проведені 60-ма партнерськими організаціями жителів / мережами з міст Івано-Франківськ, Новоград-Волинський, Гола Пристань, Кіровське, Миколаїв, Вознесенськ та Рівне; копії відповідних звітів були передані до МПВСР. Згідно із звітами, 90.5% членів відповідних організацій, які взяли участь в аудитах, підтвердили свою задоволеність якістю та кількістю фізичних результатів проекту та пов'язаних із цим витрат (фінансових та нефінансових).

Таблиця - IX: Досвід проведення громадського аудиту партнерськими ОЖ / мережами

Індикатор	Івано-Франківськ	Новоград-Волинський	Гола Пристань	Кіровське	Миколаїв	Вознесенськ	Рівне	Всього
Кількість організацій жителів / мереж, які провели громадські аудити	36	10	3	1	5	4	1	60
Загальна кількість членів ОЖ / мереж	3097	1103	89	130	741	175	141	5476
Члени, що взяли участь в громадському аудиті	3314	869	67	100	352	149	105	4956
Результат:								
а) задоволені	3314	869	67	100	352	149	105	4956
б) частково задоволені	0	0	0	0	0	0	0	0
в) незадоволені	0	0	0	0	0	0	0	0
г) не знають	0	0	0	0	0	0	0	0

На основі здобутого досі досвіду протягом року була розроблена типова форма для документування проведення громадського аудиту, яку слід застосовувати організаціям громад у майбутньому (див. Додаток - IX).

Громадський аудит дозволив громадам оцінювати ефективність їхніх організацій в особі виконавчих органів з точки зору виконання різних заходів. Це також є інструментом зміцнення соціальних інвестицій шляхом покращення якості організації та лідерства, покращення «доброго врядування» на рівні громади та посилення взаємної довіри між партнерами.

Д) Вплив місцевих ініціатив

Завершені проекти досягли очікуваних результатів шляхом підвищення рівня якості життя вигодонабувачів – чоловіків, жінок та дітей. Суттєво покращилось навчальне середовище в закладах освіти. Завдяки самому процесу, ці проекти також зробили внесок у зміцнення врядування на місцевому рівні. Вставки – XVI, XVII та XVIII відображають історії успіху навчальних закладів.

Вставка-XVI: Громадське управління освітою – для покращення навчального середовища *Приклад м. Новоград-Волинський*

Новоград-Волинська ЗОШ №5 була заснована у 1936 р. Історично вона завжди була однією з найбільш престижних міських шкіл із потужністю навчання 850 учнів. Але приміщення школи не ремонтувалося понад 25 років. Внаслідок незадовільного навчального середовища керівництву школи не вдалося залучити нових учнів, чий батьки віддавали перевагу навчанню своїх дітей у сусідніх нових школах. Для відродження школи на початку 2006 р. була створена НГО «Громадська рада ЗОШ №5» у складі шкільної ради (18 осіб), педагогічної ради (25 осіб), піклувальної ради (9 осіб), батьківського комітету (27 осіб) та шкільного парламенту (15 осіб). Їхній проект «Покращення навчально-виховного середовища через ремонт фасаду школи та встановлення нових енергозберігаючих вікон» вартістю 178 438 грн. був ініційований у 2006 р. та повністю завершений у 2007 р.

Фото - 21: Через незадовільний стан будівлі школи і низьку якість вікон батьки не хотіли віддавати своїх дітей до школи №5

Фото - 22: Реалізація проекту допомогла учням навчатись у досить гарному навчальному середовищі

Фото - 23: Нові учні все частіше обирають для навчання саме школу №5

У рамках проекту було відремонтовано фасад школи, встановлені нові вікна та замінені входні двері. Зараз це дозволяє краще утримувати тепло та створює краще навчальне середовище для 292 учнів, включаючи 154 хлопчики та 138 дівчат. Завдяки впровадженню проекту став можливим набір нових перших класів у 2006 та 2007 роках – з 22 та 28 учнів відповідно.

Звичайно, в результаті реалізації проекту ми змогли зменшити щомісячні витрати на опалення; знизився рівень захворюваності дітей та покращились санітарно-гігієнічні умови в шкільному приміщенні. Проте головним досягненням стало активне залучення батьків та їхня нефінансова підтримка реалізації проекту, що стали запорукою успішного впровадження проекту. Їхня турбота про проект з фізичної інфраструктури мотивувала їх більше зацікавитись навчально-виховною діяльністю нашої школи.

Тому наша участь в Програмі допомогла нам не лише фізично вирішити деякі з наших інфраструктурних проблем, проте, перш за все, об'єднати громаду, навчити нас бути активними та спроможними самостійно вирішувати складні задачі.

Лариса Капчинська, Голова НГО “Мережа шкіл м. Новоград-Волинський”, Директор школи №5

Примітка: Проект школи № 5 у м. Новоград-Волинський був ініційований у 2006 та завершений у 2007 р. Його загальна вартість становила 178 438 грн., включаючи 17 438 грн. від громади, 75 500 грн. від Новоград-Волинської міської ради, 67 950 грн. від ШАРС, 7 550 грн. від ПРООН та 10 000 грн. від інших донорів.

Вставка - XVII: Вимірювання масштабу змін у навчальному середовищі ЗОШ №16*Приклад м. Івано-Франківськ*

Благодійна організація «Піклувальна рада ЗШ №16» впровадила за підтримки ПРООН/МПВСР та Івано-Франківської міської ради два проекти, зокрема «Заміна покриття підлоги на III поверсі» (у 2006 р.) та «Реконструкція туалетних приміщень» (у 2007 р.). Впровадженням цих проектів передбачалося покращення санітарно-гігієнічного стану будівлі, економії водо- та енергоресурсів, зменшення ризику захворюваності (переважно, алергічного типу) дітей та дорослих (вчителів та технічних працівників), зменшення травматизму серед дітей, підвищення рівня самообслуговування серед дітей і т.д.

Фото - 24: У процесі роботи по виконанню проекту із заміни покриття підлоги

Ми як представники громадської організації школи спробували проаналізувати вигоди, які отримала громада від впровадження проектів 2006-2007 років.

Перш за все, проектною пропозицією по заміні покриття підлоги передбачалася вартість проекту на рівні 44 520 грн. Фактично, вона становила 47 020 грн. (на 6% вище) завдяки додатковим роботам, виконаним громадою – фарбування стін, вікон та дверей, придбання миючих засобів для прибирання місця впровадження проекту. Отже, завдяки гарному відгуку членів громади ми змогли досягти більше, ніж очікували.

Конкретні цифри доводять, що наші зусилля допомогли досягти очікувань від проекту:

- Рівень алергічних захворювань дітей та дорослих зменшився у 2006-2007 рр. на 25%
- Не було зареєстровано жодного випадку травматизму на 3-му поверсі школи за 2 роки
- 99 учнів з інших шкіл міста і області було залучено до нашої школи у 2006-2007 рр. (порівняно з 64 учнями в 2005 р.); припускаємо, що це сталося завдяки покращенню умов навчання
- Значно зріс рівень самообслуговування, особливо серед дітей. Протягом 2-х останніх років немає жодного факту навмисного псування шкільного майна. Навпаки, самі діти брали активну участь в реалізації проекту, проводячи озеленення та прибирання коридорів.
- Істотно зменшено витрати на придбання миючих та дезинфікуючих засобів; зокрема, у 2005 р. сума витрат становила за рік близько 6 тис. грн., у 2006 р. – 4 тис. грн., а у 2007 р. – 2,5 тис. грн. (у цілому, вона була зменшена на 42%)
- Споживання води та енергоресурсів також зменшилось, наприклад, рівень споживання холодної води знизився з 61 м³ у 2006 р. до 48 м³ у 2007 р., по теплу – з 345 ГКал (січень-березень, 2006) до 299.8 ГКал (січень-березень, 2007), по світлу – з 324 кВт год. до 314 кВт год (за той самий період)

Беззаперечним є факт, що 678 представників нашої школи отримали пряму вигоду від проекту та непрямым чином виграли 1100 батьків. Ми відчуваємо, що в середньому навіть емоційний стан дітей та дорослих покращився завдяки покращеному естетичному вигляду шкільного приміщення – оскільки всі можуть насолоджуватись результатами своєї участі в проекті. Цей позитивний результат вселяє надію на майбутнє покращення нашої малої громади.

О.М. Мандяк, Голова НГО «Піклувальна рада ЗОШ №16»

Суть Програми не лише у тому, що для вирішення проблем розвитку крім бюджетних коштів залучаються кошти громадян. А у тому, що проведені за безпосередньої участі громадян ремонти, закуплене за їхнього співфінсування обладнання потім дуже якісно доглядається й експлуатується, що дозволяє економити кошти у майбутньому. Та головне, участь у Програмі – це чудовий урок самоврядування, про яке стільки говориться, але так рідко доводиться побачити «вживу».

Леся Попелюх, Менеджер НГО «Івано-Франківський Ресурсний центр сталого розвитку»

Взято із статті О. Листопادا «Швейцарці допомагають українцям стати справжніми господарями своїх міст»

Вставка - XVIII: Діяльність громади для привнесення тепла та комфорту до дитячого садка *Приклад м. Нововолинськ*

Приміщення дитсадка №4 у м. Нововолинськ було збудоване у 1969 р. за типовим кримським проектом – величезні віконно-дверні блоки і система опалення, розрахована на теплий кримський клімат. Відтоді жоден капітальний ремонт дитячої установи не проводився. Тому виникла досить критична ситуація з підтримкою належного температурного режиму установи, особливо в осінньо-весняний період. Діти часто хворіли, обслуговуючий персонал працював у напруженому режимі, а батьки зазнавали матеріальних та моральних втрат.

Фото - 25: У приміщенні дитсадка №4 встановлені нові енергозберігаючі двері та вікна

За таких умов група батьків і вчителів ініціювала створення громадської організації «Дошколярик», що була зареєстрована у травні 2007 р. Найбільш пріоритетним своїм завданням громада визначила проблему заміни віконних та дверних блоків у дитячій установі для нормалізації температурного режиму. Організація отримала підтримку від муніципального відділу та ініціювала відповідний проект для вирішення своєї проблеми. Громада пройшла через складний процес мобілізації ресурсів, визначення підрядника та реалізації проекту. По мірі дотримання членами громади рекомендованого Програмою процесу, реалізація проекту розпочалася швидкими темпами та 5 грудня 2007 р. він був завершений.

Впроваджений проект дозволив досягнути очікуваних результатів: покращився санітарний стан будівлі, знизився рівень захворюваності дітей та зросла відвідуваність дитсадка зі 150 дітей щоденно у 2006 р. до 172 у 2007 р. (на 15%). Як батьки, так і персонал дитячого садка відчули такі позитивні зміни. Більше того, члени громади, заохочені власним початковим успіхом, вишукали можливості залучення додаткових ресурсів від місцевих спонсорів та замінили ще один віконно-дверний блок; у процесі – капітальний ремонт головного вхідного коридору дитячого закладу. У найближчому майбутньому, ми також плануємо реалізувати проект з утеплення фасаду на суму 18 тис. грн.

Людмила Могиль, Завідуюча дитячого садка №4

Примітка: Проект дитячого садка №4 у м. Нововолинськ був ініційований та завершений у 2007. Його загальна вартість становила 17 737 грн., включаючи 2 337 грн. від вигодонабувачів, 7 700 грн. Від Нововолинської міської ради, та 7 700 грн. від ПРООН.

Не лише навчальні заклади у містах спроможні об'єднувати зусилля членів громади для допомоги самим собі в покращенні навчального середовища для їхніх дітей. Також жителі часто об'єднуються, створюючи об'єднання співвласників багатоквартирного будинку для ремонту своїх домівок чи вирішення будь-яких інших спільних проблем щодо покращення якості життя, наприклад, встановлення системи водопостачання чи ін.

Вставка - XIX: ОСББ – щоб стати реальними власниками багатоквартирного будинку *Приклад м. Вознесеньк*

Протягом багатьох років жителі двох будинків - №71 та 73 по вул. Леніна у м. Вознесеньк – не отримували практично жодних послуг від ЖЕО; ремонт в під'їздах і всі інші роботи жителі виконували своїми силами та за власні ресурси. На початку 2007 року вони звернулись із проханням до міської ради допомогти вирішити питання під'єднання їхніх будинків до централізованої каналізації, де їм було запропоновано дотримуватись рекомендованого ПРООН/МПВСР процесу.

Фото - 26: Члени ОСББ «Залізничник» у м. Вознесенськ діляться своїм досвідом з місцевими депутатами

З цією метою їм потрібно було створити об'єднання співвласників багатоквартирного будинку. «Це було не так легко, - говорить Ангеліна Попенкова, Голова правління ОСББ «Залізничник». Представники відділу підтримки муніципальних ініціатив та інвестицій розповіли жителям про Програму та те, яким чином вона може допомогти таким об'єднанням громадян. І хоча після перших зборів багато мешканців були згодні створити об'єднання співвласників, деякі відмовлялися, не вірили, що отримають якусь допомогу в плані вирішення житлових питань. Розуміючи, що і самим доведеться докладати певних зусиль для вирішення проблем, не хотіли брати на себе зайвий тягар та зайняли позицію вичікування».

Для створення об'єднання необхідно, аби 51% з числа всіх жителів будинку дали свою згоду на це. Потрібен був певний час, щоб переконати людей, але вже у березні 85% з них проголосували за створення ОСББ та прийняли рішення про приєднання до організації. Був схвалений, підписаний жителями та завірений нотаріально Статут об'єднання. Після цього в банку відкрили розрахунковий рахунок.

Загальна вартість проекту становила 108 тис. грн., з яких 45% виділив міськвиконком, ще 45% було внесено МПВСР та 10% було зібрано самими жителями. Затрати жителів по кожній квартирі становили 538 грн., що не є високою ціною за те, щоб мати зручності у своїй квартирі, а не користуватись громадським туалетом, що знаходиться на вулиці з вигрібною ямою, з якої потрібно постійно відкачувати нечистоти. Тепер всі квартири отримують послуги централізованої міської каналізаційної системи. Завдяки реалізації проекту, наші щомісячні витрати на водовідведення скоротилися із 20 грн. за 1 м³ до 2.5 грн.

Ми на цьому не зупинилися. На даний момент, ведуться роботи із встановлення системи водопостачання, відреконструйовано дах, також ЖЕО має провести капітальний ремонт під'їздів та фасаду будинку. Після цього, всі подальші роботи з утримання та обслуговування нашого будинку виконуватимуться об'єднанням співвласників. Ми закликаємо всіх громадян слідувати нашому прикладу та об'єднуватись в товариства співвласників багатоквартирних будинків та брати участь в муніципальних програмах сталого розвитку для ефективного управління Вашими власними будинками».

Ангеліна Попенкова, Голова правління ОСББ «Залізничник»

Примітка: Проект ОСББ «Залізничник» був ініційований та завершений у 2007 р. Його загальна вартість становила 108 769 грн., включаючи 48 604 грн. від ПРООН, 48 604 грн. від Вознесенської міської ради, та 11 561 грн. від громади.

Сьогодні в нашій країні рівень сімейних доходів абсолютної більшості громадян такий низький, що житло для багатьох сімей залишається єдиним цінним майном, про збереження якого слід дбати. Мова йде не лише про квартиру, але й про весь будинок. Нинішня політика уряду та органів місцевої влади спрямована на покращення рівня утримання багатоквартирних будинків. Виконком Вознесенської міської ради активізує роботу по доведенню до свідомості населення, що створивши об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ) жителі зможуть самостійно керувати своїм будинком: вибирати управляючого або голову, техпрацівника, наймати сантехніків, спеціалістів для проведення ремонтних робіт і т.д.; планувати ремонтні роботи в своєму будинку, визначати їх послідовність, затверджувати кошторис, переглядати тарифи на обслуговування квартир і т.д.

Створення ОСББ допомагає людям вирішити проблеми утримання будинку, сприяти покращенню взаємовідносин між жителями, формувати теплий мікроклімат, а, відповідно, і кофорт сумісного проживання. У доглянутому, привабливому будинку і жити приємніше, і квартири мають вищу ціну, ніж в інших будинках міста. Отже, створивши ОСББ, можна

примножити соціальний капітал Вашого будинку. Люди мають бути справжніми господарями не лише своїх квартир, але й будинків, в яких вони розміщені.

*Віра Горбова, Заступниця Вознесенського міського голови
Підготовлено на матеріалах статті “Будьмо господарями своїх будинків”,
опублікованої у Вознесенській газеті “День за днем”, листопад 2007 р.*

У деяких випадках самоорганізація однієї конкретної громади та демонстраційний ефект впровадження проекту здійснює більший вплив на цілий житловий район. Бувають випадки, коли існуючі організації громад об'єднуються в асоціації – так звані організації розвитку житлового району (див. Вставку - XX).

Вставка – XX: Організація розвитку житлового району – для вдосконалення життя більшої кількості громадян

Приклад м. Кіровське

ОСББ “Гірник-2” у м. Кіровське була надана підтримка від ПРООН у 2006 році для реконструкції каналізаційних розгалужень з метою покращення здоров'я та середовища проживання. Для членів організації було проведено навчання, надані консультативні матеріали, таким чином, громаді вдалося успішно втілити проект.

Фото – 27: Громадський аудит нового підвального приміщення ОСББ “Гірник” в м. Кіровське

Проектом передбачався демонтаж старих та встановлення нових труб. Проте, на додачу до цього, громада встановила металеві вхідні двері, пофарбувала підвал та провела освітлення. Так, завдяки додатково виконаним громадою роботам вартість проекту зросла з 31'700 грн. до 37'608 грн. (частка громади збільшилась з 10% до 28%). Також після впровадження проекту пусті квартири були заселені новими жителями, що збільшило кількість вигодонабувачів проекту (з 498 до 512 осіб). Тепер жителі цього будинку мають в своїх радіаторах центрального опалення температуру 55-60 градусів порівняно із 25-35 градусами у 2005-2006 роках.

Примітка: Проект ОСББ “Гірник-2” був ініційований та завершений у 2006 р. Його загальна вартість становила 31'700 грн., включаючи 14'250 грн. від ПРООН, 14'250 грн. від Кіровської міської ради та 3'200 грн. від вигодонабувачів.

Тому не дивно, що їхній досвід став привабливим для інших будинків житлового району. Більшість будівель має схожі проблеми. Дивлячись на те, наскільки успішно ці проблеми були вирішені у “Гірник-2” та наскільки незалежним стало ОСББ в утриманні свого житла, люди з інших будинків були змушені задуматися над тим, як перейняти цей досвід. Жителі сусідніх будинків розпочали вивчати досвід ОСББ “Гірник-2” та реєструвати власні ОСББ. Незабаром виявилось, що одному окремому ОСББ досить складно утримувати будинок через високі адміністративні витрати та відносно низький рівень щомісячних внесків. Це стало початком заснування Асоціації Об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у м. Кіровське.

Асоціація була створена в кінці 2006 року та офіційно зареєстрована як громадська організація на початку 2007 року. На даний час, 9 ОСББ житлового району стали членами асоціації. Асоціація є економічно доцільною формою управління житловими будинками. Вона очолюється Головою Асоціації, а також має своїх працівників: бухгалтер, центр телефонного обслуговування/касір, бригада обслуговування житлових будинків, що складається з 4 осіб (слюсар-водопровідник, електрик, робітник, прибиральник(-ця). Хоча кожне окреме ОСББ функціонує як окрема організація та управляє своїм будинком, Асоціація дозволяє своїм членам розподіляти адміністративні витрати на утримання працівників між усіма ОСББ.

Таким чином, заходи ОСББ “Гірник” щодо втілення проекту вплинули на життя не лише власних мешканців, але і на велику кількість людей. Жителі будинків – члени ОСББ більше не повинні чекати на те, що їхні проблеми будуть вирішені ЖЕО, місцевим урядом або кимсь іншим. Вони мають власну асоціацію з командою професійних технічних працівників, які, у разі необхідності, готові надати відповідні послуги. Їхня робота дає змогу асоціації економити витрати, тому що не існує потреби наймати спеціалізовану компанію для виконання цих робіт. Зекономлені кошти формують так званий Фонд капітального ремонту, що використовується для виконання різних форм ремонту у будівлі.

Фото – 28: Місцеві урядовці з інших міст вивчають досвід м. Кіровське

Таким чином, у деяких будинках старі щитові панелі були замінені на нові. Також власникам, які знаходяться у фінансовій скруті, дозволяється виконувати деякі роботи або надавати послуги, необхідні для будинку, замість того, щоб платити готівкою щомісячний внесок до ОСББ. Будучи натхненними цими позитивними досягненнями, члени створеної асоціації ОСББ ініціювали побудову спортивного майданчика на спільному подвір'ї, та отримали підтримку щодо впровадження цієї ініціативи від міської ради, що оцінила їхні теперішні здобутки. Це означає, що стосунки місцевого населення з місцевим урядом також значною мірою покращилися. Зараз вони є партнерами із місцевого сталого розвитку житлового району.

Неля Дашиковець, Голова правління ОСББ “Гірник-2”

Уроки з оцінки впливу проектів

Для виявлення рівня досягнень результатів проектів, передбачених відповідними проектними пропозиціями, та впливу реалізованих проектів на життя громад, було проведено порівняльний аналіз 32-х проектів 7 міст-партнерів. Серед проектів було 5 проектів громад м. Рівне, 14 з м. Новоград-Волинський, 2 з м. Івано-Франківськ, 1 з міст Кіровське, 4 з м. Гола Пристань, 3 з м. Нововолинськ та з м. Вознесенськ.

Детальна порівняльна інформація по кожному дослідженому проекту наведена в Додатку - X. За результатами аналізу можна зробити наступні висновки.

- У середньому, планова вартість проектів становила 126 057 грн., а фактична – 127 593 грн. Близько 28% проектів були реалізовані за вищу вартість, ніж було заплановано.
- У середньому, планова кількість вигодонабувачів одного проекту становила 719 осіб, а фактична – 757 осіб. Кількість вигодонабувачів зросла у випадку близько 25% проектів.
- На 1 вигодонабувача, вартість проекту планувалася на рівні 175 грн., в той час як після завершення вона становила 168 грн.
- Зростання вартості проектів було досягнуто за рахунок наступних факторів: (а) підвищення попиту на дану підтримку за рахунок збільшення кількості вигодонабувачів, (б) додаткові характеристики (з точки зору кількості / якості) об'єктів будівництва в ході реалізації проекту, (в) зростання цін на товари та послуги внаслідок інфляційних процесів, (г) планування вигодонабувачами додаткових підпроектів в рамках запланованого проекту з метою комплексного вирішення їхніх пріоритетних проблем.
- Зростання кількості вигодонабувачів відбулось переважно за рахунок залучення до проекту тих членів громади, які спочатку не вірили у спільні дії або в обіцяну підтримку міської ради чи донорів на зразок ПРООН. Побачивши результати, вони приєдналися до спільної справи, роблячи внесок у вигляді ресурсів, не врахованих в оригінальному плані.

- Вигодонабувачі спроogliся покрити різницю у зростанні вартості проектів, мобілізуючи ресурси (фінансові та нефінансові) з власних, а також з інших джерел, наприклад, від приватного сектору.
- Впровадження проекту часто має багатовимірний вплив, допомагаючи членам громади не лише отримати безпосередню очікувану вигоду (підвищення температури в будинках, зменшення рівня захворюваності і т.д.), але також і отримувати економічний ефект (зменшення поточних витрат, економія коштів на утримання об'єктів і т.д.) та соціальний ефект (виховання відповідальної поведінки членів громади, збільшення кількості членів громади і т.д.).
- Громади, вмотивовані першим успіхом, мають наміри продовжувати покращувати свої умови проживання / навчання шляхом реалізації додаткових ініціатив в межах свого потенціалу. Наприклад, дві громади – члени НГО «Мережа дошкільних закладів м. Гола Пристань» спроogliся виконати 7 проектних заходів замість 4-х передбачених проектними пропозиціями, таким чином, підвищуючи вартість проектів на 6,3%.

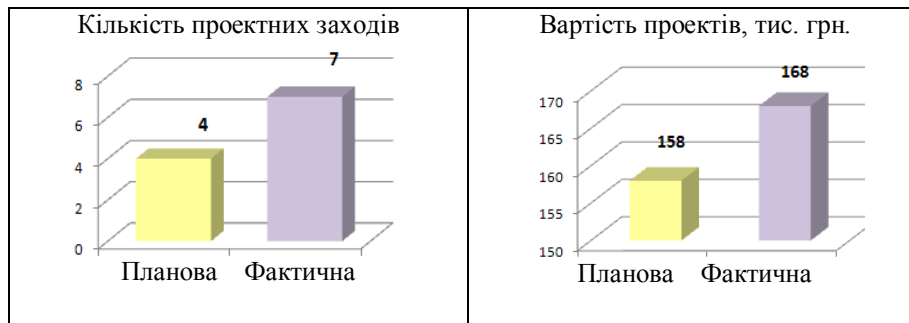

Схема – II: Планові та фактичні показники двох проектів громад у м. Гола Пристань

Завдяки впровадженню проектів, рівень захворюваності дітей зменшився більш ніж вдвічі; відвідуваність дитячих садків дітьми зросла на 13%; витрати на перефарбування групових кімнат та коридорів зменшились в середньому на 3 600 грн.

Внесок двосторонніх донорів

Технічна підтримка Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй містам-партнерам доповнюється двома двосторонніми донорами – Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС) та Посольством Королівства Норвегії в Україні. У 2007 році ШАРС надало підтримку на впровадження 4-х проектів громад у м. Могилів-Подільський Вінницької обл. в контексті підпроєкту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку в містах України», а Посольство Норвегії надало підтримку на 1 проєкт громад жителів в м. Новоград-Волинський та 9 проєктів у м. Івано-Франківськ.

Більше інформації про внесок ШАРС та Посольства Норвегії наведено відповідно в Додатках - XI та XII.

Е) Методичні рекомендації щодо розробки проєктів громад

Головні принципи та політика ПРООН/МПВСР стосовно співпраці з місцевими громадами у рамках інституційного розвитку та втілення місцевих проєктів із сталого розвитку були узагальнені та покладені в основу розробки «Методичних рекомендацій щодо виконання проєктів громад», які було офіційно розповсюджено між містами-партнерами для забезпечення якості процесу.

Методичні рекомендації визначають основні кроки та етапи, на які повинні звернути увагу організація жителів / мережа для того, щоб отримати підтримку від ПРООН/МПВСР, включаючи ті, що знаходяться у поданій діаграмі.

Діаграма - IV: Етапи та кроки ОЖ / мережі для отримання підтримки від ПРООН/МПВСР

Виконуючи вищевказані кроки, організація жителів / мережа може успішно здійснювати заходи із місцевого розвитку, власними силами утримувати й експлуатувати свій будинок та практикувати успішне врядування. Методичні рекомендації подані у Додатку – XIII.

2.1.4 Розвиток людських ресурсів

Програма досягла суттєвих результатів у підвищенні якості людських ресурсів на різних рівнях для кращого управління місцевим розвитком через спільну участь, громадсько-приватне партнерство та використання інформаційних технологій. Близько 2096 осіб із МВП / ОЖ / мереж / міських рад підвищили кваліфікацію із питань підходів та принципів Програми через орієнтаційні сесії, тренінги, оглядові візити, конференції, семінари і т.д. Деталі щодо заходів, які сприяли досягненню цих результатів, наведені нижче.

А) Тренінги

В сукупному обсязі, протягом 2007 р. для розбудови потенціалу партнерів було проведено 80 головних заходів, включаючи 63 тренінги, 13 оглядових візитів / навчальних поїздок та 4 семінари (див. Таблицю - X). У цілому, за рік 2096 осіб отримали пряму вигоду від заходів МПВСР із розвитку людських ресурсів. З усіх учасників близько 49% були жінки і 51% - чоловіки.

Таблиця – X: Заходи з розвитку людських ресурсів (2004-2007)*

№	Захід з розвитку людських ресурсів	Кількість заходів		Кількість учасників у 2004-2006 роках			Кількість учасників у 2007 році		
		2004-6	2007	жін	чол	разом	жін	чол	разом
1	Тренінги	78	63	833	984	1817	945	968	1913
а	Поінформованість про сталий розвиток, ЦРТ, ВІЛ/СНІД та гендер	13	21	215	203	418	507	297	804
б	Комунікації та вирішення конфліктів	5	-	39	47	86	-	-	-
в	Проектний менеджмент (для ФГ щодо місцевих проектів сталого розвитку)	34	22	367	533	900	303	210	513
г	Про створення ОСББ	-	4	-	-	-	52	34	86
д	Стратегічне планування / оцінювання рівня місцевого розвитку	5	7	32	22	54	31	302	333
е	Тренінг для персоналу проекту	4	-	21	17	38	-	-	-
є	Вступний тренінг для координаторів	3	-	5	11	16	-	-	-
ж	Вступний тренінг для активістів громад/МВП	4	4	36	32	68	25	24	45
з	З децентралізації та місцевого врядування	6	2	91	80	171	19	89	108
и	Потенціал ІКТ	4	3	27	39	66	8	12	20
2	Навчальні поїздки / оглядові візити	21	13	219	132	351	74	57	131
3	Семінари / конференції	32	4	335	459	794	13	39	52
	Всього	131	80	1374	1564	2938	1032	1064	2096

* Кількість учасників відповідає кількості осіб без повторень

Тренінги організовувалися із наступними цілями:

- Розбудова потенціалу новозалучених до роботи працівників муніципальних відділів підтримки щодо налагодження співпраці з громадами для сталого місцевого розвитку.
- Підвищення поінформованості громадськості із таких питань як сталий розвиток, Цілі розвитку тисячоліття, гендер, ВІЛ/СНІД. Ці тренінги проводились для членів мережі шкіл, службовців органів місцевого самоврядування, НГО, ЗМІ;
- Розбудова потенціалу службовців органів місцевого самоврядування з оцінки рівня місцевого розвитку та стратегічного планування місцевих ініціатив сталого розвитку за участю громад;
- Розбудова потенціалу членів функціональних груп партнерських ОЖ/мереж із питань інституційного розвитку (створення ОСББ та ін.), а також щодо управління місцевими проектами сталого розвитку (розробка та впровадження);
- Із децентралізації та ефективного місцевого самоврядування для новообраних депутатів міських / районних рад;
- Із інформаційно-комунікаційних технологій для покращення навиків призначених службовців органів місцевого самоврядування у питаннях оновлення та адміністрування веб-сторінки.

Тренінги для команд МВП нових міст-партнерів

У 2007 році для муніципальних відділів підтримки нових міст-партнерів, а саме муніципальних координаторів проекту та активістів громад, було проведено 4 тренінги:

- 6-7 березня – для 16 представників 7 міст (Нововолинськ, Могилів-Подільський, Українка, Кагарлик, Рівне, Новоград-Волинський та Вознесенськ);
- 4-6 квітня – для 12 представників 4 міст (Рубіжне, Львів, Житомир та Долина);
- 30 липня – 2 серпня – для 5 представників 2 міст (Тульчин і Калинівка);
- 11-14 грудня – для 12 представників 4 міст (Саки, Джанкой, Бахчисарай та Щолкіне).

Фото – 29: У процесі тренінг для нових команд МВП

Тренінги склалися з теоретичного навчання, практичних завдань (дискусії, мозкові штурми, рольові ігри, індивідуальна робота), обміну досвідом та візитів на місця впровадження проектів. Ключовими темами тренінгів були наступні:

- Система ООН та ПРООН в Україні;
- Соціальна мобілізація і територіальний підхід розвитку;
- Впровадження Програми;
- Система управління інформацією;
- Законодавство забезпечення.

Тренінги проводилися командою МПВСР. Учасників навчали мобілізувати місцеві громади, освітні установи, малі підприємства та НГО у своїх містах, а також розбудовувати потенціал громади у втіленні ініціатив сталого розвитку в рамках державно-приватного партнерства. В якості практичного навчання учасники мали можливість пріоритизувати потреби громади та підготувати проектну пропозицію для вирішення пріоритетної проблеми. Це надасть їм можливість координувати подібну роботу в співпраці з місцевими громадами у власних містах. Враження деяких учасників наведені у Вставці - XXI.

Вставка - XXI: Враження деяких учасників тренінгу

Протягом тренінгу я дізнався багато цікавого. Найбільш важливою та суттєвою темою для всіх міст є мобілізація місцевих громад, допомога у створенні та реєстрації офіційних організацій громад, таких як, наприклад, органи самоорганізації населення або об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, громадська організація та ін. Насправді, така політика програми відповідає баченню місцевих органи влади щодо залучення громадян до вирішення проблем громади власними силами. Таким чином, зараз ми активно використовуємо здобуті протягом тренінгу знання у нашій щоденній роботі.

Олександр Мельник, громадський активіст м. Тульчин

Цей тренінг був дуже вчасним. З часу започаткування нашого партнерства з Програмою, ми вже попрацювали з місцевими громадами та накопичили багато питань, відповіді на яких отримали в ході навчання. Природна, майже родинна атмосфера в ході тренінгу сприяла засвоєнню великого масиву інформації. Команда проекту спрямувала наші зусилля в правильному практичному напрямку на основі попереднього досвіду інших міст. Особливо цінним було навчитись, як розробити якісний кошторис, перевірити його правильність, підрахувати вартість експлуатації та утримання, обговорити питання власності громад. Неоціненний досвід ми здобули в ході практичної вправи по розробці проектної пропозиції, а детальне обговорення кожного проекту, запропонованого робочими групами, зосередило нашу увагу на дотриманні вимог Програми щодо сталості громад та сталості проектів.

Володимир Коробченко, активіст громади у м. Вознесенськ

Тренінги з поінформованості про важливі питання щодо людського розвитку

У ході кампаній з поінформованості, організованих протягом року в містах-партнерах для підвищення поінформованості про сталий розвиток, Цілі розвитку тисячоліття, ВІЛ/СНІД та гендер, були організовані тренінги для розбудови потенціалу місцевих громад / волонтерів. З 21 тренінгу, 15 було проведено ПРООН/МПВСР, а 6 – місцевими командами МВП. Тренінги включали наступні (див. Таблицю - XI):

Таблиця – XI: Тренінги з поінформованості у містах-партнерах у 2007 р.

№	Місто	Цільова аудиторія	Тема	Кількість	Кількість осіб, що пройшли навчання
1	Новоград-Волинський	Муніципальні службовці, майбутні сім'ї, батьки, студенти	Гендер та права людини	4	190
2	Рубіжне	Волонтери, вчителі	1) Гендер. 2) ВІЛ/СНІД. ЦРТ	2	63
3	Могилів-Подільський	Місцеві зацікавлені сторони, волонтери	1) Модель МПВСР з поінформованості 2) Гендер. 3) ВІЛ/СНІД. ЦРТ	7	334
4	Кіровське	Вчителі	ВІЛ/СНІД	1	60
5	Галич	Волонтери	ВІЛ/СНІД. Гендер. Сталий розвиток. ЦРТ	1	23
6	Українка	Місцеві зацікавлені сторони, волонтери	1) Модель МПВСР з поінформованості 2) ВІЛ/СНІД. ЦРТ	2	50
7	Кагарлик	Місцеві зацікавлені сторони	Модель МПВСР з поінформованості	1	17
8	Гола Пристань	Місцеві зацікавлені сторони, волонтери	ВІЛ/СНІД. ЦРТ. Сталий розвиток	2	62
9	Київ	Студенти вищих навчальних закладів	Сталий розвиток	1	5
	РАЗОМ	*	*	21	804

У ході тренінгів представники цільових аудиторій отримали професійні знання з даних тем, набори спеціалізованої літератури та відео-матеріалів, та спланували свою діяльність щодо подальшого розповсюдження даних знань серед членів місцевих громад. Деякі відгуки від учасників тренінгу наведені у Вставці - XXII. Більш детальна інформація про подальші заходи навчених ресурсних осіб наводиться у Розділі 2.1.5. “Поінформованість громадськості про ВІЛ/СНІД та гендер”.

Вставка - XXII: Думки учасників тренінгів з поінформованості

Фото – 30: У процесі – тренінг для волонтерів у м. Галич з питань ВІЛ/СНІД, травень 2007 р.

Всі ми часто чуємо про ВІЛ/СНІД і знаємо, що це - невиліковна хвороба. Але не всі ми знаємо як захистити себе від цього інфекційного захворювання. Від свого імені та імені своїх друзів, я хочу щиро подякувати представникам Муніципальної програми врядування та сталого розвитку, що впроваджується Програмою розвитку ООН, Галицькій міській раді та обласній лікарні за розповсюдження інформації про профілактику ВІЛ/СНІДу. Відомо, що «*один грам профілактики є кращим ніж один кілограм лікування*». Для мене було дуже важливим дізнатися, що ВІЛ/СНІД не може передаватися через укуси комах, поцілунки чи звичайне спілкування з ВІЛ-позитивними людьми; я також дізналася, що ВІЛ та СНІД – це різні речі.

Минулого року від цієї хвороби у нашому місті померло двоє людей і я не хочу, щоб ця сумна статистика повторювалася. Я надіюсь, що проведені заходи із поінформованості дали хороші знання не лише мені, але й іншим школярам також; тому, що основним для ЗАПОБІГАННЯ цієї хвороби є ЗНАННЯ.

Лілія Мартинюк, учениця 9 класу школи №1 м. Галич

Питання гендеру, гендерної політики або гендерної рівності є досить новими для України. На офіційному рівні Могилів-Подільська міська рада ще ніколи не ініціювала жодних заходів, спрямованих на сприяння гендерній рівності у місті. Проте наше місто – Могилів-Подільський – завжди було одним з найбільш визначних населених пунктів Вінницької області, відомим економічним та культурним центром із гарними історичними традиціями. Зважаючи на те, що місцеве суспільство є досить консервативним із традиційними проблемами і стереотипами, ми мобілізували різні групи зацікавлених сторін, щоб розбудувати їхній потенціал щодо гендеру – учнів шкіл та коледжів, муніципальних службовців, вчителів шкіл, представників місцевої військової частини. Очікуємо, що вони в подальшому розповсюджуватимуть отримання знання у своєму середовищі.

Фото - 31: У процесі – тренінг для волонтерів у м. Могилів-Подільський з питань гендеру, грудень 2007 р.

Лариса Бизова, начальниця відділу соціальних послуг Могилів-Подільської міської ради

Тренінг з посилення місцевого самоврядування та децентралізації

Продовжуючи практику попереднього року, ПРООН/МПВСР надавала підтримку на проведення тренінгів, що організовувались спільно з Українською асоціацією місцевих та регіональних влад для депутатів місцевих та районних рад з питань децентралізації та місцевого самоврядування. У цілому, у 2007 р. було проведено два тренінги, включаючи 1 тренінг для 22 депутатів у м. Рівне та 1 тренінг як частина серії семінарів у смт. Затока (Одеська обл.) для більш широкої аудиторії – 86 представників місцевих та регіональних рад з усієї України.

Фото-32: Тренінг з децентралізації і місцевого самоврядування в м. Рівне

Тренінг складався з 6 модулів, включаючи такі:

- Децентралізація та місцеве самоврядування.
- Стратегічне планування муніципального розвитку.
- Система ООН в Україні.
- Соціальна мобілізація для ефективного врядування.
- Участь громадян.
- Оперативне планування.
- Фінансове планування.

Матеріали тренінгів були підготовані на основі посібника “Децентралізація та місцеве самоврядування, розробленого при підтримці ПРООН/МПВСР у 2006 році. Тренерами були: В’ячеслав Негода, керівник Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Валерій Рубцов, директор Інституту місцевої демократії; Олег Бойко-Бойчук, докторант Національної академії державного управління при Президентові України; Юрій Ганущак, радник із питань фінансів та бюджету Секретаріату Президента України; Джейсінгх Сах, Міжнародний менеджер проекту ПРООН/МПВСР; Ірина Скалій, експерт із врядування та сталого розвитку ПРООН/МПВСР.

В результаті проведення тренінгів учасники отримали знання із децентралізації, місцевого врядування та шляхів залучення громадськості до процесу прийняття рішень. Вони покращили знання із фінансування, операційного та стратегічного планування, посилення муніципального розвитку та управління врядуванням за широкої участі громадян для сталого розвитку на місцевому рівні.

Тренінги з розбудови інституційного та технічного потенціалу ОЖ / мереж

- **Функціональні групи:** У 2007 році для функціональних груп було проведено 22 тренінги, 6 з яких були організовані персоналом МПВСР та 16 – муніципальними відділами підтримки міських рад. Всі разом вони охопили 513 учасників із організацій громад. Знання та навички, отримані під час таких тренінгів, допомагають представникам громад ефективно розробляти, управляти та впроваджувати місцеві проекти та ініціативи сталого розвитку.
- **Створення ОСББ:** Оскільки об'єднання співвласників багатоквартирного будинку є однією з найбільш ефективних форм утримання житлової власності та надання послуг жителям, місцеві команди МВП часто консультують громади з питань створення та функціонування ОСББ. Іноді з цією метою вони організують тренінги для широкого кола учасників. У 2007 році такі тренінги на тему «Ефективне управління житловими будинками через ОСББ» проводилися у містах Львів, Рубіжне, Кіровське та Долина. Також потреба у більш широкій інформаційній підтримці та розбудові потенціалу з питань функціонування ОСББ була заявлена й іншими містами-партнерами.

Фото - 33: У процесі – тренінг для громадян з питань створення ОСББ у м. Львів

Тренінги з питань оцінювання рівня місцевого розвитку / стратегічного планування

Для представників міських рад / громад було проведено 6 тренінгів з метою розбудови їхнього потенціалу з питань оцінювання рівня місцевого розвитку та заповнення анкети для оцінки місцевої ситуації. Серед цих міст – Нововолинськ, Українка, Кагарлик, Могилів-Подільський, Гола Пристань та Вознесенськ. Також у м.Новоград-Волинський було проведено тренінг з питань стратегічного планування місцевого розвитку (більше інформації про це надається у Розділі 2.1.2.Д.2).

Тренінг з потенціалу щодо інформаційно-комунікаційних технологій

Для відповідальних фахівців міських рад та їхніх виконавчих комітетів було проведено 3 тренінги з питань адміністрування веб-сторінок. Така підтримка на розбудову потенціалу була надана містам Українка, Могилів-Подільський та Кагарлик після того, як ПРООН/МПВСР підтримала створення офіційних веб-сторінок відповідних міських рад. У цілому, навчання пройшли 23 представники муніципалітетів.

Б) Навчальні поїздки / оглядові візити

Були проведені такі навчальні поїздки / оглядові візити:

- 5 оглядових візитів організовано у містах-партнерах, включаючи м. Вознесенськ, Новоград-Волинський, Гола Пристань (двічі) та Нововолинськ з метою ознайомлення

депутатів місцевих/районних рад та інших зацікавлених сторін із заходами Програми на місцевому рівні.

- 5 оглядових візитів організовано для нових команд муніципальних відділів підтримки та представників міських рад до різних міст-партнерів з метою вивчення їхнього досвіду зі спільного планування та впровадження проектів сталого розвитку. У цьому контексті, посадові особи м. Нововолинськ, міст Вінницької обл. та міст Криму навчилися з досвіду міст Новоград-Волинський та Гола Пристань.
- 1 оглядовий візит організований для представників команди ПРИК для представлення досвіду МПВСР з прискорення соціального розвитку у містах у партнерстві із мережами шкіл та окремими громадськими організаціями шкіл.

Міжнародні навчальні поїздки

У 2007 р. для 14 працівників МПВСР/МВП та національних і місцевих партнерів Програми було організовано 2 міжнародних оглядових візити:

Естонія: МПВСР координувала участь 3-х представників міст-партнерів у семінарі зі «Сталого розвитку транспортної системи у містах», що проводився у Талліні, Естонія спільно Інститутом ООН з навчання та досліджень (UNITAR) та Таллінською міською радою. Семінар був проведений 20 – 23 лютого 2007 р. Метою семінару було поширити знання та практичні навички заснування міських транспортних систем за принципами сталості.

Для представників МПВСР головними результатами участі в семінарі були наступні:

Фото – 34: У процесі семінар у м.Таллін

- Вивчення досвіду сталих міських транспортних систем практиками у містах та регіонах різних країн;
- Розробка конкретних планів дій в ході обміну досвідом та обговорень в групах;
- Отримання технічної експертної підтримки у сферах фінансування громадського транспорту, модернізації флоту, інтегрованого управління транспортом, участі приватного сектору, підвищення поінформованості та багатосторонніх консультацій, а також сталих моделей транспортування.

Учасники планують використовувати набуті знання та навички у щоденній діяльності своїх власних муніципалітетів задля надання міській транспортній системі сталого характеру.

Чеська Республіка: Протягом 25 листопада – 1 грудня, ПРООН/МПВСР у співпраці із Чеським Трастовим Фондом Братиславського регіонального центру ПРООН було організовано навчальну поїздку 11 українських посадових осіб та експертів до Чеської Республіки. Організатором події була дочірня компанія Спільки органів місцевого самоврядування Чеської Республіки.

Головною метою навчальної поїздки було зміцнити потенціал представників українських органів місцевого самоврядування, місцевих громад (жителів, освітніх закладів, малого бізнесу та НГО) та представників регіональних / національних органів влади з питань ефективного місцевого врядування, підготовки та впровадження стратегій місцевого розвитку.

Серед головних питань порядку денного навчальної поїздки були наступні:

- Загальний соціально-економічний розвиток Чеської Республіки. Сталий розвиток та Місцевий порядок денний 21 століття на прикладі чеських міст.
- Державне управління та структура місцевого самоврядування Чеської Республіки, що була представлена у Міністерстві внутрішніх справ.
- Національна стратегія розвитку регіонів, що була представлена у Міністерстві регіонального розвитку.
- Особливості розвитку міста, презентовані представниками органів місцевої влади у містах Градец Кралове та Пардубіце.
- Досвід налагодження співпраці із структурними фондами ЄС, представлений в НГО «Центр європейських проектів».

Фото - 35: У Міністерстві регіонального розвитку учасники дізналися про державну політику підтримки регіонів у Чеській Республіці

Фото - 36: Протягом зустрічі у м. Градец Кралове українські посадові особи та експерти вивчили досвід місцевого самоврядування Чехії

На основі результатів навчальної поїздки учасники дійшли висновку, що вона була дуже корисною та інформативною. Вони також спланували, яким чином здобуті знання та набутий досвід можуть бути застосовані у майбутньому для прискорення процесу сталого розвитку в Україні. Деякі з цих відгуків наведено у Вставці нижче.

Вставка - XXIII: Відгуки та майбутній потенціал застосування знань, отриманих в Чехії

Чим більше часу проходить від дня мого знайомства із Програмою розвитку ООН, тим більше у мене виникає натхнення і бажання працювати над темою широкого залучення громадян до місцевого розвитку. Для мене як представника міста, що лише розпочинає роботу в Програмі, поїздка до Чехії була особливо важливою. Тут я дізнався багато чого не лише від наших чеських партнерів, але й від міських голів та представників інших міст, що вже мають суттєвий досвід у реалізації Програми та певне бачення на фактори успіху в досягненні поставлених цілей. Тепер у мене з'явилося чітке бачення, які цілі слід перед собою ставити та як їх досягати.

Віталій Кучинський, Калинівський міський голова

Особливо важливим для мене було вивчення рекомендованого процесу та практичного досвіду стратегічного й операційного планування розвитку міст. З точки зору майбутніх потреб у навчанні, важливою також видається методика та практика вивчення й оцінки громадської думки. Я бачу такі майбутні можливості застосування набутих знань:

- Покращення та додаткове змістовне наповнення процесу стратегічного планування розвитку міста Новоград-Волинський, що на даний час перебуває в процесі впровадження.
- Проведення навчання для депутатського корпусу та спеціалістів міськвиконкому Новоград-Волинської міської ради з питань стратегічного планування та Місцевого порядку денного

21 століття.

- Проведення оцінки громадської думки на предмет виявлення рівня задоволеності умовами проживання в місті.
- Проведення аналізу європейських стандартів життя та їх адаптація до національного контексту з метою встановлення національної системи вимірювання та моніторингу сталого розвитку міста.

Микола Боровець, Новоград-Волинський міський голова

Перш за все, я бачу великі перспективи участі вищих навчальних закладів у соціальних опитуваннях та дослідженнях громадської думки з адаптацією анкет, розроблених у відповідності до Спільних Європейських Індикаторів та застосованих у містах Чеської Республіки для моніторингу місцевого сталого розвитку. Найбільш важливо, забезпечити широку участь студентів у цій діяльності. І також, ми маємо навчити викладачів та професорів нашого університету стратегічному плануванню, щоб виконувати функції ресурсних центрів та допомагати містам у встановленні системи стратегічного планування на їхньому місцевому рівні.

Валентина Серета, Декан економічного факультету Академії муніципального управління

2.1.5 Економічний компонент

Згідно із робочим планом ПРООН/МПВСР, Програма має на меті створити в обраних містах можливості працевлаштування для сімей із низьким рівнем доходів. Цього можна досягти через відповідний інституційний механізм сприяння розвитку бізнесу, що включає мікрокредитування, професійне навчання та покращення політики. У 2006 р. експеримент щодо цієї ідеї був вперше реалізований у м. Івано-Франківськ (Вставка - X) та продовжений у 2007 р. Деталі щодо підходу та результати описані у нижче наведених підрозділах.

Заходи у м. Івано-Франківськ

У 2007 році була створена 1 додаткова група самопомоги, а кількість членів усіх трьох груп зросла до 25 осіб. У загальному, вони заощадили 1410 грн. Протягом року членам груп самопомоги були видані дві позики на суму 15080 грн., а загальна сума виданих позик зросла до 41580 грн. З них, 11698 грн. вже було повернуто Кредитній спілці «Станіславська». Досі неповернутих позик не було виявлено.

Таблиця - XII: Заходи з генерування зайнятості

№	Показник	Кількість		
		2006	2007	Всього
1	Кількість осіб, які пройшли тренування	90	98	188
2	Кількість розроблених бізнес планів	60	42	102
3	Кількість започаткованих приватних підприємств	-	12	12
4	Кількість сформованих груп самопомоги	2	1	3
5	Кількість членів	10	15	25
6	Обсяг заощаджень (грн.)	940	470	1410
7	Кількість виданих позик	5	2	7
8	Позик видано на суму, грн.	26500*	15080	41580
9	Рівень повернення	100%	100%	100%

Вставка - XXIV: Створення інституційного механізму для сприяння розвитку підприємництва

Модель мережі сприяння розвитку бізнесу у м. Івано-Франківськ передбачала, що ефективний результат може бути досягнутий, якщо група партнерів, які мають безпосереднє відношення до бізнесу, об'єднують свої сили для сприяння працевлаштуванню через розвиток МСП в місті. Для цього, у 2006 р. були визначені наступні партнери:

1. Україно-Канадський Бізнес Центр (УКБЦ) - надає допомогу щодо проведення бізнес навчання, технічну підтримку та м'який кредит (для придбання обладнання);
2. Кредитна Спілка «Станіславська» (КСС) - пропонує мікро-заощадження, мікро-кредити та технічну підтримку;
3. Івано-Франківська міська рада - здатна мобілізувати відповідні органи і забезпечити страховий фонд для банку/ кредитної спілки з ціллю надання їм можливості займатися мікро-кредитуванням;
4. Івано-Франківський міський центр зайнятості - здатний виявити потенційних підприємців і надати їм одноразовий грант для започаткування підприємницької діяльності, що базується на обґрунтованому бізнес-плані;
5. Муніципальний відділ підтримки - здатний координувати партнерів і мобілізувати потенційних підприємців для формування груп самопомоги (ГСД).

Вищезазначені організації спільно сформували мережу сприяння розвитку бізнесу (МСРБ). Разом вони визначили потенційних підприємців для проведення навчання. УКБЦ провів навчання обраних осіб для підвищення їхніх бізнес-навичок та для сприяння розробці їхніх дієздатних бізнес-планів. КСС та МВП підтримали осіб, які проходили тренування, у розвитку груп самопомоги (ГСД). ГСД сприяли мікро-заощадженням і беззаставному мікро-кредиту через КСС. КСС надала кредит членам ГСД на умовах групової гарантії. З часом, ГСД представлятиме інтереси підприємців малого / середнього бізнесу у МСРБ.

ПРООН/МПВСР підтримала цей експеримент в м. Івано-Франківськ з метою мотивування, навчання та ініціювання мікрокредитування. Таблиця – XIII описує статус фінансової підтримки, наданої у 2007 році.

Таблиця - XIII: Сприяння зайнятості: кошторисна вартість та виконання на кінець 2007 р., грн.

№	Заходи	Вартість проекту (фонд ПРООН)	Перераховано, грн.			Рівень виконання проекту, %
			у 2006	у 2007	всього	
1	Професійне навчання	106684	36000	14003	50003	46.9
2	Фонд гарантування ризиків групових позик	50000	7500	37500	45000	90.0
		156684	43500	51503	95003	60.6

Опитування, проведене серед осіб, які проходили навчання, та членів груп самопомоги, показало, що підхід був ефективний в плані виявлення потенційних підприємців, які були б здатні розпочати підприємницьку діяльність без стресу, пов'язаного з фінансами та заставою. Захід був націлений на молодих потенційних підприємців. Отож, приблизно 81% учасників були задоволені тренуванням; 86% були задоволені консультативною підтримкою; всі члени ГСД були задоволені кредитною підтримкою і 52% були задоволені підходом щодо групового мікрокредитування. Низький рівень відгуків був природнім тому, що велика частина осіб, які проходили тренування або не розпочали підприємницьку діяльність, або кредит їм був не потрібний, або вони не довіряли цьому підходу.

Висновок, який варто взяти до уваги

Експеримент в дійсності набуває популярності (Вставка - XXV) і очікується, що надалі він пропорційно зростатиме у м. Івано-Франківськ, а також поширюватиметься в інших містах. У той же час, зворотній зв'язок з банківського сектору щодо застосування цього підходу є досить повільним; необхідний більш переконливий демонстраційний ефект.

Маючи позитивний досвід в реалізації цієї ініціативи, Івано-Франківська міська рада висловила зацікавленість у продовженні експерименту у 2008 році із суттєвим його співфінансуванням з місцевого бюджету. Також планується віднайти додаткову фінансову інституцію для виконання функції фінансового посередництва.

Вставка - XXV: Ефект поширення мікрокредитування на основі групового підходу

«Спочатку підхід щодо мікро-заощадження та мікрокредитування, що базується на групі самопомоги, здавався нереалістичним та непрактичним. Але він виявився дуже успішним». Це висновок Сергія Шатирко, заступника директора Кредитної Спілки «Станіславська» м. Івано-Франківськ.

П. Шатирко додає наступне: «Протягом останнього кварталу 2006 року було проведено навчання 90 потенційних підприємців щодо того, як розробляти бізнес-план та розпочинати підприємницьку діяльність за допомогою групового мікрокредитування, що надається кредитною спілкою. Лише декілька підприємців могли повірити, що отримати кредит без бюрократичної тяганини, менш як за годину, без листів фізичної застави чи наданої кимсь гарантії платоспроможності стане можливим. Отож, менш ніж десяток цих людей вирішили спробувати. Однорідні об'єдналися у групи самопомоги, започаткували постійні заощадження (1 грн. в день) і розробили базу для групової застави. Спираючись на групове рішення, члени отримали кредит та розпочали підприємницьку діяльність. Виплата позики становила 100%. Протягом декількох останніх місяців, кількість груп і кількість позичальників зростає».

Фото – 37: П. Сергій Шатирко, КСС

«Цей простий експеримент зацікавив інших людей в м. Івано-Франківськ та сусідніх містах. Відповідно до розпорядження уряду, всі такі повинні бути обладнані таксометрами. Місцева асоціація таксистів заохотила 210 своїх членів встановити таксометри в їхніх таксі. Але всі вони не мали достатньо коштів, щоб купити таксометри. Таксисти дізналися про наш підхід щодо надання позики і звернулися до нас за схожою допомогою. Впродовж одного тижня, починаючи з 19 по 21 квітня 2007 року, 31 членів спілки об'єдналися у групи самопомоги, прийняли принципи, що заохочуються Муніципальною програмою врядування та сталого розвитку, і отримали кредит. Це число зростає. Компанія по виробництву таксометрів погодилася постачати ці прилади за 10%-ковою знижкою, так як вони бачать хороші бізнесові можливості. Групи таксистів також розглядають можливість започаткування технічного обслуговування та інших продуктів кредитування, що будуть базуватися на груповому підході».

«Деякі мешканці м. Болехів та м. Калуш звернулися до нас з проханням розширити нашу систему групового мікрокредитування в їхніх містах. Ми розглядаємо цю пропозицію. Ми вважаємо, що цей підхід є справді вигідним для тих громадян, які не мають значних вмінь для початку підприємницької діяльності, грошей, фізичної застави і поручителя».

2.1.6 Поінформованість громадськості про ВІЛ/СНІД та гендер

Робочий план МПВСПР на 2007 р. передбачає підвищення рівня загальної поінформованості серед цільових груп населення у містах-партнерах про українські Цілі розвитку тисячоліття, зосереджуючись на таких питаннях як ВІЛ/СНІД та гендер. Для цього, ПРООН/МПВСПР використовує модель проведення заходів з поінформованості в структурі місцевих громад, розроблену та запроваджену у 2006 р.

А) Підхід

Для успіху підхід передбачає визначення інституційного механізму, який уможливить охоплення цільових груп у найкоротший час та з найменшими витратами, а також визначить спеціалізованих партнерів у місцевості для створення вигод або синергії. Було виявлено, що для досягнення успіху необхідними є наступні кроки:

1. Провести оцінку потреб та ситуаційний аналіз шляхом збору місцевої інформації з даного питання та роботу через вже встановлені мережі, спеціалізовані НГО та урядові організації.
2. Визначити цільові групи на основі оцінки потреб та ситуаційного аналізу.
3. Провести базове дослідження для визначення поточного рівня поінформованості.
4. Визначити головних дійових осіб/ сторін, прийнятних для цільових груп, та знайти волонтерів.
5. Встановити партнерства з іншими можливими сторонами та налагодити мережеву співпрацю з ними.
6. Підготувати пропозицію. Визначити можливий курс дій, спланувати заходи та розподілити відповідальність.
7. Домогтись згоди щодо можливої підтримки заходів з боку (національних / міжнародних) партнерів та спеціалізованих агенцій з цього питання (ВІЛ/СНІД, гендер і т.д.) та мобілізувати ресурси від них.
8. Розробити інформаційні матеріали.
9. Впровадити заходи в найкоротший строк із підготовленими інформаційними матеріалами для цільових груп.
10. Оцінити діяльність для того, аби побачити результат проведених заходів, та спланувати майбутній курс дій.

У 2007 р. цей підхід був застосований 6-ма містами для підвищення рівня громадської поінформованості про ВІЛ/СНІД та 3-ма містами для розповсюдження на місцевому рівні знань про гендер. Нижче наведена більш детальна інформація про заходи в цій сфері, реалізовані протягом року:

Б) Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД

Модель підвищення громадської поінформованості була застосована для підвищення рівня знань про ВІЛ/СНІД у 6-ти містах, включаючи м. Українка, Кагарлик, Могилів-Подільський, Рубіжне, Галич та Гола Пристань. Для цього, ПРООН/МПВСПР була надана фінансова підтримка в обсязі 32 894 грн. У цілому, від цих заходів отримали пряму вигоду 4 600 осіб.

Вставка - XXVI: Заходи з поінформованості про ВІЛ/СНІД в окремих містах-партнерах

Фото – 38: Вистава студентів медичного коледжу “Стоп СНІД!”

Могилів-Подільський

- Створена Координаційна рада з місцевих учасників
- Проведено навчання 51 місцевого волонтера, яким надані інформаційні матеріали з ВІЛ/СНІД для подальшого розповсюдження.
- Проведено 9 відео-лекторіїв, 14 лекцій, 14 бесід та 4 тренінги для 986 учнів місцевих шкіл 8-11 класів.
- Проведені громадський інформаційний фестиваль та конкурс малюнків на асфальті для широкого кола людей, а по місту розміщено соціальну рекламу.
- Цими заходами з поінформованості охоплено близько 1500 місцевих жителів.

Українка

- Проведено опитування рівня поінформованості місцевої молоді про ВІЛ/СНІД (опитано 162 особи).
- Проведено навчання 35 місцевих волонтерів, яким надані інформаційні матеріали з ВІЛ/СНІД для подальшого розповсюдження.
- Розроблені та розміщені в центрі міста бігборди із соціальною рекламою для більш широкої поінформованості.
- Проведено інформаційний фестиваль, в якому взяли участь близько 300 молодих людей.
- Підвищено обізнаність щонайменше 700 місцевих жителів.

Фото – 39: У процесі тренінг для 35 волонтерів в м. Українка, жовтень 2007

Гола Пристань

- Проведено круглий стіл для 28 практиків з планування заходів щодо поінформованості громадськості.
- Проведено навчання 34 місцевих волонтерів, яким надані інформаційні матеріали з ВІЛ/СНІД для подальшого розповсюдження.
- Волонтерами розповсюджено близько 500 листівок та інформаційних брошур серед місцевих жителів.
- Підвищено поінформованість близько 450 місцевих жителів.

Фото – 40: Молоді волонтери в м. Гола Пристань планують свою подальшу діяльність у місті

Рубіжне

- Проведено навчання 35 місцевих волонтерів, яким надані інформаційні матеріали з ВІЛ/СНІД для подальшого розповсюдження.
- Проведено лекції з теми для 896 учнів шкіл.
- 336 листівок з ВІЛ/СНІД розповсюджено волонтерами під час фестивалю «День сім'ї» та ресурси в обсязі 15 тис. грн. мобілізовано ними під час пробігу «Мені не байдуже» для соціально значущої громадської діяльності – придбання медичного обладнання для немовлят, народжених з різними проблемами здоров'я.
- Підготовлено “Лист батькам” та розіслано близько 100 сім'ям разом з інформаційними листівками.

Фото – 41: А.Бусенков, Рубіжанський міський голова, представляє міській громаді молодих волонтерів

Фото – 42: Лекції з ВІЛ/СНІД проведені для близько 330 школярів у м. Галич

Галич

- Проведено навчання 23 місцевих волонтерів, яким надані інформаційні матеріали з ВІЛ/СНІД для подальшого розповсюдження.
- Лекції з ВІЛ/СНІД проведені для близько 330 школярів
- Проведено шкільний конкурс зі сталого розвитку, ЦРТ, ВІЛ/СНІД та гендерних питань.
- Найкращі есе та малюнки були опубліковані в газеті «Галицьке слово» та у тематичній публікації.
- Підвищено поінформованість близько 450 місцевих жителів.

Кагарлик

- Проведено круглий стіл для 28 практиків з планування заходів щодо поінформованості громадськості.
- Статті на тему опубліковані в місцевій газеті.

Ці заходи ПРООН/МПВСР були підтримані іншими проектами та агенціями ООН. Особливу вдячність наш проект висловлює проекту ПРООН «Врядування у питаннях ВІЛ/СНІД» за підтримку в розробці змісту тренінгу та інформаційні матеріали, надані для розповсюдження; Дитячому фонду «ЮНІСЕФ» за відеофільм «Позитивні діти», та ЮНЕЙДС за брошури і спеціалізовані публікації.

Відгуки деяких вигодонабувачів наведені у Вставці - XXVII:

Вставка - XXVII: Відгуки вигодонабувачів щодо заходів МПВСР, пов'язаних із ВІЛ/СНІД

Відвідати цей тренінг було моїм особистим бажанням, оскільки я переконаний в ідеї ведення здорового способу життя та завжди хочу дізнатися більше про це. Інформація, надана нам під час тренінгу, є дуже важливою, і я взяв багато копій інформаційних матеріалів, щоб роздати своїм друзям та однокласникам. Чим більше молоді дізнається про це, тим краще. Також я думаю, що дуже гарною ідеєю було б завантажити ці матеріали в нашу місцеву мережу «Стугна», оскільки цей інформаційний канал найбільш широко використовується молоддю та, таким чином, можна буде охопити ще більше людей.

Данило Плахотник, учень 9-го класу місцевої школи №, Українка, Київська обл.

“Шановні батьки!

Ми, Ваші діти, цим листом хочемо привернути Вашу увагу до існуючої в суспільстві проблеми ВІЛ/СНІД.

Не можна більше ігнорувати цю проблему, думаючи, що вона ніколи не торкнеться нас. ВІЛ/СНІД вже давно перетнув межі соціально неблагополучних груп населення. Сьогодні це проблема всієї країни, всіх людей, незалежно від їхнього статусу та становища в суспільстві. Її не можна уникати, заплющивши очі та роблячи вигляд, ніби це нас не стосується. Багато ВІЛ-позитивних людей живуть серед нас. Вони такі ж, як і ми.

Лише правильна та достовірна інформація про ВІЛ допоможе нам подолати помилкові стереотипи та страхи. Сподіваємось, що вкладені буклети допоможуть Вам в цьому.

Шановні батьки! Епідемія ВІЛ стала одним з найбільших викликів людства. Це є тест на толерантність, демократію і людяність. Пам'ятайте – ВІЛ-позитивні діти найбільше потребують Вашої підтримки та спілкування.

Волонтери міста Рубіжне”

Ми в місті Українка за участю волонтерів, що пройшли навчання, та інших студентів медичного коледжу провели опитування. У цілому, ним було охоплено 162 особи. Результати аналізу показують, що 28% респондентів не знають різниці між ВІЛ та СНІД. Також близько 80%

людей не мають чітких знань про шляхи передачі ВІЛ, хоча майже 100% респондентів, за їхніми словами, чули або читали інформацію про СНІД. Майже 72% не хотіли б спілкуватись з людиною, що живе зі СНІДом. Та 82% думають, що СНІД особисто для них не становить небезпеки. Ці результати показали нам, що має бути два напрямки нашої подальшої роботи: 1) інформаційний – оскільки серед людей відчувається брак специфічних знань про ВІЛ/СНІД та шляхи його передачі, та 2) морально-етичний – змінювати ставлення людей до тих, хто живе з ВІЛ/СНІД, та пояснювати, що ця проблема стосується кожного члена суспільства.

Анатолій Сябренко, викладач соціальних наук Українського медичного коледжу

В) Громадська поінформованість про гендер

Заходи з поінформованості громадськості про гендер були ініційовані місцевими зацікавленими сторонами у 3-х містах, зокрема, Новоград-Волинський, Рубіжне та Могилів-Подільський. В усіх випадках, заходи були специфічними до місцевого контексту та спрямованими на підвищення рівня знань місцевого населення з питань гендеру. В цьому контексті, були налагоджені зв'язки із Програмою рівних можливостей ПРООН, яка надала 300 копій інформаційної брошури «Абетка гендерної рівності» для подальшого розповсюдження з метою розбудови потенціалу школярів під час тренінгів у містах-партнерах ПРООН/МПВСР.

У цілому, МПВСР надала підтримку на ці заходи в обсязі 14 014 грн. Це допомогло безпосередньо підвищити рівень поінформованості 5700 жителів міст-партнерів з гендерних питань.

Новоград-Волинський: “Здорова родина – здорова Україна”

Кампанія з поінформованості про гендерні питання, цінності демократичної сім'ї та протидії домашньому насильству як формі прояву гендерної дискримінації була організована в м. Новоград-Волинський. Вона складалася з наступних заходів:

1. Проведення аналізу - анкетування місцевого суспільства «Гендерний портрет м. Новоград-Волинський» для визначення ставлення місцевих жителів до питання гендеру та його місцевого виміру.
2. Підготовка та розповсюдження тематичних інформаційних матеріалів.
3. Робота з місцевими ЗМІ для висвітлення заходів із поінформованості населення міста про гендер.
4. Проведення 5 тренінгів для виховання гендерної культури серед цільової аудиторії (молодь; батьки школярів - представники з числа мережі шкіл; майбутні сім'ї, майбутні батьки – у цілому, 190 осіб).
5. Громадські огляди (на предмет вивчення умов життя дітей у неблагополучних сім'ях; та на предмет виявлення у торгових точках відео- та аудіо- продукції, що пропагує насильство, жорстокість та сексуальну розпусту (у цілому, охоплено 47 осіб).
6. Громадська подія - пробіг «Здорова сім'я - здорова Україна», в якому взяли участь та отримали інформацію на тему гендеру понад 5100 осіб.

Фото – 43: Буклет з гендерної рівності у сім'ях, розповсюджений у містах-партнерах

На основі успішної реалізації цих ініціатив сторони, залучені до процесу у місті Новоград-Волинський, планують продовжувати свою діяльність в цій сфері у 2008 році, зокрема, шляхом роботи над запровадженням уроків з гендеру в місцевих школах та коледжах.

Рубіжне: “ВІЛ/СНІД та гендер у контексті сталого розвитку та ЦРТ”

Протягом року, у м. Рубіжне було втілено 2 ініціативи із поінформованості: 1) навчання із питань гендеру у контексті МПВСР для директорів місцевих шкіл та завідувачів дитсадочків; 2) навчання місцевих волонтерів щодо питань ВІЛ/СНІД та гендеру у контексті сталого розвитку та ЦРТ. У результаті цих заходів, навчання пройшли 28 вчителів та 35 волонтерів. На основі знань, отриманих під час тренінгу, волонтери підготують план майбутніх заходів із поінформованості для подальшого розповсюдження знань на місцевому рівні.

Фото - 44: Тренінг з гендеру для директорів шкіл та дитячих садків

Могилів-Подільський: “Ми різні – ми рівні”

Оскільки гендерні питання вважаються важливими для сучасного розвитку міста Могилів-Подільський, відповідною міською радою була створена робоча група для координування цих заходів на місцевому рівні. Ця група координувала ряд заходів з поінформованості на цю тему для цільових груп міста, включаючи такі:

Фото – 45: Конкурс з гри в шахи між хлопчиками та дівчатками у м. Могилів-Подільський

- 4 тренінги для муніципальних службовців, вчителів місцевих шкіл та коледжів, волонтерів з числа учнів шкіл та коледжів, та жінок – представниць місцевої військової частини (у цілому, 263 осіб);
- Конкурс з гри в шахи між дівчатками та хлопчиками, та волейбольні змагання між жіночою та чоловічою командами.
- Висвітлення заходів, пов’язаних з гендером, в місцевих ЗМІ для більш широкої поінформованості.

2.2 МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Для досягнення результатів, передбачених річним планом ПРООН/МПВСР на 2007 рік, були виконані ряд дорадчо-управлінських заходів з метою охоплення цільових аудиторій, досягнення співпраці з іншими організаціями та мобілізації ресурсів. У наступному розділі наведена більш детальна інформація про ці аспекти.

2.2.1 Поширення території, охопленої заходами Програми

ПРООН/МПВСР мала на меті у 2007 році поширити територію, охоплену заходами Програми, зосереджуючись на містах східного / південного регіону, а також бідних / ресурснезабезпечених містах. Поширення заходів мало міжрегіональний, внутрішньорегіональний та внутрішньоміський виміри.

Міжрегіональне поширення

Фото - 46: П. В. Весняний, Тульчинський міський голова, мотивує місцеві громади до активної участі в місцевому розвитку

Поширення території, охопленої заходами ПРООН/МПВСР до інших регіонів, у 2007 році було пов'язане з впровадженням підпроєкту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку в містах» за підтримки Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва. Загальною метою підпроєкту, що підтримується ШАРС, є надати підтримку перехідному процесу шляхом створення моделей спільного місцевого врядування та подальшого розширення повноважень людей у містах України. Для створення синергії з іншим проєктом, що реалізовується за підтримки ШАРС – «Підтримка процесу децентралізації в Україні» – ПРООН/МПВСР налагодила партнерство з міськими радами Вінницької області та АР Крим. Вибір міст базувався на засадах конкуренції та готовності міст передбачати ресурси (людські, логістичні та фінансові) для впровадження заходів Програми.

Після орієнтації та оглядових візитів до місць впровадження проєктів, «Угоди про партнерство» з ПРООН/МПВСР підписали такі міста як Тульчин, Калинівка (Вінницька обл.), Саки, Джанкой та Щолкіне (АР Крим).

“Ми маємо зрозуміти, що місцеві органи влади ніколи не зможуть самотійно вирішити проблеми місцевого розвитку. Також це не є сталий спосіб вирішення проблем, оскільки жителі не почуватимуться відповідальними за відремонтовані або збудовані інфраструктурні системи, якщо це зроблено сторонніми людьми. Ви, жителі нашого міста, маєте організуватися та об'єднати зусилля, щоб підтримати місцеву владу в ініціативах розвитку. Мобілізуйте свої громади, розподіліть із нами відповідальність за надання послуг, а ПРООН разом з іншими донорами-однодумцями такими як ШБС підтримають нас у наших починаннях”

Валерій Весняний, Тульчинський міський голова під час спілкування з місцевою громадою

Внутрішньорегіональне поширення

У світлі партнерства ПРООН/МПВСР із Івано-Франківською обласною державною адміністрацією, Програмою було залучено 1 місто Івано-Франківської області шляхом підписання «Угоди про партнерство» із Долинською міською радою. З метою більш ефективного впровадження заходів Програми на місцевому рівні, підтримку Долинській міській раді надає Івано-Франківський Ресурсний центр зі сталого розвитку.

2.2.2 Партнери / зв'язки

Протягом року Програмою було докладено зусиль для налагодження зв'язків з іншими подібними агенціями з метою досягнення синергії. Заходи в цьому напрямку включали такі:

Із Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС)

Щодо реалізації II фази підпроєкту за підтримки ШАРС

Перша фаза проєкту ШАРС «Сприяння розвитку умов спільного врядування та розвитку у містах України», що розпочалася в грудні 2005 р. в структурі ПРООН/МПВСР, завершилася 31 грудня 2006 р. Була визнана необхідність консолідувати та розповсюдити гарні практики, отримані дотепер, та провести експеримент із додатковими вимірами врядування, що є критично важливими, проте не могли бути охоплені протягом першої фази. У цьому відношенні, у 2007 році ШАРС було затверджено другу фазу проєкту на період 33 місяці (1 квітня – 31 грудня 2009 рр.) із загальним бюджетом 660 000 швейцарських франків.

Підпроєкт зосереджуватиметься на наступних завданнях:

1. Супроводжувати впровадження ініціатив громад з розвитку у 3-4 малих містах Автономної Республіки Крим та Вінницької області.
2. Просувати підхід розвитку за участю громад на місцевому та національному рівнях.
3. Посилити процес мережевої співпраці між південними, західними та східними містами України, включаючи ті, що були залучені до першої фази проєкту, через обмін досвідом, методологіями, очікуваннями та питаннями спільного інтересу та шляхом впровадження спільних ініціатив.
4. Зробити внесок до консолідації та покращення структури законодавства / політики на основі досвіду, здобутого від результатів проєкту.

Загальною метою проєкту є “децентралізувати та посилити процес муніципального врядування та розвитку шляхом інтеграції підходу спільного врядування; встановлення чітких зв'язків між регіональними органами влади та сприяння розвитку співпраці між залученими містами”.

Щодо участі в семінарі AGUASAN

Фото – 47: Учасники семінару AGUASAN

18-22 червня п. Джейсінгх Сах, Міжнародний проєктний менеджер, взяв участь у 23-му семінарі AGUASAN 2007. AGUASAN – Швейцарська громада практиків, що об'єднує велике коло спеціалістів для сприяння ширшому і глибшому розумінню ключових питань із водопостачання та санітарії в СНД та країнах, що розвиваються. Цього року увага громади була зосереджена на воді (у сільському контексті) та санітарії (у міському контексті) у контексті децентралізації, тобто, наскільки великим є внесок сектору у процес децентралізації та яку користь він отримує від процесу.

Цей семінар був важливим в умовах Міжнародного року санітарії ООН (2008 р.) та половини шляху, пройденого на шляху до досягнення Цілей розвитку тисячоліття. Семінар зібрав 48 учасників з 28 країн.

П. Джейсінгх Сах презентував матеріали моделі м. Івано-Франківськ «Управління міською галуззю твердих побутових відходів через участь громади: приклад міста України». Документ був ретельно переглянутий та обговорений експертами семінару, була надана низка рекомендацій для забезпечення ефективності та сталості експерименту щодо управління твердими побутовими відходами, що здійснюється у м. Івано-Франківськ з 2007 року у рамках громадсько-приватного партнерства. Цей проект фінансово підтримується ЄС- TACIS. МПВСР надає технічну підтримку.

Щодо участі в семінарі з соціальної мобілізації

Фото – 48: Ірина Гудзь, МКП у м. Новоград-Волинський, робить презентацію під час семінару

3-5 липня сім представників МПВСР/МВП взяли участь у семінарі «Досвід інтеграції соціальної мобілізації у місцевий розвиток», що був проведений у Криму Швейцарським бюро співробітництва у рамках проекту «Підтримка процесу децентралізації в Україні».

Команда ПРООН/МПВСР презентувала досвід програми у рамках «Сприяння умовам врядування та розвитку за широкої участі громадян у містах», та взяла активну участь у роботі створених робочих груп для аналізу переваг соціальної мобілізації місцевих громад.

Щодо створення синергії з проектом «Підтримка процесу децентралізації в Україні»

Встановлено зв'язки з проектом ШАРС «Підтримка процесу децентралізації в Україні» для об'єднання зусиль заради успішного процесу децентралізації у Вінницькій області та АР Крим. У цьому контексті, на всіх спільних територіях функціонування обох проектів були створені спільні робочі групи на рівні району та комітети управління на обласному рівні. Основою метою цих заходів є поєднання зусиль на рівні громади з системою планування на рівні району / області для більшої ефективності підходу. У цих органах також представлені міста-партнери МПВСР, зокрема, Тульчин, Калинівка та Могилів-Подільський (Вінницька область).

З Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування

Партнерство було налагоджено з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (див. більш детально у розділі 2.1.1. «Реформи у сфері законодавства і політики»). Головною метою партнерства є створити сприятливе середовище для зміцнення децентралізованого врядування задля сталого розвитку в Україні.

Своїм листом від 12-го лютого, п. Віктор Тихонов, Голова Комітету, призначив п.В'ячеслава Негоду, завідувача Секретаріату Комітету, відповідальною людиною за координування заходів на впровадження укладеної угоди про партнерство.

З Міністерством житлово-комунального господарства України

Під час дружньої зустрічі 31 липня 2007 р., п. В'ячеслав Толкованов, Заступник Міністра ЖКГ, та п. Йоанна Казана-Вишньовецька, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні, домовились задокументувати офіційне партнерство з метою взаємної співпраці для виявлення можливостей покращення середовища для проживання в українських містах. Учасники зустрічі погодились, що обидві сторони часто використовують однакові підходи для підвищення якості життя мешканців міст.

“Міністерство започаткувало фонд для вивчення даної ініціативи у співпраці із партнерами. Ми плануємо створити ресурсні центри на обласному та національному рівні з метою підвищення кваліфікації місцевих сторін, залучених у процесі, та для створення інформаційних центрів з метою полегшення доступу жителів до інформації у сфері комунальних послуг. Я впевнений, що новий підхід міністерства допоможе змінити точку зору людей, аби вони взяли відповідальність за розвиток у власні руки”.

В'ячеслав Толкованов, Заступник Міністра ЖКГ

“ПРООН покладається на принцип партнерства, особливо у розрізі приватно-громадського партнерства, з метою досягнення конкретних результатів та забезпечення їх сталості. На місцевому рівні, дані партнерства є ефективними у співпраці місцевих громад та місцевих органів влади. У забезпеченні подібного партнерства – у передачі знань, виробленні та координації політики на місцевому рівні - полягає роль ПРООН”.

Йоанна Казана-Вишньовецька, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні

У результаті проведення зустрічі було підготовано до підписання «Меморандум про наміри щодо співпраці» між Міністерством та ПРООН, який стосується спільних заходів з метою уповноваження жителів українських міст шляхом залучення їх до участі у місцевому розвитку для покращення якості комунальної інфраструктури та комунальних послуг.

Інші зв'язки

- **З Фондом сприяння розвитку місцевого самоврядування:** Експерти Фонду були залучені до аналізу досвіду Програми у містах-партнерах та розробки пропозицій щодо підвищення ефективності проекту.
- **З Міжрегіональною академією державного управління:** 19 квітня п. Олена Урсу, експерт із моніторингу та зв'язків ПРООН/МПВСР, презентувала підхід МПВСР у рамках круглого столу Міжрегіональної академії державного управління з теми «**Виховання цінностей громадського суспільства через процес соціальної мобілізації. Досвід ПРООН/ МПВСР**» та розповсюдила 40 копій брошур МПВСР, аналітичний документ Програми у сфері політики, публікацію щодо Йоганнесбурзького плану та термінології із сталого розвитку.
- **З Інститутом соціо-культурних відносин:** 19 квітня п. Олена Урсу зробила презентацію про навчання для сталого розвитку на конференції в Інституті соціо-культурних відносин на тему «**Підхід сталого людського розвитку за участю громад. Вдосконалення навчальних планів із сталого розвитку**» та розповсюдила 70 копій брошур МПВСР, аналітичний документ Програми у сфері політики, публікацію щодо Йоганнесбурзького плану та термінології із сталого розвитку.
- **З проектом “Голос громадськості” за підтримки Світового Банку:** для розбудови потенціалу зацікавлених сторін програми із таких питань як “Управління за результатами діяльності в місцевих органах влади”, “Як поліпшити якість муніципальних послуг і розширити участь

громадськості в управлінні містом за допомогою методу звітних карток”, “Об’єднання співвласників багатоквартирного будинку” через розповсюдження відповідних посібників.

- Зі спеціалізованим журналом “Вода та водоочисні технології”: для висвітлення досвіду програми у вирішенні проблем місцевого розвитку, що пов’язані з управлінням водними ресурсами на місцевому рівні.
- З Братиславським регіональним центром ПРООН: для підтримки зусиль центру щодо розробки практичного посібника-інструментарію “Впровадження підходу, що базується на дотриманні прав людини, та наскрізного включення питань гендеру у програми місцевого розвитку”. Підтримку в розробці посібника надавала п. Олена Урсу, експерт із моніторингу та зовнішніх зв’язків ПРООН/МПВСР
- З ПРООН / Бангладеш: у частині місії з підтримки реалізації проекту міжнародним менеджером ПРООН/МПВСР п. Джейсінгхом Сахом щодо розгляду операційної стратегії проекту з розширення можливостей громади у м.Чітагонг та проведення навчання для 51 представників проекту на тему соціальної мобілізації та розширення можливостей громади.
- З проектом ПРООН та ЄС “Спільнота споживачів та громадські об’єднання”: для спільних заходів з поінформованості про питання захисту прав споживачів для цільових груп населення у містах-партнерах МПВСР.

2.2.3 Результати комунікаційних заходів

Розповсюдження інформації про програму протягом року відбувалося у різних формах та на різних рівнях. Даний розділ підсумовує їх у формі переліку комунікаційних заходів, публікацій, інтерв'ю і т.д.

А) ЗМІ та інформація

Протягом року місцеві та національні ЗМІ розповсюджували інформацію про заходи Програми з метою висвітлення конкретних досягнутих результатів. Відділом зв’язків з громадськістю також широко використовуються інтернет-джерела інформації. У результаті, кількість комунікаційних заходів у 2007 році зросла; було відстежено 340 медіа-згадок (Таблиця - XIV).

Таблиця – XIV: Кількість медіа-згадок

№	ЗМІ	1 квартал 2007	2 квартал 2007	3 квартал 2007	4 квартал 2007	Разом				
						2004	2005	2006	2007	2004-07
1	Газети	25	29	23	38	7	34	117	115	273
2	Радіо	21	21	16	19	6	15	79	77	177
3	Телебачення	26	18	14	17	10	17	92	75	194
4	Веб	20	18	13	22	-	24	101	73	198
	Всього	92	86	66	96	23	90	389	340	842

Національні та місцеві газети були одним з найбільш часто застосовуваних джерел для висвітлення інформації про заходи Програми – 115 з 340 (33.8%), за якими слідують радіопрограми (22.6%), місцеве телебачення (22.1%), а також офіційні веб-сторінки (21.5%).

Більшість заходів у ЗМІ національного рівня висвітлювали концепцію та принципи МПВСР, наприклад, сталий розвиток у містах; спільне врядування, громадсько-приватне

партнерство, та головні заходи Програми, проведені на національному рівні, на зразок засідання Національного форуму міст-партнерів та тренінгів з децентралізації для посадових осіб органів влади, усторті успіху МПВСР та її місцевих організацій-партнерів. Міста-партнери висвітлювали заходи місцевих громад, приймання оглядових візитів, розвиток людських ресурсів на місцевому рівні. Нові міста скористалися нагодою залучити медіа-ресурси для широкого розповсюдження інформації про започаткування заходів Програми на місцевому рівні.

Деталі щодо певних медіа-заходів наведені в Додатку - XIV.

Б) Дослідження та публікації

- (1) **Квартальні звіти про заходи проекту**, що відображали детальну інформацію про досягнення Програми за відповідні періоди, були підготовлені та розповсюджені в англійській та українській версіях.
- (2) **Буклет** щодо концепції та заходів Програми був підготовлений українською та англійською мовами та опублікований для широкого розповсюдження інформації про проектні заходи серед її партнерів.
- (3) **Посібник з децентралізації** (третє видання, 300 копій) був опублікований для подальшого використання під час тренінгів для посадових осіб місцевих органів влади з питань децентралізації та ефективного місцевого самоврядування.
- (4) **Посібник «Абетка з викладання сталого розвитку за участю громад»** був розроблений та опублікований в українській версії (380 копій).
- (5) **Методичні рекомендації щодо проведення громадського аудиту** та рекомендована форма звіту про проведення громадського аудиту були розроблені та розповсюджені серед міст-партнерів для розбудови потенціалу місцевих учасників.
- (6) **Інформаційні диски про Програму** були підготовлені для розповсюдження серед зацікавлених сторін Програми у двомовній версії (англ./укр.) накладом в 200 копій.
- (7) **Практичний посібник з питань “Експлуатації та утримання майна, створеного або покращеного в результаті впровадження громадських проектів”** був розроблений та опублікований в українській версії. Посібник надає специфічні рекомендації загальним членам ОСН або ОСББ, а також спеціалістам з технічним питань, щодо законодавчих та технічних вимог з утримання та експлуатації систем будинку. Він також визначає основи обчислення тарифів та оцінки вартості поточного та капітального ремонту інфраструктури будинку.
- (8) **Брошура “Система АМСMS v2.0 для управління контентом офіційних веб-сторінок міських рад – партнерів МПВСР”** була розроблена та опублікована в українській версії (500 копій) для адміністраторів веб-сторінок міських рад - партнерів, створених за підтримки ПРООН/МПВСР.

2.2.4 Мобілізація та використання ресурсів

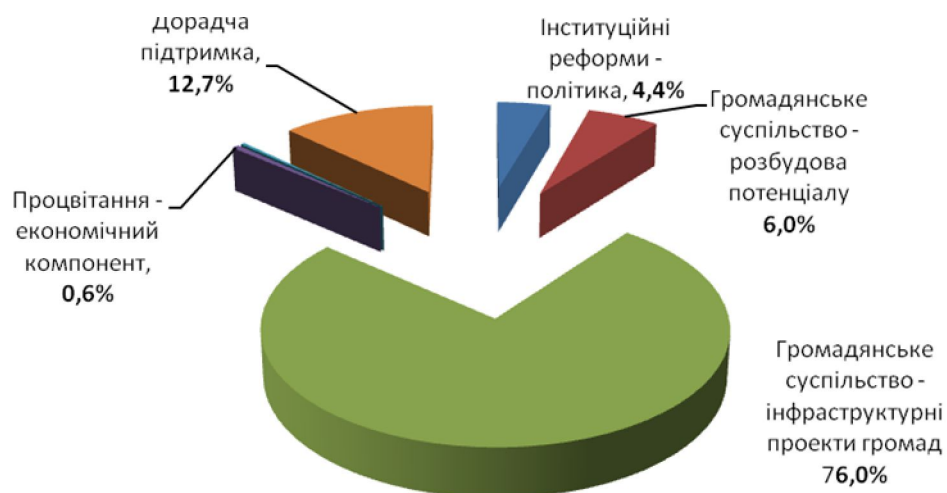
Даний розділ зосереджується на питаннях ресурсів, залучених з різних джерел для впровадження Програми та використанні цих ресурсів на різні напрямки її діяльності.

А) Мобілізація ресурсів

Ресурси на підтримку заходів Програми у 2007 році були залучені з різних джерел, включаючи ПРООН / Україна, міські ради-партнери, Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (ШАРС), Посольство Королівства Норвегії в Україні. В цілому, від різних донорів було отримано 2,18 млн. дол. США. З цієї суми, 0,93 млн. дол. США становив внесок ПРООН, 1,14 млн. дол. було перераховано містами-партнерами, 0,068 млн. дол. було внесено ШАРС та 0,041 млн. дол. надійшло від Посольства Королівства Норвегії в Україні.

Б) Використання наявних ресурсів

Згідно з напрямками підтримки за «Рамковою програмою ООН щодо підтримки України (UNDAF)», використання ресурсів можна класифікувати наступним чином:

Діаграма - VII: Використання ресурсів у 2007 р. згідно зі сферами підтримки за Програмою UNDAF

Протягом року було використано 1,93 млн. дол. США, або 88% залучених ресурсів (Таблиця - XV).

Таблиця-XV: Мобілізація і використання ресурсів у 2007 році за напрямками діяльності, т. дол. США

Очікуваний результат	Донор	Бюджет	Використано	Баланс	Виконання, %
Зміцнення національної політики (документація досвіду, законодавство)	ПРООН	102.1	83.3	18.8	82
	ШАРС*	5.4	2.4	3.0	45
Інституційний потенціал, міські ради, ОГС (тренінги, ІКТ)	ПРООН	88.9	69.8	19.1	78
	ШАРС*	28.4	43.2	-14.8	152
Інституційний потенціал, міські ради, організації громадянського суспільства (гранти для міських громад)	ПРООН	473.5	494.7	-21.3	104
	ШАРС*	30.9	22.5	8.4	73
	Посольство Норвегії*	40.8	36.4	4.4	89
	Міські ради*	1142.2	910.3	231.9	80
Зайнятість та мале й середнє підприємництво	ПРООН	22.3	11.6	10.6	52
ВІЛ/СНІД та поінформованість	ПРООН	7.4	6.6	0.8	89
Рівні можливості, гендер	ПРООН	4.0	2.8	1.2	70
Дорадча підтримка	ПРООН	231.9	243.1	-11.2	105
	ШАРС*	3.2	2.9	0.3	89
ВСЬОГО	*	2181.0	1929.6	251.2	88

* Включаючи GMS або плату за обслуговування

У розрізі джерел, використання цих ресурсів можна класифікувати наступним чином: ПРООН 98.0%, міські ради 79.7%, ШАРС 104.0%, та Посольство Норвегії 89%. Детальна інформація по окремих донорах наведена в Додатках - XI та XII.

Таблиця – XVI: Мобілізація та використання ресурсів в 2007 році в розрізі донорів, тис. дол. США*

№	Донор	Сума, визначена в угоді про партнерство на 2007	Сума, фактично отримана на 2007 р.	Всього використано	
				тис. дол.	%
1	Івано-Франківська міська рада	1400.0	770.8	588.4	76
2	Рівненська міська рада	200.0	48.4	43.9	91
3	Голопристанська міська рада	13.6	14.0	14.1	101
4	Новоград-Волинська міська рада	158.1	107.1	103.8	97
5	Кіровська міська рада	19.8	10.0	9.0	90
6	Миколаївська міська рада	199.6	22.0	8.9	40
7	Галицька міська рада	20.0	11.1	10.0	90
8	Кагарлицька міська рада	51.5	5.2	4.7	90
9	Нововолинська міська рада	76.0	63.4	46.9	74
10	Вознесенська міська рада	63.5	52.5	51.0	97
11	Могилів-Подільська міська рада	37.6	37.6	29.6	79
12	Українська міська рада	40.0	0.0	0.0	0
13	Львівська міська рада	20.0	0.0	0.0	0
14	ПРООН	930.0	930.0	911.8	98
15	Фонд ШАРС	136.0	68.0	71.0	104
16	Посольство Норвегії	40.8	40.8	36.4	89
	Всього	3406.6	2181.0	1929.5	88

2.2.5 Оглядові місії Програми

Питання управління та виконання різних аспектів Програми вивчалися та оцінювалися протягом року керівництвом ПРООН та донорів. Ці оцінювання були корисними з точки зору підвищення ефективності Програми. Деталі щодо цього наведені в розділі нижче:

Візит п. Оксани Реміги, старшого програмного менеджера ПРООН, та п. Олени Литвиненко, національного координатора програм ШБС в Україні, до м. Івано-Франківськ

22-23 серпня було організовано донорський візит за участю п. Оксани Реміги, старшого програмного менеджера ПРООН, та п. Олени Литвиненко, національного координатора програм ШБС в Україні, до м. Івано-Франківськ з метою короткого огляду успіху діяльності програми у місті.

Представниці ПРООН та ШБС відвідали та спілкувалися з наступними зацікавленими сторонами для вивчення безпосереднього досвіду заходів програми:

- З Б.Біликом, муніципальним координатором проекту у м. Івано-Франківськ – для обговорення успіху, досягнутого з початку заходів програми у місті у 2004 році, особливостей діяльності Ресурсного центру зі сталого розвитку та підтримки, що надається центром місцевим громадам, майбутнього масштабу розвитку програми;

- З громадою загальноосвітньої школи #3 – для обговорення досвіду школи щодо соціальної мобілізації для втілення проекту із енергозбереження “Встановлення енергозберігаючих вікон” (проект 2007 року);
- З будівельним кооперативом по вул. Чорновола. 102а - 104 – для обговорення їхнього досвіду із реконструкції даху (проект 2006 року), фонду експлуатації та утримання об’єкту та рівня задоволеності громади результатами проекту;
- З будинковим комітетом по вул. Целевича 5а (проект 2007 року) – для обговорення з громадою їхнього досвіду із мобілізації громади для реконструкції каналізаційних розгалужень.

Візит Уелі Мюллера, Директора Швейцарського бюро співробітництва (ШБС) в Україні, до м. Новоград-Волинський

25 серпня 2007 року п. Уелі Мюллер, Директор Швейцарського бюро співробітництва в Україні, відвідав м. Новоград-Волинський з метою короткого огляду успіху програми, що був досягнутий на місцевому рівні при підтримці ПРООН та ШБС.

Під час візиту п. Мюллер зустрівся з п.Боровцем, Новоград-Волинським міським головою, для обговорення досвіду Програми на місцевому рівні та перспектив її подальшого розвитку. П. Мюллер також відвідав НГО «Мережа шкіл м. Новоград-Волинський», місце впровадження її проекту – ЗОШ №5 – та поспілкувався з представниками громадської організації щодо набутого досвіду та здобутих уроків.

Фото – 49: п. Боровець, Новоград-Волинський міський голова, зустрічається з п. Мюллером для обговорення досвіду міста

Візит п. Йерга Крістена, спеціаліста з питань громадського управління та децентралізації Швейцарського Ресурсного та консультативного центру з питань розвитку (SKAT), до МПВСР

1-10 жовтня п. Йерг Крістен, спеціаліст з питань громадського управління та децентралізації Швейцарського Ресурсного та консультативного центру з питань розвитку (SKAT), надав технічну консультативну підтримку ПРООН/МПВСР з метою підвищення ефективності заходів Програми зі сприяння спільному врядуванню для сталого розвитку міст України. Дана місія була організована за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва (ШАРС) у контексті проекту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку в містах України».

Фото – 50: Й.Крістен відвідує дитячий садок у м. Могилів-Подільський, громада якого планує ремонтні роботи

Місія включала зустріч із п. О.Ремігою, старшим програмним менеджером ПРООН, і В.Негодою, керівником Секретаріату Парламентського Комітету з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування. Також п. Крістен відвідав міста-партнери Івано-Франківськ, Новоград-Волинський, Могилів-Подільський і Тульчин для спілкування з місцевими громадами й іншими партнерами; оцінки стратегії Програми, її механізмів підтримки, завершених та поточних ініціатив місцевого розвитку та участі громад; аналізу ресурсів, залучених до процесу, і

надання консультаційної підтримки.

Головні рекомендації місії включали наступні:

- МПВСР має працювати над інституційним закріпленням підходу та процесу в містах.
- Програма має з обережністю підходити до тематичного розширення своєї діяльності та зосереджуватись на якості процесу.
- Головними для підтримки Програмою мають бути ті сфери, в яких вже доведено її переваги, а саме соціальна інфраструктура, заходи з енергоефективності та довкілля, та ініціативи з розбудови потенціалу. Участь в інших тематичних ініціативах має реалізовуватись через Ресурсні центри сталого розвитку.
- Успішні організаційні схеми партнерства мають бути задокументовані у формі здобутих уроків та найкращих практик та опубліковані для більш широкого розповсюдження по Україні та за її межами.
- Внесок громади у співфінансування місцевих проектів має бути по можливості збільшений, а також має бути серйозно розглянута можливість організації блок-грантів.
- Проекти мають плануватися стратегічно та систематично у раціональний, більш цілеспрямований спосіб та бути направленими на комплексне вирішення проблеми сталого розвитку.
- МВП мають діяти міжгалузеву у співпраці з відповідними галузевими відділами, звітуючи безпосередньо міському голові; а досвід інституційних ініціатив, таких як створення відділів сталого розвитку із різноплановими задачами, має поширюватись серед зацікавлених сторін.
- З метою визначення найбільш затребуваних у містах послуг має бути проведена оцінка потреб.
- Існуючі партнерства національного рівня мають бути посилені та застосовані для більш широкої роботи з вироблення заходів, пов'язаних із законодавством та політикою сприяння підходу участі громад у сталому місцевому розвитку.
- Мають бути забезпечені механізми моніторингу та контролю якості, включаючи громадські аудити та регулярні інспекції.
- Оцінка поточних практик експлуатації та утримання майна та їх реалізації має бути проведена з метою розробки концепції, що описувала б реалістичні механізми експлуатації та утримання, а також ролей та відповідальності, включаючи мобілізацію коштів всіх залучених сторін.

Експерт п. Крістен озвучив ці рекомендації до відома представників міст-партнерів під час засідання Національного форуму міст-партнерів 11 жовтня цього року, а ті, в свою чергу, зобов'язалися вжити заходів для їх реалізації.

Програма вживає різних заходів з метою виконання рекомендацій місії. У цьому контексті, протягом року було здійснено наступні кроки:

- Переглянуто та покращено існуючі практичні посібники з виконання Програми з огляду на існуючі практики та досвід.
- Встановлено правило відбору проектів громад на основі конкуренції із відданням пріоритету тим проектам, де громада спроможеться зробити більший власний внесок.
- Відділ управління якістю Програми стежить за дотриманням холістичного підходу партнерськими організаціями жителів / мережами в розробці їхніх проектів (тобто прагнення за допомогою проекту вирішити проблему комплексно).
- Документування успішних інституційних ініціатив щодо створення муніципальних відділів підтримки із багатогалузевими задачами було виконано і відображено в цьому звіті.
- Задокументовано досвід м. Івано-Франківськ щодо інституційної інтеграції підходу та процесу залучення громад, а інші міста заохочуються до його перейняття.

Візит міжнародних донорів ПРООН/МПВСП до м. Новоград-Волинський

З метою засвідчити успішне впровадження проектів місцевих громад щодо сталого розвитку, 20 листопада 2007 року був проведений оглядовий візит для міжнародних донорів ПРООН/МПВСП до м. Новоград-Волинський (Житомирська обл.).

До складу делегації міжнародних донорів входили Надзвичайний та Повноважний Посол Норвегії в Україні – п. Олав Берстад; Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні – п. Йоанна Казана-Вішньовецька; Координатор програм Швейцарського бюро співробітництва в Україні – п. Олена Литвиненко; та інші представники ПРООН в Україні.

Протягом візиту почесні гості та учасники відвідали ряд місць впровадження місцевих проектів сталого розвитку. Вони зустрілися із членами громади об'єднання співвласників багатоквартирного будинку «Кедр», яке впровадило два проекти: «Побудова системи водопостачання та каналізації» (за фінансової підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, 2006 р.) та «Покращення енергоефективності через ремонт даху, заміну вікон та реконструкцію під'їздів у будинку» (за фінансової підтримки Посольства Норвегії та ПРООН, 2007 р.).

Після цього, відвідувачі взяли участь в офіційному відкритті проекту з «Покращення навчально-виховного середовища через реновацію приміщення школи та встановлення нових енергозберігаючих вікон», впровадженому НГО «Піклувальна рада ЗОШ №5» у 2006-2007 роках. Пізніше НГО «Новоград-Волинська жіноча рада» представила донорам свої досягнення у «Покращенні громадського здоров'я через реконструкцію приміщення під діагностичний центр».

Фото - 51: Під час візиту до діагностичного центру, реконструкція якого проведена з ініціативи НГО “Жіноча рада”

Фото - 52: Офіційне відкриття проекту ОСББ «Кедр», реалізованого за підтримки ШАРС, Норвезького Посольства та ПРООН

Фото - 53: Представники донорських організацій беруть участь у засіданні МРСП

Учасники візиту поділилися своїми враженнями під час засідання Муніципальної ради сталого розвитку, створеної в Новограді-Волинському:

Вставка - XXVIII: Думки учасників донорського візиту до м. Новоград-Волинський

На підтримку загального бачення Організації Об'єднаних Націй, Програма розвитку ООН завжди виступає за демократичне врядування як основу справедливого та процвітаючого суспільства. У цьому відношенні, ми чітко усвідомлюємо важливість подальшої співпраці ПРООН із Урядом України, місцевими органами самоврядування, місцевими громадами, НГО та міжнародною спільнотою у зміцненні демократичного врядування задля кращої якості життя в Україні. Ми пишаємося нашою плідною співпрацею зі Швейцарським агентством з розвитку та співробітництва, Європейською Комісією та Посольством Королівства Норвегія в Україні, які надають щирі підтримку ініціативам з місцевого розвитку та мобілізації місцевих громад по цілій країні

Йоанна Казана-Вішньовецька, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні

Традиційно наше суспільство є досить активним. Наприклад, в Норвегії найбільша кількість неурядових організацій на душу населення. Очевидно, це є невід'ємною частиною загального успіху нашої країни. Під час сьогоднішнього візиту ми побачили вражаючі приклади партнерства на рівні місцевих громад та влади. Отже, проекти місцевих громад мають особливе значення задля людського розвитку.

Олав Берстад, Надзвичайний та Повноважний Посол Норвегії в Україні

Співпрацю з Програмою розвитку ООН саме в межах Муніципальної програми врядування та сталого розвитку ми вважаємо зразковою. Але результати цієї співпраці не були б такими успішними без активного залучення місцевих громад, за якими – майбутнє цього міста.

Олена Литвиненко, Координатор програм Швейцарського бюро співробітництва в Україні

Місто Новоград-Волинський є партнером Програми з 2005 року. Відтоді, у місті широко застосовано підхід розвитку за участю громад та надано підтримку 17-ти громадам у виконанні їхніх проектів щодо місцевого сталого розвитку на загальну суму 2,5 млн. грн., які принесли безпосередню вигоду понад 28 тисячам жителів міста. Ми надзвичайно вдячні Програмі розвитку ООН, її міжнародним донорам за допомогу. Не настільки важливо те, що ви надасте нам фінансову підтримку, скільки те, що ви підказали нам як подолати пасивність громадян міста, мотивувати їх до самоорганізації та формування реальних життєздатних спільнот – місцевих громад.

Микола Боровець, Новоград-Волинський міський голова

Розділ ТРЕТІЙ

УРОКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

3.1 Нагромадження досвіду, с. 74

3.2 Плани на майбутнє, с. 74

3.1 НАГРОМАДЖЕННЯ ДОСВІДУ

На основі набутого досвіду роботи була виявлена успішність МПВСР у демонстрації цінності підходу спільної участі і соціальної мобілізації. Також протягом року були досліджені та використані можливості національного рівня щодо сприяння розвитку підходів Програми. Проте також існують деякі труднощі в розкритті потенціалу людей.

А) На основі досвід роботи Програми за рік були визначені такі *можливості*:

- Існує високий рівень бажання, готовності та ентузіазму існуючих та потенційних міст-партнерів щодо застосування підходів МПВСР.
- Отримуються гарні відгуки місцевих жителів та громад навчальних закладів.
- Наголос Уряду на роботу зі створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та підтримка Парламентського Комітету щодо покращення існуючої політики / законодавства.
- Бажання та ентузіазм національних партнерів (Міністерство житлово-комунального господарства України, Парламентського Комітету з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, Української асоціації місцевих та регіональних влад, Академії муніципального управління і т.д.) щодо підтримки підходу МПВСР.
- Корисним у майбутньому може стати досвід підтримки міст-партнерів у налагодженні стратегічного планування або запровадження системи якості муніципальних послуг.

Б) У процесі реалізації Програми виникають *труднощі*, особливо пов'язані з таким:

- Перешкоди з боку відділів казначейства щодо перерахування коштів місцевого співфінансування (особливо у випадку міст районного значення).
- Високий попит на проекти громад, що призводить до напруженої конкуренції.
- Потрібен час на реалізацію намірів та зусиль ПРООН щодо прискорення процесу перерахування коштів.
- Необхідність забезпечення якості внаслідок наголосу деяких міст на «кількість проектів», а не «якість процесу».
- Реалізація економічного компоненту через повільну реакцію місцевих партнерів.
- Налагодження системи експлуатації та утримання органами самоорганізації населення.
- Внутрішньообласне поширення знань досі залишається поодиноким.

3.2. ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

У 2008 р. Програма зосереджуватиметься на наступних заходах:

- Започаткування 3-ї фази МПВСР «Муніципальне врядування та розширення повноважень громад», передбаченої на 2008-2010 роки.
- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень / відповідальності на користь місцевих органів влади.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегії місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Зміцнення спроможності громади впроваджувати проекти, спрямовані на покращення місцевого соціального, економічного та екологічного середовища.
- Зміцнення національної бази знань з питань сталого розвитку за участю громад через розповсюдження навчального курсу та підготовку майбутнього покоління.
- Підвищення громадської поінформованості з ВІЛ/СНІДу, гендеру та прав споживачів у містах-партнерах.
- Зосередження та підпроекти за підтримки ШАРС у Вінницькій області та АР Крим.

ДОДАТКИ

1. Список членів робочої групи, створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування для розробки законопроектів по створенню сприятливого середовища для місцевого розвитку за участю громад, **76**
2. Резолюція національного круглого столу “Напрямки національної політики участі громадян у місцевому сталому розвитку”, **77**
3. Програма навчального курсу та зміст посібника з викладання сталого розвитку за участю громад, **79**
4. Результати оцінювання рівня місцевого розвитку 8 міст-партнерів, **82**
5. Етапи запровадження системи якості муніципальних послуг у м.Вознесенськ – детальний опис, **83**
6. Деталі щодо спільного оцінювання 6-ма організаціями жителів у містах-партнерах, **85**
7. Місцеві ініціативи сталого розвитку: співфінансування, фізичний прогрес та бенефіціанти станом на кінець 2007 р., **86**
8. Деталі щодо фінансових трансакцій по місцевих проектах сталого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, **95**
9. Форма громадського аудиту, рекомендована для використання організаціями громад, **97**
10. Порівняльний аналіз впливу впровадження окремих проектів громад, **100**
11. Деталі щодо підпроєкту ПРООН/МПВСР, що впроваджується за підтримки ШАРС, **113**
12. Деталі щодо проектів громад, що впроваджуються за підтримки Посольства Норвегії, **115**
13. Методичні рекомендації щодо виконання проектів громад, **116**
14. Деталі щодо медіа-згадок у 2007, **121**

Додаток – I

Список членів робочої групи, створеної при Комітеті Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування для розробки законопроектів по створенню сприятливого середовища для місцевого розвитку за участю громад

- 1) С. Кузьменко – Голова Підкомітету з питань організації самоврядування;
- 2) Ю. Кічатий – народний депутат України;
- 3) П. Писаренко - народний депутат України;
- 4) В. Негода – керівник Секретаріату Комітету Верховної Ради з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування;
- 5) В. Бережницький – головний консультант Комітету Верховної Ради з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування;
- 6) Б. Білик – начальник управління зовнішніх зв'язків та туризму Івано-Франківської міської ради;
- 7) М. Боровець - Новоград-Волинський міський голова та Головуючий у Національному форумі міст-партнерів ties;
- 8) О. Бурін – провідний спеціаліст управління внутрішньої політики КМДА;
- 9) В. Візьонок – заступник міського голови та муніципальний координатор проекту в м.Кагарлик;
- 10) С. Волков – старший програмний менеджер ПРООН;
- 11) О. Орловський - Голова Всеукраїнської асоціації сприяння органам самоорганізації населення;
- 12) А. Крупник – доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування ОРІДУ НАДУ;
- 13) М. Рубчак – заступник голови відділу правової політики Української асоціації місцевих та регіональних влад;
- 14) І. Скалій – експерт ПРООН/МПВСР з врядування та сталого розвитку;
- 15) Л. Туловський – Спеціаліст ПРООН/МПВСР з питань управління якістю.

Додаток – II:
РЕЗОЛЮЦІЯ
круглого столу
“Напрями державної політики залучення громадян
до місцевого сталого розвитку”
30 – 31 березня 2007 року

Учасники круглого столу „Напрями державної політики залучення громадян до місцевого сталого розвитку”, присвяченого відпрацюванню проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про органи самоорганізації населення” та деяких інших законодавчих актів, пов’язаних із розвитком локальної демократії в Україні, у якому взяли участь члени Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України, секретаріату Комітету, апарату Верховної Ради України, Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні, Муніципальної програми врядування та сталого розвитку ПРООН, Всеукраїнської громадської організації “Асоціація сприяння самоорганізації населення”, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, науковці та представники громадськості, **констатують:**

Прийнятий 11 липня 2001 р. Закон України "Про органи самоорганізації населення" не відповідає сучасним вимогам та містить низку прогалин та протиріч із положеннями чинної Конституції України та Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні". Зокрема:

- районні у місті ради у протиріччя із ч. 6 ст. 140 Конституції України поряд із сільськими, селищними та міськими радами наділяються таким ж правами щодо прийняття рішень відносно створення органів СОН, делегування їм окремих повноважень, здійснення контролю за фінансовою діяльністю цих органів та низкою інших повноважень;

- у протиріччя із Конституцією та Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", ч. 2 ст. 3 цього Закону містить вичерпний перелік видів органів СОН, які можуть створюватись у населених пунктах. Внаслідок цього обмежуються як права жителів, так і права місцевих рад щодо можливості надання дозволу відносно створення органів СОН на певній частині території населеного пункту;

- законодавець не зміг точно визначити територію, у межах якої може діяти орган СОН. Так, відповідно до визначення органу СОН, що міститься у абз. 2 ст. 2 Закону, ці представницькі органи можуть створюватись як у межах усього населеного пункту, так і на території окремих його частин. В той же час відповідно до ч. 2 ст. 7 цього Закону органи СОН можуть існувати лише в межах окремих частин території села, селища та міста;

- закріплюючи принципи, на яких базується діяльність органів СОН, законодавець вказав на їх підзвітність, підконтрольність та відповідальність перед відповідними радами, хоча правильніше було би вказати на те, що цей принцип розповсюджується лише на ті повноваження, які були делеговані органу СОН місцевою радою;

- Закон не встановлює яких-небудь обмежень щодо кола осіб, які можуть бути обрані до органу СОН, за винятком того, що вони повинні на законних підставах проживати на відповідній території. Таким чином, можна припустити, що до складу такого органу можуть потрапити навіть особи, які є неповнолітніми, або визнані судом недієздатними;

- законодавець не врегулював велику кількість проблемних питань щодо порядку проведення виборів до органу СОН. Так, він фактично встановив, що вибори проводяться у багатомандатному окрузі по мажоритарній системі абсолютної більшості, що призводить до значних складнощів при проведенні виборів, особливо в тому випадку, коли внаслідок виборів не вдалося повністю сформувати склад органу СОН;

- норма, що ініціативна група повинна подати до місцевої ради список учасників загальних зборів (конференції), на яких розглядаються питання про ініціювання створення органу СОН, є безумовно необхідною. Але вимоги, що у цієї заяві повинні бути зазначені серія і номер паспорту, виключаючи можливість пред’явлення якого-небудь іншого документу, що посвідчує особу суттєво обмежує права членів територіальної громади;

- виходячи із змісту ч. 6 ст. 140 Конституції України та ч. 1 ст. 14 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", сільським, селищним, міським радам надано право давати згоду на створення органу СОН. Отже, ці ради можуть відмовити у наданні такої згоди. Проте, в ч. 4 ст. 9 Закону України "Про органи самоорганізації населення" встановлено, що відмова у наданні дозволу на створення органу СОН може бути обумовлена лише порушенням процедури ініціювання його створення;

- Закон містить досить складний та розтягнутий у часі порядок ініціювання питання про створення органу СОН, надання відповідної згоди з боку міської ради, а також проведення його легалізації. Як свідчить практика, з моменту виникнення ідеї щодо створення органу СОН до моменту його легалізації проходить від 3 до 6, а іноді і більше, місяців;

- законодавство не містить достатньої регламентації питання про механізми формування матеріальної бази органів СОН, необхідної для забезпечення їх поточної діяльності. Не визначеним є статус коштів та майна, створеного за рахунок діяльності органу СОН, переданого йому з різних джерел (за винятком бюджетних коштів та комунального майна);

- у ст. 25 Закону дострокове припинення повноважень органу СОН фактично прирівнюється до його ліквідації. Проте, питання ліквідації такого органу повинно вирішуватись лише загальними зборами (конференцією). У випадку, якщо у діяльності органу СОН є певні порушення, означені у цій статті Закону, правильніше говорити про дострокове припинення повноважень персонального складу органу СОН тощо.

Вказані вади чинного Закону „Про органи самоорганізації населення” значною мірою гальмують процес розвитку цієї форми локальної демократії.

Крім того, досвід застосування цього Закону також виявив істотні недоліки, серед яких фрагментарність та недостатність організаційно-правового рівня більшості нормативних актів локального регулювання, які ухвалюють органи місцевого самоврядування з питань розвитку самоорганізації, брак наукового-методологічного забезпечення діяльності та розвитку цих органів, кадрова та організаційна слабкість більшості з органів самоорганізації, практична відсутність в них необхідної ресурсної бази, а через усе це і їхня недостатня готовність для виконання сучасних складних завдань місцевого розвитку.

Враховуючи викладене, з метою створення сприятливих умов для подальшого удосконалення і розвитку в Україні руху самоорганізації населення учасники круглого столу приймають наступні **РЕКОМЕНДАЦІЇ**:

1. Взяти за основу надані на розгляд проекти Законів України “Про внесення змін до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” та “Про внесення змін до Закону України “Про органи самоорганізації населення” (додаються).

Вважати за доцільне робочій групі під керівництвом Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування доопрацювати вказані законопроекти з урахуванням зауважень та пропозицій, що надійшли від учасників круглого столу.

2. Всебічно поширювати успішний досвід роботи агенцій, таких як, Всеукраїнська громадська організація “Асоціація сприяння самоорганізації населення” та Муніципальна програма врядування та сталого розвитку ПРООН в Україні, що активно працюють у сфері сприяння створенню органів самоорганізації населення, та підтримати їх творчі напрацювання й ініціативи щодо подальшого розвитку в Україні руху самоорганізації населення. Продовжити вивчення та розповсюдження кращого досвіду діяльності органів самоорганізації населення у співпраці із органами місцевого самоврядування з вирішення проблем місцевого розвитку.

3. Вважати за доцільне активізацію розробки теоретико-методологічних основ подальшого розвитку самоорганізації населення та інших форм локальної демократії в Україні за умов політичної реформи та реформи місцевого самоврядування. Регулярно проводити науково-практичні конференції, семінари та інші комунікаційні заходи, організувати видання наукових праць та сприяти вивченню питань локальної демократії у системі підготовки та підвищення кваліфікації кадрів НАДУ.

4. Сприяти створенню регіональних та місцевих асоціацій самоорганізації населення, налагоджувати їхню співпрацю із відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Приділити особливу увагу питанням формування модельних нормативних та організаційних актів, розвитку та поширенню позитивного досвіду щодо розвитку самоорганізації населення у сільській місцевості.

5. Рекомендувати органам СОН ретельно вивчати проблеми власних територій, брати участь у розробці та реалізації місцевих програм соціально-економічного і культурного розвитку та сприяти розробці і прийняттю програм підтримки органів СОН, брати активну участь у роботі місцевих рад та їх органів, у конкурсах соціальних проєктів на місцеві гранти та соціальні замовлення.

Прийнято учасниками круглого столу 30-31 березня 2007 р.

Додаток – III:

Проект програми навчального курсу «Сталий розвиток суспільства»Пояснювальна записка

Навчальний план є основним нормативним документом, що визначає зміст, терміни, обсяг, види, форми навчальної роботи з підготовки фахівця з вищою освітою відповідної спеціальності та відповідного **освітньо-кваліфікаційного рівня** (бакалавр, магістр, спеціаліст) Він розробляється вищим навчальним закладом у відповідності з державним стандартом вищої освіти та **галузевими стандартами вищої освіти**. Складовою галузевих стандартів є **освітньо-професійна програма підготовки**, яка складається з двох частин: нормативної та варіативної компоненти.

Нормативна частина розробляється і затверджується державним органом управління вищою освітою (Міністерство освіти і науки України) і є обов'язковою для включення у навчальні плани усіх вищих закладів освіти, де ведеться підготовка з відповідної спеціальності. Таким чином держава намагається гарантувати відповідність змісту навчання параметрам освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця.

Варіативна частина освітньо-професійної програми підготовки розробляється вищими навчальними закладами відповідно до поточних та нових потреб виробництва, суспільного розвитку чи ринку праці у погодженні з Міністерством освіти і науки. Ця частина навчання характеризує ступінь гнучкості, демократичності освіти, її відповідності потребам споживачів освітніх послуг.

Отже, навчальний план, який складається з кількох **циклів** (модулів або блоків) дисциплін (соціально-економічної, фундаментальної, фахової підготовки) по кожному циклу визначає нормативні та вибіркові дисципліни процесу – навчальні заняття з викладачем, самостійна робота студента, практична. Разом з тим, навчальний план визначає **форми організації навчального процесу**: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи а також **види навчальних занять** – лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття, консультації тощо.

Обсяг навчального навантаження, необхідного для засвоєння усієї навчальної програми підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня, або її частини (навчальний рік, семестр, змістовий модуль дисциплін, окрема дисципліна, курсовий чи дипломний проект тощо) визначається **кредитами**. Один кредит в Україні дорівнює 36 годинам. Програма підготовки бакалавра дорівнює 240 кредитів. Один навчальний рік – 60 кредитів, на семестр – 30 кредитів.

Таким чином, наприклад, в Академії муніципального управління у навчальні плани підготовки бакалаврів за спеціальностями “Менеджмент організацій” та “Фінанси” у цикл фундаментальних дисциплін як вибіркова (тобто за вибором студента) введена дисципліна “Сталий розвиток суспільства”. Її загальний обсяг складає 1,5 кредити (54 години). За видами навчальних занять: лекції – 18годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 18 годин. Форма підсумкового контролю – залік.

Загальна кількість та розподіл годин за видами навчальних занять визначається у відповідності до можливостей конкретного навчального закладу, його специфіки, ступеня насиченості навчального плану і т.ін. Але те, що навчальна дисципліна вводиться як вибіркова, дає можливість започаткувати її викладання у будь-якому навчальному закладі.

Навчальна програма дисципліни «Сталий розвиток суспільства»

Тема 1. Сталий розвиток суспільства: глобальний виклик врядуванню XXI століття.

Термін «сталый розвиток» та його категоріальна сутність. Причини виникнення ідеї сталого розвитку: екологічні (потепління, збіднення озонового шару, кислотні дощі, відходи важких металів, забруднення радіонуклідами, виснаження природних ресурсів, зменшення біорозмаїття), економічні (зовнішній борг, викривлені структури виробництва і споживання, поляризація розвитку країн світу), соціальні (бідність, надмірна експлуатація, низький рівень життя, нестача якісної питної води, продовольча і демографічна проблеми, проблеми санітарії), гуманітарні (порушення прав людини, низький індекс людського розвитку,

проблеми освіченості, охорони здоров'я), військово-політичні (перенасиченість зброєю масового знищення, локальні війни, тероризм, диктат сили у міжнародних відносинах)

Актуальність проблеми: політична, громадська і наукова. Постановка проблеми перед людством, країною, конкретною людиною. Проблема зміни механізмів управління та врядування на національному та місцевому рівнях.

Засади збалансованого розвитку суспільства. Інформування громадян про політику та кроки влади з практичного впровадження розроблених планів і дій на державному та місцевому рівнях.

Різниця в цілях та завданнях сталого розвитку для розвинутих країн та країн, що розвиваються. Послідовність впровадження принципів сталого розвитку на певній території: від оцінки стану території до розробки на її основі Концепції програми розвитку. Моніторинг індикаторів сталого розвитку території.

Тема 2. Роль ООН та інших міжнародних організацій у сталому розвитку

Конференція зі сталого розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992). «Порядок денний на ХХІ століття», його структура. Основні принципи Декларації Ріо. Мета на майбутнє для всіх країн світу – задоволення потреб сучасності без загрози майбутнім поколінням, покращення якості життя за напрямками: соціальне та економічне забезпечення, екологічно сприятливе середовище, підвищення безпеки життя, покращення стану здоров'я.

Світовий саміт зі сталого розвитку в Йоханесбурзі (2002). Концепція сталого розвитку суспільства. План виконання рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку: структура, основні положення.

ООН – генератор ідей і основних завдань, узагальнення досвіду: теорія, рекомендації, задачі, практика. Інші існуючі моделі сталого розвитку за участю громад – досвід міжнародних донорських організацій та національних агенцій розвитку.

Тема 3. Економічне зростання і сталий розвиток.

Ініціативи «Римського клубу».Різноманітні моделі динаміки глобальних процесів у працях М. Месаровича, Е.Пестеля, А.Кінга, Б.Шнайдера, Д.Х. Медоуз, Д.Л.Медоуз, Й.Рандерса, С.Шмідхейні та ін. Усвідомлення гостроти екологічних проблем прогресивними політиками світу. Цілі і завдання , збалансованого розвитку на різних територіальних ієрархічних рівнях – глобальному, національному, регіональному, місцевому. Відмінності цілей і завдань у країнах різного соціально-економічного типу. Індикатори сталого розвитку та їх моніторинг.

Сучасні виробничо-ресурсні відносини та тенденції їх зміни. Висока ресурсо- та енергомісткість виробництва. Необхідність зміни якості продуктивних сил на інноваційно-технологічних і екологообмежувальних засадах. Структурні зрушення у господарстві країн світу. Зміна факторів економічного зростання.

Обґрунтування трансформаційної моделі сталого розвитку в умовах транзитивної економіки. Екологізація продуктивних сил і виробничих відносин.

Удосконалення економічного механізму природокористування (платежі, збори, податки, страхування, екофонди). Управління сталим розвитком (концепції, стратегії, програми, моделі), їх ресурсне і фінансове забезпечення, ефективність.

Тема 4. Збалансований суспільний розвиток України: проблеми та перспективи.

Стан економіки України. Дисбаланс розвитку і загострення всіх проблем (приклад): екологія, бідність, тривалість життя, гендер, ВІЛ/СНІД тощо.

«Порядок денний на 21 століття» для України. Концепція сталого розвитку України. Національні особливості переходу України на шлях сталого розвитку. Умови, необхідні для впровадження принципів сталого розвитку в Україні.

Завдання на шляху сталого розвитку: подолання бідності, створення цілісної системи законодавства у сфері сталого розвитку, введення дієвого економічного механізму природокористування, вдосконалення процедур доступу до інформації. Цілі Розвитку Тисячоліття.

Умови впровадження принципів сталого розвитку в Україні. Розуміння необхідності впровадження принципів сталості. Співпраця між гілками влади на місцевому, регіональному та державному рівні. Підвищення ролі громадянського суспільства, що формується. Доступ громадськості до обговорення та прийняття рішень, формування консенсусу під час прийняття рішень.

Тема 5. Національні, групові, приватні інтереси: динаміка взаємодії та шляхи узгодження.

Об'єктивне розмаїття інтересів. Небезпека егоїстичних групових та приватних інтересів Роль держави у знятті дисбалансу та узгодженні інтересів. Світовий досвід соціального партнерства для виходу із ситуації.

Соціальне партнерство між місцевою владою, бізнесом та “третім сектором” (громадянським суспільством) як засіб вирішення протиріч інтересів. Форми врядування.

Комунікації. Моделі та теорії комунікації. Комунікативні стратегії.

Вітчизняний та зарубіжний досвід соціального партнерства на місцевому рівні. Роль Муніципальної ради сталого розвитку як місцевого форуму для узгодження інтересів зацікавлених сторін.

Тема 6. Соціальна мобілізація для збалансованого місцевого розвитку.

Найкраще розуміння локальних проблем та можливостей їхнього ефективного розв'язання – на рівні місцевої влади.

Концепції розвитку громади. Просторовий аспект розвитку. Основні питання та проблеми розвитку громад в Україні. Галузевий і територіальний підходи розвитку.

Врядування: концепції, форми. Місцеве самоврядування в Україні. Децентралізація: її роль та значення. Роль місцевих громад в посиленні уваги до актуальних місцевих проблем та пошуку шляхів їх вирішення.

Соціальна мобілізація: сутність, цілі, стратегія. Фактори впливу на соціальну мобілізацію. Елементи соціальної мобілізації. Історія розвитку соціальної мобілізації. Механізми соціальної мобілізації.

Мобілізація громад цільового характеру, створення мереж і зв'язків між ними. Законодавче забезпечення функціонування органів самоорганізації населення: проблеми реєстрації, функціонування, користування спільною власністю. Роль громадських слухань.

Досвід Муніципальної програми врядування та сталого розвитку (опис програми, здобутих результатів, перспектив розвитку тощо). Досвід інших проектів та програм ООН зі спільного врядування (Програми розвитку та інтеграції Криму, Чорнобильської програми відродження та розвитку).

Тема 7. Науковий та освітній виміри збалансованого розвитку суспільства.

Стабільний розвиток неможливий без наукового підґрунтя та розробки теорії. Розробка чіткої методології балансування розвитку. На основі методології – методи балансування розвитку: упереджувальність вирішення проблем; використання світового досвіду; накопичення емпіричного досвіду тощо.

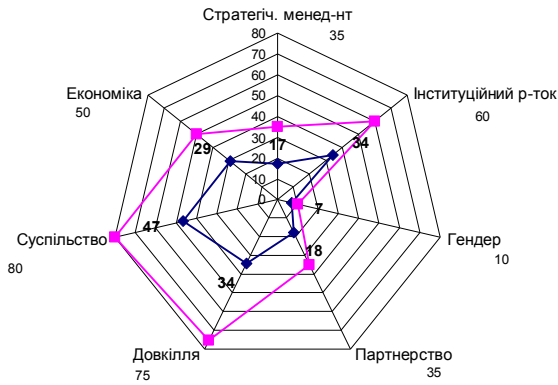
Проблема освіченості кадрів: підготовка кадрів через ВНЗ або відповідні семінари (підвищення кваліфікації, перекваліфікація, тренінги, посібники тощо).

Дослідження. Статистичний аналіз та розробка пропозицій і рекомендацій.

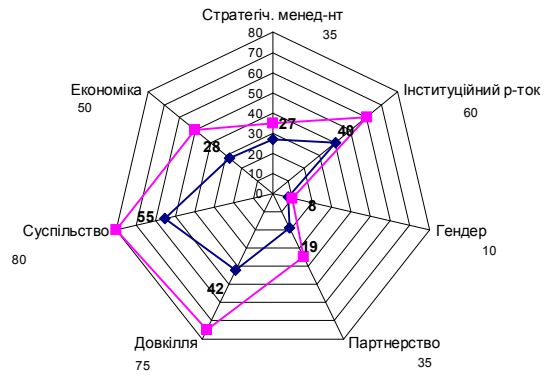
Науково-педагогічний потенціал вищої школи, його ефективне використання у наукових дослідженнях, роз'яснювальній та пропагандистській роботі, розв'язанні практичних проблем сталого місцевого розвитку. Широке залучення до цієї роботи студентства.

Додаток – IV:

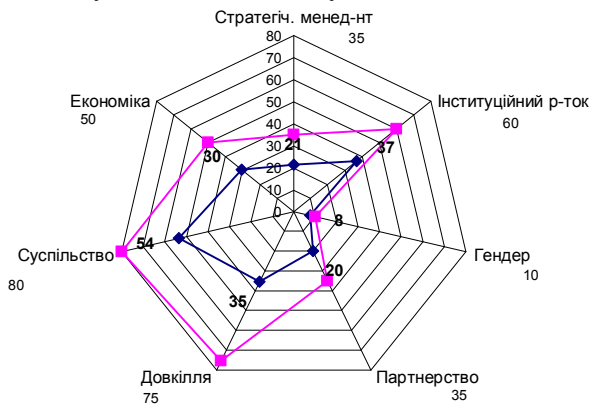
Результати оцінювання рівня місцевого розвитку у 8-ми містах-партнерах

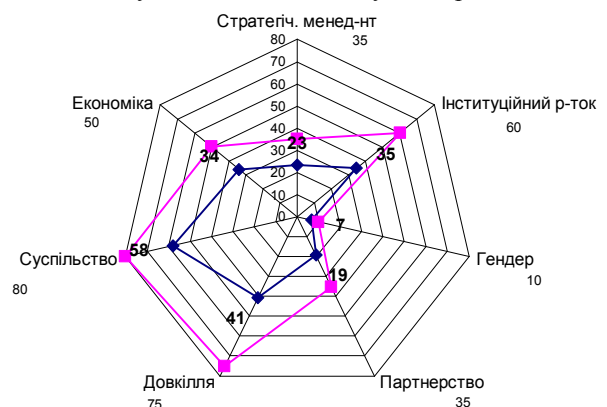
Результати оцінювання у м. Нововолинськ

Результати оцінювання у м. Українка

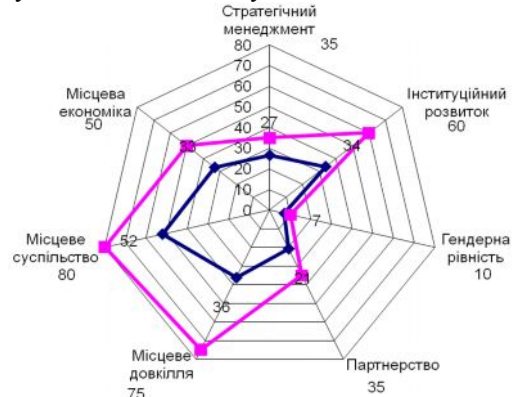
Результати оцінювання у м. Кагарлик

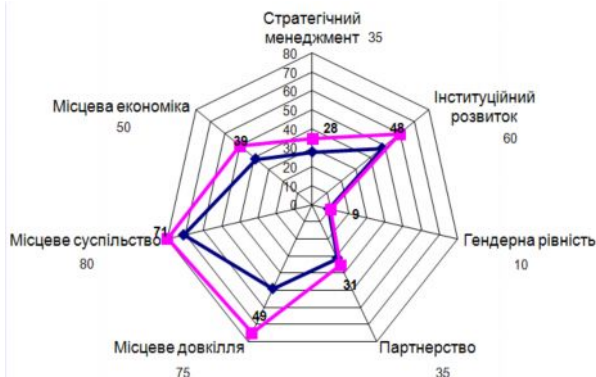
Результати оцінювання у м. Могилів-Подільський

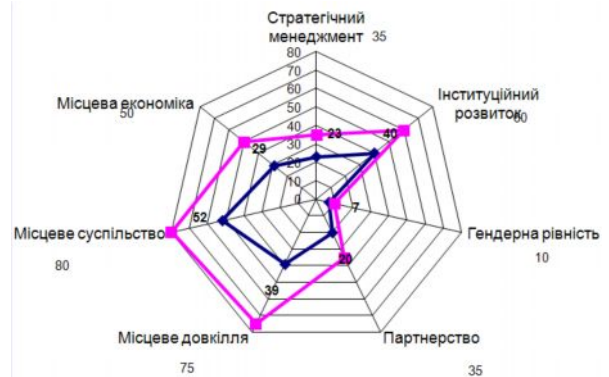
Результати оцінювання у м. Гола Пристань

Результати оцінювання у м. Вознесенськ

Результати оцінювання у м. Львів

Результати оцінювання у м. Рубіжне

Додаток – V:

Схема роботи із запровадження системи якості муніципальних послуг у м. Вознесеньк

№	Назва заходу	Метод	Результат
1	Вступна презентація	Презентація	Підвищення рівня поінформованості зацікавлених сторін
2	Перелік питань для вступного аудиту	Надання переліку питань для організації	Створення переліку питань, підготовка працівників до вступного аудиту
3	Вступний аудит	Аудит, що базується на переліку питань	Робочий варіант пробного графіку виконання
4	Підсумування вступного аудиту. Визначення шляхів його проведення	Консультаційна зустріч з керівниками міської ради	Затвердження процесу проведення вступного аудиту; визначення робочої групи
5	Управління якістю та стандарт ISO 9000:2001	Лекція/навчання/консультавання	Каталог послуг; опис інфраструктури та комп'ютерів
6	Основні принципи створення процедури та вказівок. Розробка процедури. Контроль над документацією та протоколами	Навчання /консультавання	Розробка процедури
7	Визначення процесів та їх опис. Технічні карти процесів	Навчання /консультавання	Визначення відповідних процесів у місті та створення технічних карт
8	Надання послуг клієнтам. Інформаційна карта. Електронне надання послуг клієнтам	Навчання /консультавання	Розробка інформаційної карти із типових видів послуг, що надаються. Інші інформаційні карти
9	Надання послуг клієнтам - центр надання послуг клієнтам	Навчання /консультавання	Представлення надання послуг клієнтам; інструкції щодо надання послуг по телефону
10	Надання послуг клієнтам - дослідження рівня задоволеності наданням послуг	Навчання /консультавання	Інструкції для проведення дослідження рівня задоволеності надання послуг
11	Управління людськими ресурсами - навчання та підвищення кваліфікації	Навчання /консультавання	Інструкції для проведення тренінгів; опитування щодо потреб у тренінгах; розклад тренінгів
12	Управління людськими ресурсами - оцінка працівників	Навчання /консультавання	Інструкції щодо оцінки працівників; оцінка працівників та звіт про проведену оцінку
13	Управління людськими ресурсами - найм працівників та їхнє коло обов'язків	Навчання /консультавання	Інструкції щодо найму працівників, розробка кола обов'язків (кола обов'язків)
14	Управління людськими ресурсами - Етичний код	Навчання /консультавання	Етичний код для працівників
15	Внутрішня комунікація	Навчання /консультавання	Інструкції щодо внутрішньої комунікації
16	Політика із якості та цілі якості	Навчання /консультавання	Політика із якості та цілі якості
17	Планування	Навчання /консультавання	Інструкції щодо планування послуг
18	Контроль неякісного надання послуг	Навчання /консультавання	Розробка процедури системи
19	Навчання внутрішніх аудиторів	Навчання /консультавання	Розробка процедури: внутрішній аудит; взаємозв'язок та запобіжні заходи
20	Перевірка внутрішнього аудиту деяких процесів	Вправи / семінари	Протоколи аудиту. Звіт
21	Робоче середовище - охорона праці та гігієна	Навчання /консультавання	Рекомендації із охорони праці та робочої гігієни, характеристика робочих місць

22	Стосунки із постачальниками, контракти; критерій надання послуг; дослідження дотримання якості; огляд інфраструктури	Навчання /консультування	Аналіз контрактів, розробка критерію надання послуг; підготовка списку постачальників
23	Партнерство	Навчання /консультування	Встановлення партнерства
24	Підсумування рекомендацій із якості	Навчання /консультування	Підсумування рекомендацій із якості
25	Огляд системи управління - рекомендації	Навчання /консультування	Розробка рекомендацій
26	Внутрішній аудит	Внутрішній аудит	Протоколи аудиту. Звіт
27	Огляд управління	Конференція	Протокол із огляду системи управління
28	Співставні та запобігаючи заходи	-	Протокол відповідно до процедури
29	Прохання щодо надання сертифікату	Аплікаційна форма	-
30	Сертифікований аудит	Аудит	Протокол аудиту
31	Надання сертифікату	-	-
32	Організаційна структура	Аналіз / консультування	Поради щодо змін у структурі

Додаток – VI:

Деталі щодо спільного оцінювання 6 організаціями жителів у містах-партнерах

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
A	ОЖ: ОСББ «Голяни», Гола Пристань				
1	Організаційний р-к	20	17	85	Сталий
2	Р-ток лідерства	15	12	80	Сталий
3	Генеруван. капіталу	20	13	65	Задовільний
4	Гендерний р-ток	15	14	95	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	10	70	Задовільний
6	Координування/ зв'язки	15	14	98	Сталий
	Всього	100	80	80	Сталий

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
Г	ОЖ: ОСББ «Галина-Надія», Гола Пристань				
1	Організаційний р-к	20	19	95	Сталий
2	Р-ток лідерства	15	14	90	Сталий
3	Генеруван. капіталу	20	16	82	Сталий
4	Гендерний р-ток	15	13	88	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	14	90	Сталий
6	Координування/ зв'язки	15	8	52	Помірний
	Всього	100	84	84	Сталий

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
Б	ОЖ: ОСББ «Гірник», Кіровське				
1	Організаційний р-к	20	18	90	Сталий
2	Р-ток лідерства	15	13	89	Сталий
3	Генеруван. капіталу	20	16	80	Сталий
4	Гендерний р-ток	15	15	100	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	12	82	Сталий
6	Координування/ зв'язки	15	12	78	Задовільний
	Всього	100	86	86	Сталий

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
Д	ОЖ: КК «Громадський прогрес», Новоград-Вол.				
1	Організаційний р-к	20	18	91	Сталий
2	Р-ток лідерства	15	12	82	Сталий
3	Генеруван. капіталу	20	17	85	Сталий
4	Гендерний р-ток	15	14	93	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	7	45	Помірний
6	Координування/ зв'язки	15	5	35	Слабкий
	Всього	100	73	73	Сталий

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
В	ОЖ: ВК «Зарічани», Новоград-Волинський				
1	Організаційний р-к	20	18	89	Сталий
2	Р-ток лідерства	15	9	58	Помірний
3	Генеруван. капіталу	20	9	45	Помірний
4	Гендерний р-ток	15	14	91	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	10	65	Задовільний
6	Координування/ зв'язки	15	13	85	Сталий
	Всього	100	73	73	Задовільний

№	Критерій/ змінна	Макс. бали	Фактичні	%	Статус
Е	ОЖ: ОСББ «Згода», Новоград-Волинський				
1	Організаційний р-к	20	14	68	Задовільний
2	Р-ток лідерства	15	8	50	Помірний
3	Генеруван. капіталу	20	16	80	Сталий
4	Гендерний р-ток	15	14	95	Сталий
5	Фонд самозабезпечення	15	13	85	Сталий
6	Координування/ зв'язки	15	14	92	Сталий
	Всього	100	79	79	Задовільний

Додаток – VII:

Місцеві ініціативи сталого розвитку: співфінансування, прогрес виконання та статус вигодонабувачів станом на кінець 2007 р.

№	ОЖ/мережа	Мета	Сектор	Рік початку	Кошторисна вартість і співфінансування в частині							Рівень виконання %	Прямі вигодонабувачі			Непрямі вигодонабувачі
					ПРООН	ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	ОЖ/мережі	Інші донори	разом		жін	чол	діти	
	Житомир															
1	Комфорт	Тепло/гаряча вода	Енергія та довілля	2004	56600			56600	11000		124200	100	88	105	26	
2	Громада	Система опалення	Енергія та довілля	2004	28000			28000	4700	4000	64700	100	54	76	20	
3	Добробут-62	Тепло/гаряча вода	Енергія та довілля	2004	56800			56800	9900		123500	100	107	137	39	
4	Добробут - 104	Система опалення	Енергія та довілля	2004	32700			32700	8900	2600	76900	100	79	85	70	
5	Власний дім	Система опалення	Енергія та довілля	2004	25500			25500	8300	3300	62600	100	93	98	33	
6	Наша оселя	Тепло/гаряча вода	Енергія та довілля	2004	53400			53400	7900		114700	100	84	93	23	
	<i>Всього:</i>	*	*		<i>253000</i>			<i>253000</i>	<i>50700</i>	<i>9900</i>	<i>566600</i>	*	<i>505</i>	<i>594</i>	<i>211</i>	
	Рівне															
1	Мережа шкіл	Система опалення	Соціальний розвиток	2004	84900			84900	15500	38900	224200	100	80	135	3885	
2	ОСББ Житловик 22	Система опалення	Енергія та довілля	2004	21900			21900	8600		52400	100	130	160	45	
3	ОСББ Бальзамін	Дренажна система	Енергія та довілля	2004	54000			54000	20000		128000	100	250	290	460	
4	Мережа шкіл	Система опалення	Соціальний розвиток	2005	44900			104800	15500	32400	197600	100	135	80	3985	
5	Фонд захисту інвалідів	Компютер навчання	Економічн. розвиток	2005	19500			45500	13300	2000	80300	100	1507	1123		
6	ОСББ Шухевича	Ремонт даху	Енергія та довілля	2007	59400			89100	21500		170000	15	332	170	1211	
7	ОСББ “Житловик-22”	Ремонт приміщень	Соціальний розвиток	2007	24320			36480	19000		79800	15	110	96	84	

8	Мережа шкіл	Ізоляція вікон	Енергія та доквілля	2007	74250			74250	18296		166796	15	126	84	3990	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	383170			510930	131696	73300	1099096	*	2670	2138	13660	
Новоград-Волинський																
1	НГО “НВ міська жіноча асоціація”	Громадське здоров’я/ діагностичн. центр	Соціальний розвиток	2006		75000		75000	25552	12579	188131	100	9504	8496		38300
2	Фонд соц.захисту інвалідів	Громадське здоров’я	Соціальний розвиток	2006		75400		75400	17867		168667	100	526	347	420	453
3	Школа № 5	Ремонт приміщень	Енергія та доквілля	2006	7550	67950		75500	17438	10000	178438	100	25	5	292	
4	Мережі шкіл	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2006	4490	40410		44900	10543		100343	100	112	38	1688	
5	БК "Ів. Франка, 32"	Питна вода	Соціальний розвиток	2006		15500		15500	5573		36573	100	27	21	11	
6	Дитсадок #16	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2006		16000		16000	9528		41528	100	29	0	216	
7	Мережа шкіл/ Дитсадок #14	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2006	63750	11250		75000	48900	281964	480864	100	62	4	310	
8	ОСББ “Роялті”	Реконструкція ліфтів	Соціальний розвиток	2006	13200			13200	3094		29494	100	84	103	85	
9	ОСББ “Згода”	Реконструкція ліфтів	Соціальний розвиток	2006	36100			36100	8139		80339	100	343	340	81	
10	ВК “Зарічани”	Питна вода	Соціальний розвиток	2007	8,550			10,450	30707		49707	90	18	10	24	
11	Школа “Лесі Українки”	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2007	67455			82,445	29852		179752	90	108	18	771	
12	Школа “Ліра”	Ремонт приміщень	Соціальний розвиток	2007	67455			82,445	21437		171337	90	67	12	560	
13	Школа #7	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2007	67455			82,445	25630		175530	90	76	15	735	
14	КК “Громадський прогрес”	Питна вода	Соціальний розвиток	2007	52574			64,257	14081		130912	90	842	521	641	
15	Дитячий садок 13	Реконструкція даху	Енергія та доквілля	2007	67455			82,445	16711	129000	295611	90	25	2	132	
16	ОСББ “Кедр”	Енергозбереження	Енергія та доквілля	2007	13812		67434	9027	20622		110895	90	27	21	11	

17	ОСББ "Житловик"	Спортивн майданчик	Соціальний розвиток	2007	37350			45650	11677		94677	5	224	139	85	
	<i>Всього:</i>	*	*		507196	301510	67434	885764	317351	433543	2512798	*	12099	10092	6062	38753
Івано-Франківськ																
1	ОРЖР, ЖЕО# 3	Спортивн майданч	Соціальний розвиток	2004	50000			50000	14300	16400	130700	100	237	279	105	
2	БК «Хоробрий»	Система опалення	Енергія та довкілля	2004	24800			24800	8900		58500	100	109	116	43	
3	"Квітка карпат"	Спортивн майданч	Соціальний розвиток	2005	25000			58300	9200		92500	100	141	94	1085	
4	"Калинонька"	Спортивн майданч	Соціальний розвиток	2005	22200			51800	8300		82300	100	77	42	700	
5	"Струмочок"	Спортивн майданч	Соціальний розвиток	2005	34500			80600	12900		128000	100	149	91	1536	
6	"Наше здоров'я"	Спортивн майданч	Соціальний розвиток	2005	31700			74100	11300		117100	100	85	37	1100	
7	"Угорницька школа"	Питна вода	Енергія та довкілля	2005	14700			34300	7900	5000	61900	100	65	35	303	
8	БК "Прометей"	Реконстру к-ція даху	Енергія та довкілля	2005	27600			64400	10900	6700	109600	100	48	37	13	
9	БК "Світанок"	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2005	16200			37700	7600		61500	100	166	156	62	
10	БК "Витви- цького, 28"	Питна вода	Енергія та довкілля	2005	18900			44250	6550	4000	73700	100	94	95	52	
11	БК "Короля Данила, 146"	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2005	19600			45850	7750	5000	78200	90	61	46	43	
12	БК "Миколай- чука, 11"	Питна вода	Енергія та довкілля	2005	18500			43100	7900	6000	75500	100	109	96	57	
13	"Кооператив #2"	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006	1217	10952		12169	2785		27123	100	38	36	25	
14	БК "Пасічна, 18"	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006	6695	60260		66955	15833		149743	100	73	54	146	
15	БК "Тролей- бусна, 4"	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006	7309	65775		73084	16560		162728	95	84	73	19	
16	БК "Вовчи- нецька, 198"	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006	61724	10892		72616	16250		161482	98	216	188	67	
17	БК "Вовчи- нецька, 198Б»	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006		71946		71946	16025		159917	100	132	92	78	

18	БК "Чорновола 134-А"	Реконструкція даху	Енергія та докiлля	2006	7455	67095		74550	18518	15000	182618	90	91	89	58	
19	БК "Кооператив #8"	Реконструкція даху	Енергія та докiлля	2006		59915		59915	18274		138104	100	154	103	47	
20	БК "Симоненка, 5"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	57027	10064		67091	15140		149322	100	146	101	114	
21	БК "Гвасюка, 36"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	2937	26433		29370	7207	3000	68947	100	118	97	63	
22	БК "Кооператив #4"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006		60179		60179	14290		134648	100	79	48	21	
23	БК "С. Бандери, 12"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	7228	65060		72288	16140		160716	98	93	78	24	
24	БК "Коновальця, 34"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	5628	50649		56277	12671		125225	100	62	57	28	
25	Мережа шкiл / школа #16	Ремонт пiдлоги	Соцiальний розвиток	2006	17985	1999		19984	4552		44520	100	39	28	599	
26	Школа #2	Изоляцiя вiкон	Енергія та докiлля	2006	59948	10579		70527	17031		158085	100	43	18	560	1050
27	Школа #7	Ремонт примiщень	Енергія та докiлля	2006	42023	7416		49439	11782		110660	100	58	15	488	859
28	Школа #8	Спортивнi майданч	Соцiальний розвиток	2006	24564	4334		28898	6698		64494	100	25	9	700	
29	Школа #1	Ремонт примiщень	Соцiальний розвиток	2006	62938	11107		74045	23672		171762	95	135	9	802	
30	БК "Хоткевича 44/4"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	73939			73939	17865		165743	100	180	161	56	
31	Реабiлітацiйнiй центр	Реконструкція даху	Енергія та докiлля	2006	74877			74877	15516	58421	223691	100	123	22	83	
32	БК "Стуса 25"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	74535			74535	14406		163476	100	144	127	63	
33	БК "Надвiрнянська 30"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	70960			70960	15630		157550	100	138	122	72	
34	БК "Петлюри 1"	Пiдвальнi розгалуж	Енергія та докiлля	2006	74930			74930	16650		166510	100	163	118	63	
35	Школа #22	Изоляцiя вiкон	Енергія та докiлля	2007	59940			89911	21447		171298	90	150	25	1455	
36	Школа #8	Изоляцiя вiкон	Енергія та докiлля	2007	53704			80555	26705		160964	90	27	13	246	

37	Школа #16	Ремонт туалетів	Соціальний розвиток	2007	53700			80550	23750		158000	90	873	234	563	
38	Школа #15	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	52788			79183	23949		155920	90	27	13	773	
39	Школа #13	Ремонт туалетів	Соціальний розвиток	2007	56041			84061	26836		166938	90	101	15	865	
40	Гімназія #3	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	59427			89141	16639		165207	90	67	20	457	
41	БК Вовчи-нецька 202	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	59720			89581	17399		166700	90	93	87	32	
42	ОСББ «Серафіні»	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	14100			21149	4500		39749	90	1	7	11	
43	БК Вовчи-нецька 194а	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	56616			84923	17078		158617	90	103	86	31	
44	БК Целевича 5а	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	58532			87797	17225		163554	90	93	87	32	
45	БК Коновальця 46	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	58896			88345	17739		164980	90	78	75	26	
46	БК Тролейбусна 19	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2007	59228			88843	17079		165150	90	112	83	45	
47	БК Галицька	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	59344			89016	17259		165619	90	73	56	30	
48	ОСББ Галицького 53а	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	32298			48448	9476		90222	90	18	17	13	
49	БК Ленківського 9	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	45974			68960	14782		129716	90	52	36	6	
50	БК Вовчи-нецька 194	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	57308			85963	16401		159672	90	138	108	190	
51	ОСББ «Злагода»	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007	61723			77072	15697		154492	90	106	71	35	
52	Кооператив #8	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	7891			63842	18579		90312		116	103	85	
53	БК по вул. Бандери 10б.	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	8903			72033	11205		92141		90	69	22	
54	БК по Вовчи-нецькій 194в	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007			16489	133412	28914		178815		230	190	81	
55	БК по вул. Сахарова 27	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007			15910	128726	16770		161406		67	59	54	

56	ОСББ "Цемент"	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007			11890	96203	12179		120272		43	41	10	
57	БК бо Надвір- нянській 32	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007			16194	131020	17578		164792		80	78	46	
58	БК по Гали- цькій 134	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007			7269	58808	8792		74869		159	111	173	
59	БК по Кор. Данила 14	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007	15561			125899	15999		157459		61	47	25	
60	ОСББ Злагода-2006	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007			6927	56045	7234		70206		8	7	2	
61	БК по Сахарова 33	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	15910			128726	16656		161292		77	67	48	
62	ОСББ "Сучас- не життя"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007			14604	118161	14979		147744		39	31	33	
63	Школа # 12	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	16211			131163	16547		163921		590	486	659	
64	Школа # 18	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	15593			126157	24850		166600		1404	1139	1253	
65	Школа # 2	Ремонт туалетів	Енергія та довкілля	2007	9236			74728	20711		104675		31	16	496	
66	Дит садок # 2	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007	5522			44677	12513		62712		66	66		201
67	ОСББ "Ватровик"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007			8115	65661	8747		82523		40	32	19	
68	Школа # 23	Ремонт туалетів	Енергія та довкілля	2007	15548			125800	15778		157126		722	783		2106
69	Дит садок # 10	Ремонт туалетів	Енергія та довкілля	2007	13824			111848	30782		156454		219	172		642
70	БК по Набере- жній 32	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	15541			125742	16091		157374		87	135		
71	БК по Доро- шенка 28	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007	16016			129581	16328		161925		123	92	72	
72	БК по Сахарова 31	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007			16328	132112	17278		165718		69	51	61	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	2092714	594655	113726	5451616	1079466	119521	9451698	*	10108	7577	17224	4858
Кіровське																
1	ОСББ "Гірник-2"	Підвальні розгалуж	Енергія та довкілля	2006	14250			14250	3200		31700	100	224	171	103	

2	ОСББ № 20	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	13200		13200	8850		35250	5	192	154	122	
3	ОСББ № 21	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	13200		13200	8800		35200	5	209	151	126	
4	ОСББ № 23	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	10000		10000	3650		23650	5	39	32	11	
5	ОСББ "Наш дом"	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	9709		9709	7750		27168		85	79	34	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	60359		60359	32250		152968	*	749	587	396	
Миколаїв															
1	ОСББ "Новатор"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2006	67670		67670	18220		153560	100	92	80	48	
2	ОСББ "Білий дім"	Підвальні розгалуж.	Енергія та довкілля	2006	67863		67863	18220		153946	100	95	85	30	
3	ОСББ "Таврія"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2006	63744		63744	18015		145503	100	24	24	7	
4	ОСББ "Айлант"	Підвальні розгалуж.	Енергія та довкілля	2006	56681		56681	13154		126516	100	146	108	27	
5	ОСББ "Ольвія"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2006	67432		67432	25005		159869	100	236	159		
6	ОСББ "Світанок"	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2007	61039		74604	20862		156505	15	141	99	60	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	384429		397994	113476		895899	0	734	555	172	
Гола Пристань															
1	Мережа дитсадків	Ремонт даху	Енергія та довкілля	2006	30262		30262	9584		70108	100	48	5	206	
2	"Галина-Надія"	Водопровідні труби	Енергія та довкілля	2007	10756		10756	2740		24252	90	30	22	33	
3	"Голяни"	Водопровідні труби	Енергія та довкілля	2007	13610		13610	3375		30595	90	20	13	4	
4	Дитсадок 3	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	39668		39668	16793		96129	15	46	5	190	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	94296		94296	32492		221084		144	45	433	
Галич															
1	БК "Вівчаренко", 19	Підвальні розгалуж.	Енергія та довкілля	2006	52697		52697	11752		117146	90	92	80	35	
	<i>Всього:</i>	*	*	*	52697		52697	11752		117146	90	92	80	35	

	Вознесенськ														
1	Школа № 5	Система опалення	Енергія та довкілля	2007	15704			15704	4133		35541	15	50	6	534
2	Дитсадок 6	Ремонт туалетів	Соціальний розвиток	2007	34443			34443	8004		76890	15	19	5	106
3	ОСББ Залізничник	Каналізац. система	Енергія та довкілля	2007	48604			48604	11561		108769	15	26	15	8
4	ВК "Затишний"	Водопостачання	Соціальний розвиток	2007	67635			67635	37471		172741	5	112	128	46
5	Школа #7	Ремонт туалетів	Соціальний розвиток	2007	61735			61735	14120		137590	5	680	292	518
6	Мережа шкіл	Питна вода	Соціальний розвиток	2007	22155			22155	5773		50083	5			5158
	<i>Всього:</i>	*	*	*	250276			250276	81062		581614	*	887	446	6370
	Кагарлик														
1	ОСН Комунарска	Ремонт приміщень	Соціальний розвиток	2007	24840			24840	5720		55400	5	12	9	10
	<i>Всього:</i>	*	*	*	24840			24840	5720		55400	*	12	9	10
	Могилів-Подільський														
1	Дитсадок 2	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007		37678		37678	9425		84781	5	55	4	245
2	Дитсадок 5	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007		38564		38564	10775		87903	5	43	1	355
3	Дитсадок 1	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007		36508		36508	8975		81991	5	25	5	296
4	НГО "Ангел надії"	Ремонт приміщень	Соціальний розвиток	2007		74950		74950	32423		182323	5	120	120	120
	<i>Всього:</i>	*	*	*		187700		187700	61598		436998	*	243	130	1016
	Нововолинськ														
1	Дитсадок 4	Ізоляція вікон	Енергія та довкілля	2007	7700			7700	2337		17737	90	36	4	200
2	ВК "Струмок"	Каналізац система	Енергія та довкілля	2007	53900			53900	25060		132860	90	32	29	13
3	ОСББ "Самшит"	Система водопостачання	Соціальний розвиток	2007	7200			7200	2208		16608	90	22	14	6
4	ОСББ "Надія 2007"	Система водопостачання	Соціальний розвиток	2007	6100			6100	2267		14467	90	22	14	15

5	ОСББ "Клавдія"	Ремонт даху	Енергія та довілля	2007	4960			44640	6686		56286	15	26	17	14	
6	ОСББ "Віра"	Підвальні розгалуж	Соціальний розвиток	2007	4080			36720	36720		46098	15	20	25	14	
7	ОСББ "7-Я"	Ремонт даху	Енергія та довілля	2007	3920			35280	5003		44203	90	19	7	12	
8	ВК "Світанок"	Питна вода	Соціальний розвиток	2007	7000			63000	16533		86533	90	20	16	6	
9	ОСББ "Іскра"	Ремонт даху	Енергія та довілля	2007	5150			46350	6274		57774	90	27	11	19	
	<i>Всього:</i>	*	*		<i>100010</i>			<i>300890</i>	<i>103088</i>		<i>472566</i>	*	<i>224</i>	<i>137</i>	<i>299</i>	<i>400</i>
	Львів															
1	ОСББ "Біля парку"	Ремонт даху	Енергія та довілля	2007	73719			73719	22562		170000	5	45	40	21	
2	Школа # 17	Ремонт приміщень	Соціальний розвиток	2007	28425			28425	9150		66000	5	164	155	150	800
	<i>Всього:</i>	*	*	*	<i>102144</i>			<i>102144</i>	<i>31712</i>		<i>236000</i>		<i>209</i>	<i>195</i>	<i>171</i>	<i>800</i>
	Разом 2004	*	*	*	488600			488600	118000	65200	1160400	100.0	1311	1574	4749	
	Разом 2005	*	*	*	293300			684700	119100	61100	1158200	99.2	2637	1932	8936	
	Разом 2006	*	*	*	1279608	896165		2175773	577279	380964	5309789	99.1	14003	11711	7735	40662
	Разом 2007	*	*	*	2243623	187700	181160	5223433	1206562	129000	9171478	51.0	10725	7368	24639	4149
	РАЗОМ 04/07	*	*	*	4305131	1083865	181160	8572506	2020941	636264	16799867	87.3	28676	22585	46059	44811
	Частка	*	*	*	25.6	6.5	1.1	51.0	12.0	3.8	100.0		142131			

Додаток – VIII:

Деталі щодо фінансових трансакцій за проектами місцевих партнерів щодо сталого розвитку, грн.

N	ОЖ/мережа	Загалом перераховано на кін. грудня 07				Сума до сплати у майбутньому				Рівень фінансов виконання (%)
		Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	
Рівне										
1	Асоціація інвалідів	975			2274					100
2	ОСББ Шухевича 2	53460			80190	5940			8910	90
3	Мережа шкіл	66826			66826	7426			7426	90
4	ОСББ "Житловик-22"	21888			32832	2432			3648	90
	<i>Всього</i>	<i>143149</i>			<i>182122</i>	<i>15798</i>			<i>19984</i>	<i>*</i>
Івано-Франківськ										
1	БК Короля Данила, 146					1963			4581	90
2	БК Тролейбусна, 4					7308			7308	90
3	БК Вовчинецька, 198	7262			7262					100
4	БК Чорновола, 134-А	7455			7455					100
5	БК Бандери, 12					7229			7229	90
6	Інтернат # 1	7405			7405					100
7	БК Целевича 5а	65848			80481					100
8	БК Тролейбусна 19	66632			81439					100
9	Гімназія #3	59427			89141					100
10	Школа #16	53696			80544					100
11	Школа #22	59940			89911					100
12	ОСББ "Серафіні"	12690			22559					100
13	Школа #15	52788			79183					100
14	БК Вовчинецька 202	53748			80623	5972			8958	90
15	БК Вовчинецька 194-а	50954			90585					100
16	Школа #8	53704			80555					100
17	БК Коновальця 46	53007			79510	5889			8835	90
18	Школа #13	56041			84061					100
19	БК Галицька 93	59344			89016					100
20	ОСББ Галицького 53а	32298			48448					100
21	БК Вовчинецька 194	57308			85963					100
22	ОСББ "Злагода-2005"	55518			83277					100
23	БК Ленкавського 9	41376			73558					100
24	Дитсадок #2	37478			6702	-31956			37976	90
25	Школа #18	108651			18924	-93059			107234	90
26	Школа #2	64358.41			11209.19	-55122.37			63518.77	90
27	Школа #12	112962.17			19674.43	-96751.03			111488.43	90
28	БК Сахарова 33	14318.96			115853.44	1591.00			12872.60	90
29	Дитсадок #10	12441.53			100663.27	1382.39			11184.81	90
30	Кооператив #8	7101.56			57458.14	789.07			6384.23	90
31	БК Дорошенка 28	14414.10			116623.20	1601.57			12958.13	90
32	ОСББ Сучасне життя			12944.59	106543.91			1659.56	11616.94	90
33	БК Галицька 134			6442.51	53026.79			825.96	5781.74	90
34	БК Сахарова 31			14472.90	119123.10			1855.50	12988.50	90
35	БК Сахарова 27			14102.01	116070.39			1807.95	12655.65	90
36	ОСББ Ватровик			7193.16	59205.24			922.20	6455.40	90
37	БК Надвірнянська 32			14353.37	118139.23			1840.17	12881.23	90
38	ОСББ Цемент			10539.07	86744.63			1351.16	9458.14	90
39	ОСББ Злагода-2006			6139.77	50535.03			787.15	5510.05	90
40	БК Вовчинецька 194 в			14615.35	120295.55			1873.76	13116.34	90
41	БК Бандери 10-б				12140.40			8902.96	59892.64	15
42	БК Короля Данила 14	2334.09			18884.91	13226.51			107014.49	15
43	БК Набережна 32	2331.17			18861.28	13209.96			106880.59	15
44	Школа #23	2332.24			18869.96	13216.04			106929.76	15
	<i>Всього</i>	<i>1285164</i>		<i>100802.7</i>	<i>2686524</i>	<i>-203511</i>		<i>21826.3</i>	<i>871709.4</i>	<i>*</i>
Новгород-Волинський										
1	Школа # 5	7550			7550					100
2	ОСББ "Згода"	3610			3610					100
3	ОСББ "Роялті"	1320			1320					100
4	БК "Зарічани"	7363			8788					100

N	ОЖ/мережа	Загалом перераховано на кін. грудня 07				Сума до сплати у майбутньому				Рівень виконання %
		Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	
5	НГО "Ліра"	57337			70078					100
6	КК Громадськ прогрес	47317			57831	5257			6426	90
7	Дитсадок 13	67455			82445					100
8	Школа #7	67455			82445					100
9	Школа "Лесі Українки"	67455			82445					100
10	ОСББ "Кедр"	22568		67705		-9027			9027	100
11	ОСББ "Житловик"	33615			41085	3735			4565	90
	<i>Всього</i>	<i>383045</i>		<i>67705</i>	<i>437597</i>	<i>-35</i>			<i>20018</i>	<i>*</i>
Кіровське										
1	ОСББ "Гірник"	11880			11880	1320			1320	90
2	ОСББ - 21	11880			11880	1320			1320	90
3	ОСББ Молодіжний23	9000			9000	1000			1000	90
4	ОСББ Наш дом	8738			8738	971			971	90
	<i>Всього</i>	<i>41498</i>			<i>41498</i>	<i>4611</i>			<i>4611</i>	<i>*</i>
Миколаїв										
1	ОСББ "Таврія"	6786			6786					100
2	ОСББ"Ольвія"	8525			5007					100
3	ОСББ "Світанок"	9156			11191	51883			63416	15
	<i>Всього</i>	<i>24467</i>			<i>22984</i>	<i>51883</i>			<i>63416</i>	<i>*</i>
Гола Пристань										
1	ОСББ "Голяни"	13610			13610					100
2	ОСББ "Галина-Надія"	10756			10756					100
3	Дитсадок 3	39668			39668					100
	<i>Всього</i>	<i>64034</i>			<i>64034</i>					<i>*</i>
Галич										
1	БК Вівчаренко, 19	39523			39523	5270			5270	90
	<i>Всього</i>	<i>39523</i>			<i>39523</i>	<i>5270</i>			<i>5270</i>	<i>*</i>
Нововолинськ										
1	ОСББ "Надія 2007"	5490			5490	610			610	90
2	Дитсадок 4	6930			6930	770			770	90
3	ВК "Струмок"	48510			48510	5390			5390	90
4	ОСББ "Самшит"	6480			6480	720			720	90
5	ВК "Світанок"	1050			61950	5950			1050	90
6	ОСББ "7-Я"	588			34692	3332			588	90
7	ОСББ "Іскра"	773			45578	4378			773	90
8	ОСББ "Клавдія"	744			6696	4216			37944	15
9	ОСББ "Віра"	612			5508	3468			31212	15
	<i>Всього</i>	<i>71177</i>			<i>221834</i>	<i>28834</i>			<i>79057</i>	<i>*</i>
Вознесенськ										
1	Дитсадок № 6	34443			34443					100
2	Школа №5 "Берегиня"	15704			15704					100
3	ОСББ Залізничник	48604			48604					100
4	БФ "Оберіг" Школа#7	55562			55562	6174			6174	90
5	"Затишний"	67635			67635					100
6	"Діалог"	19940			19940	2216			2216	90
	<i>Всього</i>	<i>241888</i>			<i>241888</i>	<i>8390</i>			<i>8390</i>	
Кагарлик										
1	БК "Надія"	22356			22356	2484			2484	90
	<i>Всього</i>	<i>22356</i>			<i>22356</i>	<i>2484</i>			<i>2484</i>	
Могилів-Подільський										
1	Дитсадок #1		5476		60238		31032		-23730	90
2	Дитсадок #2		33910		33910		3768		3768	90
3	Дитсадок #5		34708		34708		3856		3856	90
4	ГО "Ангел Надії"		11243		11243		63708		63708	15
	<i>Всього</i>		<i>85337</i>		<i>140099</i>		<i>102364</i>		<i>47602</i>	
Разом 2007		2316298	85337	168507	4100453	-86277	102364	21826	1122538	

Додаток – IX:

Методичні рекомендації щодо громадського аудиту

По завершенні реалізації проекту, жителі (члени громади), які проголосували за його реалізацію на умовах співпраці з Програмою розвитку ООН та взяли участь у реалізації, зробивши власний фінансовий і трудовий внесок, мають законне право щодо наступного:

- отримати інформацію про результати виконання проекту;
- ознайомитися з документами, що підтверджують повне і якісне виконання робіт і прийняття в експлуатацію;
- ознайомитися з усіма документами, що підтверджують правильність використання залучених коштів;
- дати оцінку рівню поінформованості членів громади про хід виконання проекту;
- висловити свої зауваження щодо якості виконаних робіт та використаних матеріалів;
- висловити зауваження або внести пропозиції щодо покращення діяльності організації громади або її виконавчого органу (функціональної групи) у майбутньому.

Громадський аудит виконаного проекту дозволяє членам громади реалізувати вище зазначене законне право.

З метою громадського аудиту проводяться загальні збори організації громади. Громадський аудит є процесом, в якому члени громади незалежно оцінюють діяльність їхньої організації та функціональної групи (ФГ). Також можна запрошувати до участі в процесі громадського аудиту представників підрядної організації (компанії), міської ради, депутатів міської ради, співробітників муніципального відділу підтримки, представників інших місцевих організацій розвитку, що приймали участь у проекті, а також представників донорської організації.

Для цього, члени Комітету контролю якості виконання проекту (члени ФГ), яких загальні збори членів громади обрали перед початком реалізації проекту, і які здійснювали контроль протягом виконання проекту, перевіряють усі необхідні фінансові та технічні документи, а також акти виконання та приймання робіт (в разі необхідності, додатково перевіряють якість виконаних робіт і матеріалів) і заповнюють Розділ 1 («Фінансові дані») та 2 («Технічне виконання») форми звіту про громадський аудит, що додається. Даний звіт подається на розгляд і затвердження загальним зборам членів громади.

Членів громади запрошують до перевірки кількості та якості фізичних результатів проекту та фінансових трансакцій (бухгалтерських записів). Вони мають право отримати пояснення щодо питань, які в них можуть виникати, та висловити свої зауваження (за наявності) для подальшого вдосконалення роботи їхньої організації. У разі схвального рішення про задоволеність реалізацією проекту, загальні збори підтверджують задовільне завершення завдання / проекту. У Розділі 3 «Схвалення членів громади», члени громади засвідчують своє задоволення виконаним проектом та надають коментарі щодо питань, пов'язаних із процесом реалізації проекту. Після того, як усі бажаючі члени громади висловлять свою думку у письмовому вигляді, виконавчий орган організації громади (правління) підсумовує результати загальних зборів (у Розділі 4). Голова виконавчого органу підписує звіт, та надає його копію до МВП/МПВСР.

Звіт про громадський аудит

Назва проекту: _____

Назва організації громади, що реалізувала проект: _____

Адреса реалізації проекту: _____

Дати реалізації проекту: _____

Завдання проекту: _____

1. Фінансова інформація

Загальна вартість проекту: _____ грн.;

Внесок громади: фінансовий _____ грн.; не фінансовий _____ грн.;

Загальна сума фінансового внеску ПРООН / міської ради: _____ грн.;

Загальний сума фінансового внеску спонсора (-рів): _____ грн.;

Назва підрядної організації: _____

Номер договору: _____ від _____ 200__; Загальна сума договору: _____ грн.

Вартість робіт і матеріалів відповідно до погоджених Замовником актів виконаних робіт: _____ грн.;

Платежі: сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

сума платежу: _____ грн.; дата виконання платежу: _____ 200__ року

Всього сплачено: _____ грн.;

Остаточна сума, що підлягає оплаті: _____ грн.;

2. Технічне виконання

Надайте копію акту(робочої комісії) про прийняття об'єкта в експлуатацію.

Форма акту робочої комісії про прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом будівлі, споруди, приміщення затверджена Наказом Держбуду № 21 від 27.01.2005.

3. Погодження членів громади

Цим засвідчується, що спрямований на сталий розвиток громади проект _____

ініційований організацією жителів _____, був успішно виконаний. Якість робіт, матеріалів та наданих послуг є задовільною. Усі Акти виконаних робіт та фінансові звіти є правильними.

Разом із своїм підписом, члени громади також зазначають своє сприйняття, пов'язане із питаннями, що наведені в Таблиці, за наступною шкалою оцінки: **1** - Так. **2** - Частково. **3** - Ні.

Підписи учасників загальних зборів громади _____

Дата: _____ 200__.

№	П.І.Б.	№ квартири	Надайте, будь-ласка, відповідь на питання					Підпис
			1)*	2)*	3)*	4)*	5)*	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

	ВСЬОГО							

ПИТАННЯ:

- 1) Чи задоволені Ви результатами реалізованого проекту?
- 2) Чи згодні Ви, що придбані матеріали та виконані роботи є достатньо якісними?
- 3) Чи згодні Ви, що ресурси в ході реалізації проекту були використані на цілі, передбачені проектом?
- 4) Чи були Ви поінформовані про заходи проекту на всіх стадіях його виконання?
- 5) Чи стикалися Ви з якимись обмеженнями щодо можливості контролювати фінансові операції, якість робіт та матеріалів?

4. Підсумок

Кількість членів громади, що висловилися за реалізацію проекту:

- Всього: _____ осіб, з яких чоловіків _____ жінок _____
- З них, взяли участь в аудиті: _____ осіб, з яких _____ чоловіків та _____ жінок
- Додаткові особи, що взяли участь в аудиті (мешканці того ж будинку / батьки учнів тієї ж школи, які не є зареєстрованими членами організації) : _____ осіб, з яких _____ чоловіків та _____ жінок

Головуючий _____

Секретар _____

Додаток – X:

**Оцінка впровадження проектів громад за підтримки ПРООН/МПВСР та міських рад-партнерів
2004-2007**

№	Назва ОГ / мережі – ініціатора проекту	Мета проекту	Рік початку	Загальна вартість проекту, грн	Планові результати впровадження проекту	Фактичні результати впровадження проекту
1	Рівне					
1.1	Мережа шкіл (ЗОШ №№ 26,27,ГГ, ДЮСШ № 1)	Система опалення	2004	224200	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало-пластикових вікон <p>Вартість проекту за планом</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 224200 грн <p>Прямі вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4100 осіб включаючи 3885 дітей <p>Очікувані проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення витрат на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон ▪ Зменшення втрат тепла ▪ Створення комфортних умов ▪ Зменшення захворюваності 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Замінено 46 вікон, площею 316,1 м кв, 18 підвіконників та 43 відлива, в т.ч. в двох басейнах та двох спортивних залах <p>Фактична вартість проекту</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 229761 грн (збільшена вартість проекту на 5541 грн. за рахунок проведеного поточного ремонту спортивних залів та басейнів) <p>Вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4315 осіб (за рахунок збільшення кількості дітей, які почали відвідувати басейни та спортивні секції) <p>Досягнуті проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшилися витрати на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон (фарба, утеплення, ремонт – орієнтовно 5000 грн.) ▪ Зменшилися втрат тепла ▪ Створено комфортні умови (температура повітря в спортивних залах та басейнах відповідає санітарним нормам) ▪ Зменшилась захворюваність і зросла відвідуваність на 10%
1.2	ОСББ “Житло-вик-22”	Система опалення	2004	52400	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Утримання об'єкту <p>Вартість проекту за планом</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 52400 грн. <p>Прямі вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 290 жителів <p>Очікувані проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Заощадження за сплату спожитої теплової енергії. ▪ Зменшення витрат на додаткове опалення під час опалювального сезону 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ревізія запорної арматури ▪ Тестування лічильника ▪ Ремонт підвалу ▪ Встановлення нових дверей <p>Фактична вартість проекту</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 52400 грн. <p>Вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 290 жителів (95 чол, 110 жін, 85 дітей) <p>Досягнуті проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Споживання тепла зменшилося на 203,62 Гкал. в один опалювальний рік. ▪ Зменшилася оплата за тепло. Так, мешканці 3-х кімнатної квартири (60 м2) заплатили за тепло на 465 грн. менше ніж до реалізації проекту, а мешканці 2-х кімнатної квартири (39 м2) - на 302 грн. (опалювальний рік)

1.3	ОСББ “Бальза- мін”	Каналіза- ційна система	2004	128000	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Земельні роботи ▪ Прокладання труб ▪ Покриття котлованів 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Земельні роботи ▪ Прокладання труб ▪ Покриття котлованів
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 128000 грн. 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 128000 грн.
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1000 жителів 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 1000 жителів (250 чол., 290 жін., 460 дітей)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення умов навколишнього середовища ▪ Покращення санітарних умов проживання 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ З прибудинкової території відведено зливі води (приблизно 18 250 м3 за рік) ▪ Усунено проникнення води у підвал через фундамент будинку (на 90%) ▪ Понижено вологість повітря в приміщенні до 60% ▪ Ліквідовано розповсюдження комарів на 99% ▪ Відбувається осушення стін першого поверху будинку ▪ Прибудинкова територія не засмічується домішками, що надходять із стічними водами 80% ▪ Відновлено асфальтове покриття доріжок та тротуарів біля будинку ▪ Зменшилася захворюваність дітей
1.4	Мережа шкіл	Енергоз береже ння	2005	197600	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон ▪ Реконструкція холу
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 197600 грн. 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 205616 грн. (загальна вартість проекту зросла за рахунок реконструкції холу)
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2075 осіб (1905 дітей) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2075 осіб (1905 дітей)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення витрат на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон ▪ Зменшення втрат тепла ▪ Створення комфортних умов ▪ Зменшення захворюваності 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшились витрати на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон (фарба, утеплення, ремонт – орієнтовно 3500 грн.) ▪ Зменшились втрати тепла ▪ Створено комфортні умови (температура повітря в класах зросла з 14 до 16-18 градусів) ▪ Зменшилась захворюваність і зросла відвідуваність на 5%
1.5	Мережа шкіл	Ізоляція вікон	2007	166796	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 166796 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 166796 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4200 осіб (3985 дітей) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 4200 осіб (3985 дітей)
					Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати

					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення витрат на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон ▪ Зменшення витрат тепла ▪ Створення комфортних умов ▪ Зменшення захворюваності 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення витрат на підготовку до зимового періоду та щорічний ремонт вікон ▪ Зменшення витрат тепла ▪ Створення комфортних умов ▪ Зменшення захворюваності
2	Новоград-Волинський					
2.1	Фонд інвалідів	Здоров'я для людей з особливими потребами	2006	168667	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Розбирання покриттів підлог з керамічних плиток ▪ Розбирання дерев'яних плінтусів ▪ Улаштування покриття з лінолеуму ▪ Розбирання цегляних перегородок ▪ Ремонт штукатурки внутрішніх стін по каменю ▪ ШпаклівкаВ-МЧ-0071,МЧ-0054 ▪ Установлення дверних блоків ▪ Улаштування ганків із входом з трьох сторін ▪ Фарбування нових фасадів 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Розбирання покриттів підлог з керамічних плиток ▪ Розбирання дерев'яних плінтусів ▪ Улаштування покриття з лінолеуму ▪ Розбирання цегляних перегородок ▪ Ремонт штукатурки внутрішніх стін по каменю ▪ ШпаклівкаВ-МЧ-0071,МЧ-0054 ▪ Установлення дверних блоків ▪ Улаштування ганків із входом з трьох сторін ▪ Фарбування нових фасадів
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					<ul style="list-style-type: none"> ▪ 168667 грн 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 168667 грн
					Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі
					<ul style="list-style-type: none"> ▪ 420 дітей та молоді з функціональними обмеженнями віком від 0-35 років та 453 членів їх сімей, 347 чоловіків, 526 жінок. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 420 дітей та молоді з функціональними обмеженнями віком від 0-35 років та 453 членів їх сімей, 347 чоловіків, 526 жінок.
					Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати
					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Створити дружнє середовище для ефективної реабілітації, спілкування та самореалізації дітей та молоді з функціональними обмеженнями 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Створено сучасний тренажерний зал, гаряче водопостачання, душові кабінки, масажний кабінет – фактори, які сприяють ефективній фізичній реабілітації. ▪ Просторий конференц-зал на 80 місць дає змогу проводити засідання клубу „Коло спілкування”. ▪ Кабінети гурткової роботи дають змогу більшій кількості дітей та молоді розкрити свої здібності та розвивати їх далі. ▪ Молодіжним центром будуть охоплені діти-сироти, напівсироти, позбавлені батьківської опіки, які будуть мати можливість займатися в гуртках та тренажерному залі безкоштовно – 120 осіб.
2.2	Школа # 5	Ремонт приміщень	2006	178438	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон ▪ Нанесення декоративної штукатурки 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих дерев'яних вікон ▪ Встановлення нових метало пластикових вікон ▪ Нанесення декоративної штукатурки
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					<ul style="list-style-type: none"> ▪ 178438 грн 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 178438 грн

					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 292 учні (154 хлопчики та 138 дівчат), 30 вчителів (5 чол та 25 жінок) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 292 учні (154 хлопчики та 138 дівчат), 30 вчителів (5 чол та 25 жінок)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення щомісячних витрат на опалення Зменшення рівня захворюваності учнів 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення щомісячних витрат на опалення Зменшення рівня захворюваності учнів Покращення санітарно-гігієнічних умов Покращання зовнішнього та внутрішнього стану будівлі
2.3	Мережа шкіл	Ремонт даху	2006	100343	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Ремонт даху (2 школи та коледжі) Встановлення нових віонк Нанесення декоративної штукатурки 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Ремонт даху (2 школи та коледжі) Встановлення нових віонк Нанесення декоративної штукатурки
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 100343 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 100343 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 1688 учнів (942 хлопчики, 746 дівчат), 150 вчителів (38 чол, 112 жінок) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 1688 учнів (942 хлопчики, 746 дівчат), 150 вчителів (38 чол, 112 жінок)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення кількості постійних ремонтних робіт Створення комфортних умов / середовища для навчання Покращення санітарно-гігієнічних умов Зменшення щомісячних витрат на опалення (завдяки зменшенню втрат тепла) 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення щомісячних витрат на опалення Зменшення рівня захворюваності учнів Покращення санітарно-гігієнічних умов Покращання зовнішнього та внутрішнього стану будівлі Зменшення щомісячних витрат на опалення (завдяки зменшенню втрат тепла)
2.4	БК "Ів. Франка, 32"	Питна вода	2006	36573	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Улаштування каналізації Проведення водопроводу 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Очищення підвалу Улаштування каналізації Проведення водопроводу Прибирання після ремонту
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 36573 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 36573 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 59 жителів будинку 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 59 жителів будинку
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення рівня захворюваності Зменшення травматизму Зменшення витрат на ліки Покращення санітарних умов та соціальних умов проживання 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення рівня захворюваності Зменшення травматизму Зменшення витрат на ліки Покращення санітарних умов та соціальних умов проживання

2.5	Дит садок #16	Ремонт даху	2006	41528	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Ремонт даху дитячого садка	▪ Ремонт даху дитячого садка
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					▪ 41528 грн	▪ 41528 грн
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 216 дітей (106 хлопчиків, 110 дівчат), 29 вчителів	▪ 216 дітей (106 хлопчиків, 110 дівчат), 29 вчителів					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення	▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт (що дозволяє економити кошти на виконання інших ремонтних робіт)					
▪ Зменшення рівня захворюваності дітей	▪ Покращення стану будівлі всередині та зовні					
	▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення					
	▪ Зменшення рівня захворюваності дітей					
2.6	Дитсадок #14	Ремонт даху	2006	480864	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Встановлення шатрового даху	▪ Встановлення шатрового даху
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					▪ 480864 грн	▪ 480864 грн
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 376 осіб, з них: учнів – 310 (хлопчиків – 200, дівчаток - 110), вчителі – 31 (жінки - 31), технічний персонал – 35 (жінки – 31, чоловіки – 4	▪ 376 осіб, з них: учнів – 310 (хлопчиків – 200, дівчаток - 110), вчителі – 31 (жінки - 31), технічний персонал – 35 (жінки – 31, чоловіки – 4					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт	▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт					
▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов проживання	▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов проживання					
	▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення					
	▪ Зменшення рівня захворюваності дітей					
	▪ Покращення стану будівлі всередині та зовні					
2.7	ОСББ “Згода”	Ремонт ліфтів	2006	80339	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Ремонт ліфтів будинку	▪ Ремонт ліфтів будинку
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					▪ 80339 грн.	▪ 80339 грн.
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 764 жителі (340 чоловіків, 343 жінок, 81 дітей)	▪ 764 жителі (340 чоловіків, 343 жінок, 81 дітей)					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Забезпечення застосування ліфтів на постійній основі	▪ Люди похилого віку, люди з фізичними вадами, і молоді сім’ї з малими дітьми можуть тепер без перешкод користуватися ліфтами					

2.8	Школа “Лесі Українки”	Ремонт даху	2007	179752	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Встановлення нового даху	▪ Встановлення нового даху
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
					▪ 179752 грн	▪ 179752 грн
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 808 учнів (386 хлопчики, 422 дівчат), 74 вчителі (8 чол, 66 жі)	▪ 808 учнів (386 хлопчики, 422 дівчат), 74 вчителі (8 чол, 66 жі)					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення	▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення					
▪ Зменшення рівня захворюваності	▪ Зменшення рівня захворюваності					
		▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт				
		▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов проживання				
2.9	Музична школа “Ліра”	Ремонт приміщ ень	2007	171337	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Ремонт фасаду	▪ Ремонт фасаду
					▪ Ремонт приміщень дитячої музичної школи	▪ Ремонт приміщень дитячої музичної школи
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
▪ 171337 грн	▪ 171337 грн					
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 560 учнів (168 чол, 392 жі), 54 вчителів (8 чол, 56 жі), 15 осіб обслуговуючого персоналу	▪ 560 учнів (168 чол, 392 жі), 54 вчителів (8 чол, 56 жі), 15 осіб обслуговуючого персоналу					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення	▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення					
▪ Зменшення рівня захворюваності	▪ Зменшення рівня захворюваності					
		▪ Покращення внутрішнього стану будівлі				
		▪ Зменшення витрат на постійні ремонти				
2.10	Школа #7	Ремонт даху	2007	175530	Заплановані проектні заходи	Фактично виконані проектні заходи
					▪ Ремонт м'якої покрівлі	▪ Ремонт м'якої покрівлі
					▪ Нанесення праймеру бутилкаучукової гідроізоляційною мастикою	▪ Нанесення праймеру бутилкаучукової гідроізоляційною мастикою
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту
▪ 175530 грн	▪ 175530 грн					
Прямі вигодонабувачі	Вигодонабувачі					
▪ 735 учнів (340 жі, 395 чол), 91 осіб персоналу школи (15чол, 76 жі)	▪ 735 учнів (340 жі, 395 чол), 91 осіб персоналу школи (15чол, 76 жі)					
Очікувані проектні результати	Досягнуті проектні результати					
▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення	▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення					
▪ Зменшення рівня захворюваності	▪ Зменшення рівня захворюваності					
		▪ Покращення санітарних умов				
		▪ Зменшення витрат на ліки				

2.11	КК “Громад- ський прогрес”	Питна вода	2007	130912	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Розроблення ґрунту ▪ Влаштування покриття ▪ Встановлення установки 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Розроблення ґрунту ▪ Влаштування покриття ▪ Встановлення установки
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 130912 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 130912 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2004 жителів 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2004 жителів (523 чол, 838 жінок, 643 дітей)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Забезпечення якісної питної води ▪ Зменшення рівня захворюваності та травматизму 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Забезпечення якісної питної води ▪ Зменшення рівня захворюваності та травматизму
2.12	Дитсадок №13	Ремонт даху	2007	295611	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ремонт даху 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ремонт даху
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 295611 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 295611 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 132 дітей (71 чол, 61 жін), 27 вчителів (25 жінок, 2 чол) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 132 дітей (71 чол, 61 жін), 27 вчителів (25 жінок, 2 чол)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення ▪ Зменшення рівня захворюваності ▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт ▪ Покращення санітарних умов проживання 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення ▪ Зменшення рівня захворюваності ▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт ▪ Покращення санітарних умов проживання
2.13	ОСББ “Кедр”	Енергоз береже ння	2007	110895	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ремонт окремих місць покриття з асбестоцементних листів звичайного профілю ▪ Ремонт слухових вікон ▪ Улаштування дощатих покриттів; ▪ Установлення дверних блоків 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ремонт окремих місць покриття з асбестоцементних листів звичайного профілю ▪ Ремонт слухових вікон ▪ Улаштування дощатих покриттів; ▪ Установлення дверних блоків
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 110895 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 110895 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 59 жителів 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 59 жителів (21 чол, 27 жінок, 11 дітей)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Енергозбереження в квартирах та під’їздах ▪ Зменшення рівня захворюваності ▪ Заощадження коштів 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Енергозбереження в квартирах та під’їздах ▪ Зменшення рівня захворюваності ▪ Заощадження коштів ▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт

					<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зменшення кількості постійних ремонтних робіт ▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов проживання 	Покращення санітарно-гігієнічних умов проживання
2.14	ОСББ “Житловик”	Спортмайданчик	2007	94677	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старої огорожі ▪ Монтаж дрібних металокопункцій ▪ Улаштування монолітних залізобетонних фундаментів ▪ Улаштування покриття ▪ Монтаж огорожі 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старої огорожі ▪ Монтаж дрібних металокопункцій ▪ Улаштування монолітних залізобетонних фундаментів ▪ Улаштування покриття ▪ Монтаж огорожі
					<p>Вартість проекту за планом</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 94677 грн 	<p>Фактична вартість проекту</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 94677 грн
					<p>Прямі вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 448 жителів (138 чол, 226 жінок, 84 дітей) 	<p>Вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 448 жителів (138 чол, 226 жінок, 84 дітей)
					<p>Очікувані проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Сприяння здоровому способу життя ▪ Підвищення працездатності, фізичних та рухових здібностей людей, тривалості життя 	<p>Досягнуті проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Сприяння здоровому способу життя ▪ Підвищення працездатності, фізичних та рухових здібностей людей, тривалості життя
3	Івано-Франківськ					
3.1	БК по Вовчиноцькій 194а	Підвальні розгалуження	2007	158617	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення. ▪ Монтаж нових внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення. ▪ Встановлення лічильників 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Підготовка підвалу до початку робіт ▪ Демонтаж старих внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення ▪ Монтаж нових внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення ▪ Встановлення лічильників. ▪ Прибирання підвалу після закінчення робіт. ▪ Ремонт колясочної. ▪ Ремонт дверей.
					<p>Вартість проекту за планом</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 158617 грн 	<p>Фактична вартість проекту</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 160617 грн (за рахунок виконання додаткових робіт, а саме: прибирання підвалу після ремонтних робіт, ремонт дверей та колясочної, додаткових 2 000 грн. внесок громади та спонсора)
					<p>Прямі вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 60 членів БК 	<p>Вигодонабувачі</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 220 жителів будинку
					<p>Очікувані проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарного стану будинку. ▪ Зменшення теплових втрат. 	<p>Досягнуті проектні результати</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарного стану будівлі ▪ Зберігає будинок від руйнування. ▪ Мешканці оплачують за фактичними витратами.
3.2	БК по Галицькій	Підвальні	2007	165619	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж підвальних розгалужень системи опалення та холодного 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Підготовка підвалу до початку робіт ▪ Демонтаж старих підвальних розгалужень.

		розгалуження			<p>водопостачання.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Монтаж підвальних розгалужень за новими технологіями. ▪ Побілка, фарбування сходових кліток і віконних рам. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Монтаж нових розгалужень. ▪ Підготовчі роботи до побілки і фарбування сходових кліток та віконних рам. ▪ Побілка і фарбування сходових кліток та віконних рам. ▪ Встановлення лічильника обліку теплової енергії. ▪ Ремонт і реконструкція вхідних дверей під'їздів з встановленням кодових замків. ▪ Встановлення зовнішнього освітлення під'їздів.
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 165619 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 175319 грн (за рахунок виконання додаткових робіт, а саме: встановлення лічильника обліку тепла, ремонт і реконструкція вхідних дверей з встановленням кодових замків, встановлення світильників; дДодаткових 9700 грн. внесок громади)
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 159 жителів будинку 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 159 жителів будинку
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарного стану будівлі ▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення. 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарного стану будівлі ▪ Зменшення щомісячних витрат на опалення (за листопад з 9589 грн. до 8747грн.) ▪ Мешканці оплачують за фактичними витратами. ▪ Подолана байдужість жителів будинку. Вони повірили в загальнолюдські цінності.
4	Кіровське					
4.1	ОСББ "Гірник-2"	Підвальні розгалуження	2006	31700	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих труб ▪ Встановлення нових труб 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старих труб ▪ Встановлення нових труб ▪ Встановлення мет. дверей ▪ Окрашення, відбілка та освітлення підвалу
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 31700 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 37680 грн (за рахунок додатково виконаних робіт). Фактична частка громади зросла з 10% до 28%
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 498 жителів будинку (171 чоловік, 224 жінок, 103 дітей) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 512 жителів (176 чол, 230 жін, 106 дітей), за рахунок заселення пустих квартир
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарних умов проживання ▪ Поліпшення якості питної води ▪ Покращення тепловіддачі опалювальної системи 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Підвали знаходяться у відмінному санітарному стані, відсутні комахи та неприємний запах, підвали повністю зачищені від сміття, освітленні та замкнуті на замки ▪ Поліпшилась якість питної води ▪ Зменшилась втрата теплоенергії та покращилась тепловіддача. Температура у батареях 55-60 градусів (у 2005-2006 роках 25-35)
5	Гола Пристань					
5.1	Мережа	Ремонт	2006	70108	<p>Заплановані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старої покрівлі 	<p>Фактично виконані проектні заходи</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Демонтаж старої покрівлі

	дитсадків	даху			<ul style="list-style-type: none"> Монтаж нової покрівлі 	<ul style="list-style-type: none"> Монтаж нової покрівлі Влаштування цементної стяжки Завантаження сміття ручним способом.
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 70 180 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 72 120 грн За рахунок виконання підготовчих робіт внесок громади збільшився і становить 13 % від загальної вартості.
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 259 осіб (включаючи 206 дітей та 53 працівники закладу) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 604 особи (53 працівники закладу, 329 батьків та інших родив, 206 дітей та новостворена група дітей з 16 осіб)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення витрат на поточні ремонти; Зменшення рівня захворюваності дітей 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Після реконструкції покрівлі одного з корпусів у садочку відкрита нова група на 16 дітей Кількість захворювань зменшилась з рік у 2,5 раза Зросла відвідуваність дошкільного закладу на 14,5% Скоротилися витрати на косметичний ремонт групових кімнат та коридорів в середньому на 2 700 грн.
5.2	Мережа дитсадків	Заміна вікон	2007	88151	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старих вікон Монтаж нових вікон 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старих вікон Монтаж нових вікон Штукатурка та побілка відкосів Прибирання групових кімнат
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 88151 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 96128.40 грн (за рахунок додатково виконаних робіт з підготовки групових кімнат та штукатурки і побілки відкосів). Додаткових 7 977,50 грн. зібрано з членів громади. Тобто фактична частка громади замість 10% зросла до 19.%
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 241 осіб (190 дітей та 51 персоналу) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 633 осіб (190 дітей, 51 персоналу та 392 батьків чи інших родичів)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення щомісячних витрат на опалення Зменшення рівня захворюваності учнів 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Щомісячні витрати на опалення днз в порівнянні періоду за жовтень-листопад 2006 та 2007 р. р.) зменшились з 8 000 грн. в міс до 6 660 грн. в міс Кількість захворювань замінилась з 11 випадків до 5. Зросла відвідуваність дошкільного закладу на 12% Скоротилися витрати на косметичний ремонт групових кімнат та віконних блоків в середньому на 4 500 грн/рік
5.3	ОСББ "Галина-Надія"	Реконструкція внутрішньобудинкової	2007	24252	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старої внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Монтаж нової внутрішньобудинкової мережі трубопроводу. 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Підготовка підвалу до початку робіт Демонтаж старої внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Монтаж нової внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Ремонт системи освітлення у підвалі.
					Вартість проекту за планом	Фактична вартість проекту

		мережі водопостачання			<ul style="list-style-type: none"> 24252 грн 	<ul style="list-style-type: none"> 27 252 грн (за рахунок подорожчання матеріалів та оплати праці; виконання додаткових робіт з ремонту системи опалення та прибирання підвалу після ремонтних робіт) Додаткових 3 350 грн. зібрано з членів громади. Тобто фактична частка громади замість 10% зросла до 14 %
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 30 членів ОСББ 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 85 жителів будинку
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Покращення технічного стану будівлі Збереження здоров'я мешканців. 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Ліквідація протікання води сприяє покращенню технічного стану фундаментів та підвального приміщення будівлі, що дає змогу зберегти будинок від обвалу, а також, має значний вплив на якість життя та здоров'я мешканців, що виражається у покращенні умов та комфортності проживання.
5.4	ОСББ "Голяни"	Реконструкція внутрішньої мережі водопостачання	2007	30595	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старих внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення Монтаж нових внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення. 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Підготовка підвалу до початку робіт Демонтаж старих внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення Монтаж нових внутрішньобудинкових мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення Ремонт системи освітлення у підвалі Прибирання підвалу після закінчення робіт.
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 30595 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 35595 грн (за рахунок подорожчання матеріалів та оплати праці; виконання додаткових робіт з ремонту системи опалення та прибирання підвалу після ремонтних робіт) Додаткових 5 000 грн. зібрано з членів громади. Тобто фактична частка громади замість 10% зросла до 16,4 %
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 22 члени ОСББ 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 37 жителі будинку
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Покращення технічного стану будівлі Збереження здоров'я мешканців. 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Одночасно вирішені питання стосовно якості послуг щодо тепло- та водопостачання, водовідведення, це має значний вплив на умови проживання, підвищує рівень комфортності та здоров'я мешканців будинку. Покращення технічного стану фундаментів та підвального приміщення будівлі зберігає будинок від руйнування.
6	Нововолинськ					
6.1	Дитсадок № 4	Ізоляція вікон	2007	17737	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старих вікон, дверей Монтаж нових вікон, дверей 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Підготовка підвалу до початку робіт Демонтаж старої внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Монтаж нової внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Реставрація стін у підвальному приміщенні Завантаження сміття ручним способом.

					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 17737 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 17737 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 250 членів НГО 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 250 членів НГО
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення щомісячних витрат на опалення Зменшення рівня захворюваності дітей та персоналу 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшилися щомісячні витрати на опалення Кількість захворювань зменшилась Зросла відвідуваність дошкільного закладу Скоротилися витрати на косметичний ремонт віконних блоків та дверей.
6.2	ВК "Струмок"	Каналізаційна мережа	2007	132860	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Розроблення траншей Укладання трубопроводу Улаштування круглих збірних, залізобетонних колодязів Засипка траншей і котлованів Приєднання каналізаційного трубопроводу до існуючої мережі 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Розроблення траншей Укладання трубопроводу Улаштування круглих збірних, залізобетонних колодязів Засипка траншей і котлованів Приєднання каналізаційного трубопроводу до існуючої мережі
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 132860 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 132860 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 31 член ВК 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 31 член ВК
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Покращення життєвих умов громади Збереження здоров'я мешканців. 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Покращення життєвих умов громади Збереження здоров'я мешканців.
6.3	ОСББ "Надія 2007"	Система водопостачання	2007	14467	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Демонтаж старої водопровідної системи Монтаж нової водопровідної системи 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Підготовка підвалу до початку робіт Демонтаж старої внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Монтаж нової внутрішньобудинкової мережі трубопроводу Реставрація стін у підвальному приміщенні Завантаження сміття ручним способом.
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> 14 467 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> 14467 грн
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 36 членів ОСББ 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> 49 жителів будинку
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Зменшення витрат на поточні ремонти Покращення якості питної води 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> Після реконструкції водопостачання покращилася якість питної води. Тиск води у трубопроводі істотно збільшився Скоротилися витрати на аварійні ремонти
Вознесенськ						
7.1	Територіальний комітет "Затишний"	Будівництво водопро-	2007	172741	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Будівництво водопровідних мереж на 12 вулицях 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> Будівництво водопровідних мереж на 12 вулицях Підключено 113 домогосподарств до водопроводу

		відних мереж			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Підключення 113 домогосподарств до водопроводу 	
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 172741 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 172741 грн (не фінансовий вклад громади склав 2100 грн.)
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 286 жителів, включаючи 42 дитини 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 286 жителів, включаючи 42 дитини
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення якості води, яку вживає населення 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення якості води, яку вживає населення
7.2	Вознесенський міський благодійний фонд "Любисток"	Ремонт каналізаційної системи	2007	76890	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Капітальний ремонт каналізаційної системи в ДНЗ № 6 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Капітальний ремонт каналізаційної системи в ДНЗ № 6
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 76890 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 76890 грн (нефінансовий внесок громади становив 350 грн)
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 114 осіб (106 учнів та 8 вчителів) 	Beneficiaries <ul style="list-style-type: none"> ▪ 114 осіб (106 учнів та 8 вчителів)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарно - гігієнічного стану приміщення дитсадка ▪ Збереження здоров'я 106 учнів. 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарно - гігієнічного стану приміщення дитсадка ▪ Кількість захворювань зменшилась в 2,1 раза
7.3	Міський благодійний фонд "Берегиня"	Ремонт системи опалення	2007	35541	Заплановані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Капітальний ремонт системи опалення в школі №5 	Фактично виконані проектні заходи <ul style="list-style-type: none"> ▪ Капітальний ремонт системи опалення в школі №5
					Вартість проекту за планом <ul style="list-style-type: none"> ▪ 35541 грн 	Фактична вартість проекту <ul style="list-style-type: none"> ▪ 35541 грн (нефінансовий внесок громади становив 644 грн)
					Прямі вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 570 особи (534 учні та 36 вчителів) 	Вигодонабувачі <ul style="list-style-type: none"> ▪ 570 особи (534 учні та 36 вчителів)
					Очікувані проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов ▪ Зменшення рівня захворюваності дітей 	Досягнуті проектні результати <ul style="list-style-type: none"> ▪ Покращення санітарно-гігієнічних умов ▪ Рівень захворюваності дітей зменшився в 2,8 раза ▪ Відвідуваність учнями підвищилася у 13,4 раза

Додаток – XI:

Деталі щодо підпроєкту, що реалізується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва

ПРООН/МПВСР втілює компонент “Сприяння умовам врядування та розвитку за широкої участі громадян у містах”, що підтримується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС). Загальною метою проєкту є наступна: “Процес муніципального врядування та розвитку є децентралізованим та посиленним завдяки інтеграції партисипативного підходу; встановлення прозорих зв'язків з регіональною владою та сприяння співпраці між залученими містами.”

А) Територія, охоплена заходами Програми

У рамках підпроєкту було укладено «Угоди про партнерство» з наступними міськими радами:

- 1) В АР Крим – із м. Саки, Джанкой та Щолкіне;
- 2) У Вінницькій обл. – із м. Тульчин та Калинівка. Інше місто Вінницької обл. – Могилів-Подільський – де також представлена МПВСР, було також додане до території, охопленої підпроєктом за підтримки ШАРС,

З метою ознайомлення органів місцевої влади цих міст та представників їхніх відповідних районних державних адміністрацій з підходом Програми та механізмом її реалізації, було організовано два оглядових візити:

- 1) 4-5 червня – для представників міст Вінницької обл. та Криму до м. Новоград-Волинський;
- 2) 1-2 листопада – для представників міст Криму до м. Гола Пристань.

Для розбудови потенціалу міст-партнерів, набори обладнання у міста Тульчин, Калинівка та Саки, а відповідний персонал пройшов спеціальні тренінги (більш детально про це у Розділі “Розвиток людських ресурсів”).

Для підтримки плану дії програми та покращення її ефективності у сфері, ПРООН/МПВСР найняла особу з відповідним досвідом у АР Крим.

Б) Заходи Програми

Міська рада м. Могилів-Подільський також підтримується в рамках підпроєкту Швейцарської агенції розвитку та співробітництва. Програма діє у місті з 2006 року; громади міста вже спланували та визначили свої ініціативи місцевого розвитку. Комітетом із відбору проєктів ПРООН/МПВСР було обрано та затверджено 4 проєкти на загальну суму 436 998 грн. (частка ШАРС 187 700 грн., або 43% від загальної вартості проєктів). Відповідні угоди про партнерство були підписані між місцевими зацікавленими сторонами та ПРООН/МПВСР. Громади вже отримали перші та другі транші ресурсів на загальну суму 225 436 грн.

Таблиця: Фінансовий статус проєктів громад за підтримки ШАРС – Могилів-Подільський, Вінницька область

N	ОЖ/мережа	Мета	Рік початку	Загальна перерахована сума на кін 07, грн		Сума до сплати у майбутньому, грн		Статус фінансового виконання проєктів, (%)
				Фонд ШАРС	Міська рада	Фонд ШАРС	Міська рада	
1	Дитсадок #1	Ізоляція вікон	2007	5476	60238	31032	-23730	90
2	Дитсадок #2	Ізоляція вікон	2007	33910	33910	3768	3768	90
3	Дитсадок #5	Ізоляція вікон	2007	34708	34708	3856	3856	90
4	ГО "Ангел надії"	Ремонт приміщень	2007	11243	11243	63708	63708	15
	Всього	*	*	85337	140099	102364	47602	*

На сьогодні, муніципальні відділи підтримки сформовані рішеннями пленарних засідань міських рад у м. Тульчин, Калинівка, Саки, Шолкіне та Джанкой. Їхні офіси встановили Систему управління інформацією. 2 працівники були призначені до роботи в цих відділах у кожному місті. МВП розробили та подали до ПРООН/МПВСР свої річні робочі плани. У процесі – підписання угод про співфінансування з цими міськими радами на 2008 рік.

Місто Саки за підтримки спеціаліста зі спільного врядування розпочало мобілізацію місцевих громад та реєстрацію їхніх організацій. Після зустрічей з людьми та вивчення їхніх пріоритетів, міська рада визначила такі проблеми, які мають бути вирішені у партнерстві з ПРООН/МПВСР: система питаного водопостачання вздовж вулиці, система водовідведення та каналізаційний колектор, капітальний ремонт туалетів у школах.

Близько 20 організацій громад м. Саки вирішили подати заявку на участь в Програмі у 2008 році та впровадити визначені ними проекти для покращення умов проживання на власних вулицях, територіях, у будівлях та приміщеннях. На місцевому рівні були відібрані проекти шести громад та подані до офісу МПВСР для оцінки та можливого затвердження. Місцеві громади готові зробити внесок в обсязі до 40% від загальної вартості проектів. Це може стати позитивним сигналом для інших громад з міст-партнерів МПВСР та органів місцевої влади з метою підвищення частки громад в їхніх проектах.

З метою сприяння принципам сталого розвитку та підходу участі громад в розвитку в цьому регіоні та забезпечення підтримки республіканських органів влади, МПВСР підписала «Угоду про партнерство» із Постійною Комісією Верховної Ради АР Крим з місцевого самоврядування та адміністративно-територіальних питань.

В) Використання ресурсів

Із 68'000 дол. США, що були фактично отримані ПРООН/МПВСР від ШАРС у 2007 р., було використано 71'000 дол. США (або 104%).

Додаток – XII:

Деталі щодо проектів громад, що підтримуються Посольством Норвегії в Україні

Підтримка ПРООН/МПВСР містам –партнерам Новоград-Волинський та Івано-Франківськ у 2007 році доповнювалася Посольством Норвегії в Україні.

Метою співпраці є покращення ефективності енергії в містах України, а також внесок в розвиток нових більш ефективних систем власності та управління, пов'язаних із багатоквартирними житловими будинками (згідно із «Угодами про співфінансування»).

А) Заходи Програми

Посольство надало підтримку на 1 проект громади у м. Новоград-Волинський та 9 проектів у м. Івано-Франківськ з метою підтримки місцевих жителів у формуванні об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та вирішення пріоритетних проблем їхніх житлових районів.

Загальна вартість цих проектів становила 1 277 240 грн., включаючи частку Посольства Норвегії в обсязі 181 160 грн. (14.2% загальної вартості проектів). Проекти принесуть пряму вигоду 1873 жителям цих міст (більш детально про співфінансування та вигодонабувачів – у Додатку VII).

Б) Використання ресурсів

Станом на кінець 2007 року, 1 проект громади був повністю завершений, а інші 90% перебувають на завершальній стадії реалізації – рівень виконання 90%. Персонал МПВСР проводить постійний моніторинг та регулярні інспекції зазначених проектів. У грудні 2007 року представник відділу Програми з управління якістю відвідав місця впровадження проектів для надання порад та консультування.

Таблиця: Фінансовий статус проектів громад, що реалізуються за підтримки Посольства Норвегії на кінець 2007 року

N	ОЖ/мережа	Мета	Рік початку	Загальна перерахована сума на кінець 2007, грн			Сума до сплати у майбутньому, грн			Статус фінансов виконання проектів, (%)
				Фонд ПРООН	Посольство Норвегії	Міські ради	Фонд ПРООН	Посольство Норвегії	Міські ради	
Івано-Франківськ										
1	ОСББ Сучасне життя	Ремонт даху	2007		12944.59	106543.91		1659.56	11616.94	90
2	БК по Галицькій 134	Ремонт даху	2007		6442.51	53026.79		825.96	5781.74	90
3	БК по Сахарова 31	Підвальні розгалуж	2007		14472.90	119123.10		1855.50	12988.50	90
4	БК по Сахарова 27	Підвальні розгалуж	2007		14102.01	116070.39		1807.95	12655.65	90
5	ОСББ Ватровик	Підвальні розгалуж	2007		7193.16	59205.24		922.20	6455.40	90
6	БК по Надвірнянській 32	Підвальні розгалуж	2007		14353.37	118139.23		1840.17	12881.23	90
7	ОСББ Цемент	Підвальні розгалуж	2007		10539.07	86744.63		1351.16	9458.14	90
8	ОСББ Злагода-2006	Ремонт даху	2007		6139.77	50535.03		787.15	5510.05	90
9	БК по Вовчинецькій 194в	Підвальні розгалуж	2007		14615.35	120295.55		1873.76	13116.34	90
Новоград-Волинський										
1	ОСББ “Кедр”	Комплексне енерго-збереження	2007	22568	67705		-9027		9027	100
Всього 2007				22568	168507	829684	-9027	12923	99491	

20 листопада 2007 р. проведено візит донорів для представників Посольства Норвегії (більш детально про це у Розділі 2.5 Оглядів місії Програми).

Додаток – XIII:

Методичні рекомендації щодо виконання проектів громад²

Мета: ПРООН/МПВСП підтримує проекти громад для сприяння управлінню за широкої участі громадян, результатом якого є покращення якості життя в містах України. ПРООН/МПВСП використовує таку підтримку як інструмент для навчання лідерів і членів громад, а також представників місцевої влади, і надання їм можливостей для досягнення поставленої мети. Муніципальні відділи підтримки, що створюються в містах-партнерах за сприяння Програми, допомагають організаціям громад / мережам одержати таку підтримку.

Для одержання підтримки від ПРООН/МПВСП потрібно звернути увагу на такі етапи та кроки:

1. Відповідність критеріям відбору.

Для того, щоб мати право на одержання підтримки (гранту) для впровадження проекту, організація громади / мережа повинна відповідати наступним критеріям:

1.1. Зрілість організації.

Будь-яка організація громади / мережа, що має бажання реалізувати проект, повинна продемонструвати інституційну зрілість, а саме:

- **Реєстрація юридичної особи** – отримати свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи відповідної організаційно-правової форми – об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ), громадської організації (школи, мережі), обслуговуючого кооперативу.

- **Повноваження щодо прийняття рішень** – усі рішення з ключових питань обговорюються і приймаються загальними зборами членів організації громади, а рішення, пов'язані із щоденним управлінням організацією, приймаються членами правління організації (виконавчим органом) відповідно до повноважень, зазначених у статуті.

- **Управління фінансовими ресурсами організації** – управління фінансовими справами організації громади / мережі має бути ефективними. Затвердження договорів (угод), укладених на суму, що перевищує визначену в статуті організації, має відбуватися за рішенням загальних зборів її членів.

- **Регулярність проведення зборів** – збори членів організації мають проводитися регулярно, за участю не менш як 80% її членів.

- **Вимоги до членів правління** – правління (виконавчий орган) організації громади / мережі формується з тих її членів, які мають / демонструють необхідну компетентність, навички управління організацією та розвитку її діяльності.

- **Фінансова спроможність** – організація громади / мережа має бути фінансово спроможною: мати джерела постійного надходження коштів, а також кошти на рахунку для покриття витрат на управління організацією та для внесення своєї частки в запропонований проект.

- **Відсутність арешту, звернення стягнення або податкової застави на майно** – майно організації громади / мережі, яка звернулася за отриманням гранту, не повинно перебувати під арештом, зверненням стягнення або у податковій заставі.

1.2. Спільне планування.

Члени організації громади / мережі, яка відповідає критеріям зрілості, методом спільного планування повинні визначити пріоритети розвитку їх організації. Визначені пріоритети мають бути подані Муніципальній раді зі сталого розвитку (МРСР) на розгляд та затвердження, і в разі схвалення - інтегровані в муніципальний плану розвитку району / міста.

2. Підготовка проектної заявки.

Організація громади/мережа, що сформувалася, може підготувати проектну заявку, виконавши таке:

2.1. Компетентність з технічних питань.

Організації громади / мережі рекомендується залучити особу, яка компетентна в технічних питаннях і яка надаватиме консультації з технічних питань, пов'язаних із виконанням запропонованого проекту. Ця людина може бути з числа членів організації громади / мережі, муніципального відділу підтримки / міста, існуючих компаній або із сусідніх будинків, та може брати участь у складанні кошторисно-проектної документації, моніторингу якості виконання робіт за проектом, виробленні механізму експлуатації та утримання результатів проекту та ін. Також, організації громади / мережі необхідно отримати і вивчити інформацію стосовно процедури надання підтримки від ПРООН/МПВСП, а

² Розроблені в 2007 році на основі поточної практики. У разі необхідності - підлягають перегляду.

саме: визначення вартості проекту, проведення тендеру, переговорів із підрядниками, укладення договору підряду, ведення бухгалтерського обліку, експлуатації та утримання майна, підготовки проектної заявки тощо. Якщо потрібно, організації громади / мережі буде надана допомога персоналом Програми або персоналом муніципального відділу підтримки для того, щоб перед тим, як почати реалізацію проекту, організація громади / мережа отримала необхідні знання і навички.

2.2. Формування функціональної групи.

Організація громади / мережа повинна сформувати зі своїх членів функціональну групу, яка буде займатися підготовкою і реалізацією запропонованого проекту.

2.3. Визначення вартості проекту.

Організація громади / мережа має сформувати тендерний комітет (див. Вставку I) з метою належної організації та проведення конкурсу (тендеру) для визначення компанії-підрядника по виконанню необхідних робіт. Тендерний комітет обирає найкращу компанію шляхом забезпечення прозорої процедури розгляду та порівняння цінових пропозицій. Компанія, яка стала переможцем такого конкурсу, повинна надати деталізований кошторис виконання проекту, а також необхідні технічні специфікації і креслення. Функціональна група організації громади / мережі уточнює з компанією-переможцем надані документи і представлені в кошторисі статті витрат (найменування, якісні показники, кількість, ціну, коефіцієнти тощо) й узгоджує їх остаточну версію. У разі потреби муніципальний відділ підтримки або МПВСР допоможе організації громади / мережі у проведенні переговорів.

Остаточний кошторис витрат на виконання проекту має бути розглянутий і затверджений загальними зборами членів організації громади / мережі.

Вставка I: Деталі щодо тендеру

У ході реалізації проекту організація громади (як представник громади) виступає замовником робіт, матеріалів або послуг. Після обговорення й підписання договору-підряду з компанією, яку було обрано під час тендеру, організація громади стає відповідальною за виконання проекту і підвітною щодо використання фінансових ресурсів, отриманих від зовнішніх організацій. Тому склад тендерного комітету формується саме з членів організації громади. Тендерний комітет має складатися щонайменше з п'яти осіб. Члени тендерного комітету повинні обрати голову та секретаря комітету. Голова тендерного комітету організовує його роботу і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій. Рішення з питань, що розглядаються на засіданнях тендерного комітету, приймаються простою більшістю голосів у присутності не менш як двох третин членів тендерного комітету. У разі рівного розподілу голосів голос голови комітету є ухвальним. Рішення комітету оформляється протоколом, який підписується усіма членами тендерного комітету, які брали участь у голосуванні.

Організація громади / мережа може самостійно, силами сформованого нею тендерного комітету, оголошувати та проводити тендер і приймати рішення щодо результатів його проведення. Проте, на засідання тендерного комітету рекомендується запрошувати представників муніципального відділу підтримки та фахівців з органу місцевої влади (через МВП) для допомоги в проведенні тендеру. Вони виконуватимуть роль спостерігачів і консультантів.

Під час проведення тендеру необхідно дотримуватися високого рівня прозорості. Бажано забезпечити присутність засобів масової інформації, представників органів місцевої влади та громадянського суспільства як спостерігачів.

Тендерний комітет повинен: **(а)** отримати технічну документацію, необхідну для реалізації проекту; **(б)** визначити обсяг робіт і розробити технічні вимоги щодо робіт та матеріалів, необхідних для реалізації проекту й визначити кваліфікаційні вимоги щодо учасників; **(в)** підготувати та розмістити оголошення про проведення тендеру в місцевій газеті чи на муніципальній інформаційній дошці; **(г)** зв'язуватися, у разі потреби, з потенційними постачальниками та запрошувати їх до участі в тендері; **(д)** отримати тендерні пропозиції; **(е)** провести тендер; **(ж)** підготувати протокол результатів тендеру; **(з)** надати протоколи з інформацією про результати тендеру правлінню / загальним зборам для подальшої дії.

2.4. Підготовка проектної заявки.

Функціональна група організації громади / мережі повинна підготувати проектну заявку, використовуючи встановлену МПВСР типову форму проектної заявки. У проектній заявці має бути чітко зазначено розподіл витрат між партнерами, виходячи з домовленості про співфінансування та існуючої практики (див. Вставку II).

Вставка II: Умови співфінансування

Внесок організації громади / мережі складається з фінансового і нефінансового внесків. Фінансовий внесок організації громади / мережі повинен становити не менш ніж 10% від вартості проекту. Нефінансовий внесок – це додаткові роботи (покращання майна або навколишньої території, якщо такі необхідні), вартість яких виражається громадою у грошовому еквіваленті відповідно до ринкової вартості цих робіт. На час звернення за підтримкою до МПВСР організація громади / мережі може не мати в наявності усієї суми, необхідної для її фінансового внеску. Але до того, як будуть виконані 80% усіх запланованих у межах проекту робіт, організація громади / мережа повинна зібрати необхідні кошти і зробити свій фінансовий внесок у повному обсязі, сплативши за виконані роботи та надавши про це відповідне підтвердження МПВСР (довідка про банківський переказ коштів на рахунок компанії-підрядника або товарні чеки закупівель, що були здійснені для потреб проекту).

У разі, коли підтримка надається громаді повторно, фінансовий внесок організації громади / мережі має становити не менше 20%. Крім того, така організація громади / мережа має стати ефективним демонстраційним прикладом для інших громад. Розмір необхідного фінансового внеску прогресивно зростає, якщо організація громади / мережа отримує підтримку в третій раз.

Розподіл витрат визначається так:

- 1) Загальна вартість проекту = A
- 2) Внесок організації громади / мережі = $A * 10\%$ (або більше, за домовленістю) / 100 = B
- 3) Внесок інших осіб (спонсорів), якщо такі є = C
- 4) Сума фінансового внеску ПРООН/МПВСР і міської ради = $A - B - C = D$

Сума фінансового внеску ПРООН/МПВСР і міської ради (D) розподіляється наступним чином:

- 5) Частка міста = $D * \% \text{участі міста}^3 / 100$
- 6) Частка ПРООН/МПВСР = $D * \% \text{участі ПРООН} / 100$

3. Затвердження проекту.

Розгляд і затвердження проектної заявки складається з таких процедур:

3.1. Надання проектної заявки до МВП.

Остаточний, якісно виконаний варіант проектної заявки організація громади / мережа надає муніципальному відділу підтримки. До проектної заявки потрібно додати такі документи: лист-звернення від організації громади / мережі; статут організації громади / мережі; документ про державну реєстрацію; документ аудиту (якщо такий мав місце); довідку про сплату податків (для платників податків); довідку про реквізити банківського рахунку; лист від інших донорів (спонсорів), якщо такі братимуть участь у фінансуванні проекту; детальний кошторис; технічні специфікації та креслення; протоколи основних рішень загальних зборів членів організації стосовно виконання проекту.

3.2. Дії комітету з відбору проектів.

Комітет з відбору проектів МВП / міста розглядає проект разом з іншими проектами, що надійшли від інших організацій громад / мереж і обирає, на основі конкурсу, найкращий проект для затвердження. МВП надішле проект до ПРООН/МПВСР разом із рекомендаціями від комітету з відбору проектів та листом від міського голови.

3.3. Оцінка проекту.

МПВСР виконає оцінку запропонованого проекту з інституційної, фінансової і технічної точок зору. Спеціалісти Програми відвідають громаду, яка подала проект, зустрінуться з членами громади з метою детального обговорення питань щодо обізнаності членів громади з проектом, їхньої участі у фінансуванні та утриманні результатів проекту, розуміння необхідності створення об'єднання співвласників (якщо проект виконувався будинковим комітетом), проведуть огляд об'єкта, де пропонується реалізувати проект. Звіт про оцінку організації та представленого проекту буде підготований фахівцем, який проводив оцінювання, і

³ Як правило, частка у співфінансуванні ПРООН та міста-партнера становить 50:50 у перший рік партнерства або протягом року, під час якого місто вперше одержує підтримку ПРООН на місцеві проекти. Після закінчення цього терміну частка ПРООН буде поступово зменшуватися з кожним роком, у той час як частина міста буде пропорційно збільшуватись. Проте, в особливих випадках така домовленість може змінюватись.

переданий до комітету зі схвалення проектів, що працює в ПРООН, із одночасним повідомленням громади про результати такої оцінки.

3.4. Розгляд проекту.

Комітет зі схвалення проектів ПРООН/МПВСР проведе остаточний розгляд проекту та супровідних документів і, в разі їх відповідності, схвалить фінансування проекту. Зацікавленим організаціям громад / мережам / МВП буде повідомлено про затвердження або відхилення проекту.

4. Впровадження проекту.

Після схвалення проекту необхідно здійснити низку заходів для його виконання:

4.1. Переказ коштів на рахунок ПРООН.

Міська рада повинна переказати на рахунок ПРООН свою частку у фінансуванні реалізації проекту, як зазначено у Вставці II (включаючи 7% за адміністрування коштів).

4.2. Підписання угоди з громадою.

Для того, щоб отримати фінансування і розпочати виконання проекту, організація громади / мережа і ПРООН підписують угоду відповідно до умов, зазначених у схваленій проектній заявці. Підписання угоди має відбутись у присутності більшості членів організації. Якщо ж більшість членів організації з якихось поважних причин не мають можливості бути присутніми під час підписання угоди, вони мають бути належним чином поінформовані про факт підписання угоди.

4.3. Отримання першого траншу від ПРООН.

Після підписання угоди ПРООН/МПВСР виконає переказ першого траншу коштів на банківський рахунок організації громади / мережі.

Слід зазначити, що ПРООН, як правило, виконує переказ коштів гранту трьома траншами, відповідно до умов підписаної угоди. Кошти гранту складаються з коштів, отриманих від міста, та власних коштів ПРООН. При цьому, використання наданих коштів здійснюється з обов'язковим дотриманням правил і процедур, визначених ПРООН, незалежно від того, з якого джерела ПРООН залучило надані кошти.

4.4. Договір підряду.

Організація громади / мережа має укласти договір підряду з компанією, яка була обрана тендерним комітетом для виконання проекту. Компанія-підрядник зобов'язана виконати завдання відповідно до умов договору, під постійним наглядом комітету з контролю якості (функціональної групи). Як інший варіант, організація громади / мережа може вирішити виконати проект власними силами (якщо проект достатньо простий і може бути втілений організацією громади / мережею). У такому разі організація громади / мережа зобов'язана виконувати всі закупівлі зазначених у проектній заявці матеріалів / послуг з обов'язковим дотриманням процедур, встановлених правилами виконання закупівель за кошти ПРООН.

4.5. Контроль якості.

МВП повинен допомогти організації громади / мережі здійснювати контроль за якістю товарів, робіт та послуг протягом періоду реалізації проекту з метою забезпечення отримання якісного результату.

4.6. Отримання другого траншу від ПРООН.

ПРООН виконає переказ коштів другого траншу після отримання звітної пакеції документів від організації громади / мережі про використання коштів першого траншу та виконання зобов'язань, визначених для цієї фази реалізації проекту, відповідними пунктами угоди між ПРООН і організацією громади / мережею. Для отримання другого траншу необхідно надати до МПВСР такі документи:

- Лист-звернення від організації громади / мережі.
- Рекомендаційний лист від МВП.
- Копію тендерної документації (оголошення про проведення тендеру, копії щонайменше 3-х цінових пропозицій, що розглядалися, протокол тендерного комітету про обрання виконавця робіт).
- Копію угоди з компанією(ями)-підрядником(ами).
- Акт виконаних робіт (якщо якусь їх частину вже виконано).
- Підтвердження використання коштів першого траншу для оплати послуг компанії-підрядника або інших постачальників (копії платіжних доручень).
- Підтвердження того, що організація громади / мережа внесла свою частку (повністю / частково), якщо така була.
- Підтвердження про одержання фінансової підтримки від інших донорів / спонсорів (якщо такі беруть участь у фінансуванні).

4.7. Отримання третього (останнього) траншу.

ПРООН виконає переказ коштів третього (останнього) траншу після отримання й перевірки звітнього пакету документів про використання другого траншу та виконання громадою інших зобов'язань, передбачених угодою для цієї фази виконання проекту. Для отримання третього траншу організація громади / мережа має надати такі документи:

- Лист-звернення від організації громади / мережі.
- Рекомендаційний лист від МВП.
- Акт(-и) виконаних робіт
- Акт прийняття в експлуатацію
- Звіт про громадський аудит.
- Протокол організації громади / мережі про затвердження звіту громадського аудиту.
- Підтвердження використання коштів другого траншу для оплати послуг компанії-підрядника або інших постачальників.
- Підтвердження того, що організація громади / мережа повністю внесла свою частку.
- Підтвердження того, що організація громади / мережа забезпечила утримання результатів проекту належним чином і створила фонд капітального ремонту.
- Звіт про спільне оцінювання.

МВП сприятиме громаді у виконанні процедури прийняття об'єкта в експлуатацію.

5. Заходи після закінчення проекту.

Відповідальність організації громади / мережі не закінчується після реалізації проекту. Вона має продовжувати працювати і приносити користь своїм членам насамперед від проекту, а також від багатьох інших заходів. У цьому контексті організація громади / мережа, МВП та МПВСР будуть здійснювати таку діяльність разом або окремо, відповідно до ситуації:

5.1. Аудит проекту. Організація громади / мережа організує громадський / соціальний аудит проекту за участю членів громади, МВП, представників органів місцевої влади, донорів, засобів масової інформації (якщо можливо). Організація громади / мережа має надіслати листи подяки і копію звіту про результати проведеного громадського аудиту всім сторонам, що забезпечили успішне виконання проекту.

5.2. Демонстраційність. Організація громади / мережа повинна забезпечити публічну демонстрацію результатів реалізації проекту та розповсюдження інформації про донорів.

5.3. Документація, публікації та розповсюдження інформації. Організація громади / мережа повинна задокументувати свій досвід та розповсюдити його, розмістивши статті в місцевих газетах та інших засобах масової інформації.

5.4. Спільне оцінювання. Час від часу організація громади / мережа має здійснювати спільне оцінювання своєї діяльності. Члени організації оцінюють свою діяльність, а також результати виконання проекту для того, щоб їх постійно покращувати.

5.5. Утримання та забезпечення сталості. Організація громади / мережа має забезпечити сталість проекту (його постійне утримання та обслуговування) і створити фонд капітального ремонту, який призначено для повного відновлення майна, покращеного або створеного в результаті виконання проекту, після закінчення терміну ефективної експлуатації цього майна.

5.6. Зв'язок з органами місцевої влади та іншими агенціями розвитку. Допомога Програми забезпечує громадам набуття багатого досвіду з налагодження контактів із органами місцевої влади та донорськими організаціями для залучення ресурсів та впровадження інших заходів розвитку на користь членів цих громад. Відносини організації громади / мережі з МВП та МПВСР продовжуватимуться. У разі потреби, МВП та МПВСР надаватимуть необхідну консультативну допомогу й технічну підтримку. МВП та МПВСР періодично відвідуватимуть організацію громади / мережу не тільки для того, щоб пересвідчитись у продовженні отримання користі від проекту, а й для мотивування членів організації громади / мережі до подальших заходів розвитку.

5.7. Приймання візитів з метою демонстрації результатів проекту та передачі знань і досвіду. Очікується, що організація громади / мережа ділитиметься своїми знаннями / досвідом з іншими людьми (відвідувачами) з різних куточків України.

5.8. Післяпроектне оцінювання. ПРООН/МПВСР проводитиме оцінювання діяльності організації громади / мережі та результатів проекту, реалізованого за підтримки Програми. Організація громади / мережа повинна сприяти в проведенні такої оцінки.

Додаток – XIV:

Деталі щодо деяких медіа-згадок у 2007 р.

№	Автор/доповідач	Назва/ стаття	Медіа	Дата
1	Галина Порфір'єва	Дом, котрому не нужен ЖЕК	Газета "Николаевский бизнес", Николаев	24 січня
2	Олег Пурий	Яка громада, так й рада	Газета "Рідне місто", Кагарлик	30 січня
3	Відділ зв'язків міської ради	Гендер: партнерство вдома, на роботі, в суспільстві	Газета "Наше місто", Новоград-Волинський	Січень
4	В. Ігнатчук	Капітальний ремонт будинку? Це реально	Газета "Южная правда", Николаев	1 лютого
5	Станіслав Козлов	Члены ОСМД получают деньги на ремонт	Николаев	Лютий
6	Микола Боровець	Запрошую на звіт міського голови	Газета "Лесин Край", Новоград-Волинський	Лютий
8	Ірина Гудзь	Згуртованість громади - запорука покращення її життя	Газета "Звягель-Інфо", Новоград-Волинський	9 лютого
9	Лариса Герус	Мрії здійснюються, коли жінки починають діяти	Газета "Лесин Край", Новоград-Волинський	22 лютого
10	Марія Вітвицька	Інвестував 10 копійок - отримуй 1 гривню!	Газета "Вечірній Івано-Франківськ", Івано-Франківськ	22 лютого
11	Надія Предченко	Залізничники, об'єднуйтесь!	Газета "Рідне місто", Кагарлик	Березень
13	Віктор Коновалов	Українка вчить Житомирщину	Газета "Дніпровські проспекти", Українка	9 березня
17	Олександр Земляк	Є чому повчитись	Газета "Домашня газета", Українка	12 березня
18	Володимир Пермінов	Міжнародна програма утверджується в Україні	Газета "Дніпровські проспекти", Українка	23 березня
19	Гаргат С.	Організація Об'єднаних Націй (ООН) в Долині	Інформаційний вісник Долинської міської ради	27 квітня
20	Гаргат С.	Зустрічі з громадою – перспектива майбутнього!	Газета "Добра Справа", Долина	1 червня
21	Юрченко Н.	Вчимося бути господарями	Газета "Наше місто", Новоград-Волинський	30 березня
22	Герус Л.	Тільки в злагоді й любові! Думки після круглого столу "Гендерні відносини в родині"	Газета "Лесин Край", Новоград-Волинський	24 травня
23	Герус Л.	"Здорова родина – здорова Україна"	Газета "Лесин Край", Новоград-Волинський	24 травня
24	Герус Л.	"Пробіг заради життя"	Газета "Лесин Край", Новоград-Волинський	24 травня
25	Шимко А.	Молодь проти СНІДу	Газета "Краяни", Могилів-Подільський	31 травня
26	Сергеєва А.	Паростки нового	Газета "Рідна Пристань", Гола Пристань	30 березня
27	Сергеєва А.	Муніципальний відділ працює	Газета "Рідна Пристань", Гола Пристань	25 травня
28	Негра А.	Звіт міського голови про заходи виконавчих органів міської ради та впровадження програми соціально-економічного розвитку Голої Пристані	Газета "Рідна Пристань", Гола Пристань	23 березня
29	Предченко Н.	Здатність протистояти визначається рівнем поінформованості	Газета "Рідне місто", Кагарлик	Травень
30	Федорченко О.	Місцеве довкілля – найслабша ланка	Газета "Рідне місто", Кагарлик	Травень
31	Гоцалюк І.	Залучаючи до врядування. «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» працюватиме в Житомирі	Газета "Інтерес", Житомир	19 червня
32	Олександр Сак	Засідання міської ради	Газета "Дніпровський Проспект", Українка	5-го жовтня
33	Олександр Земляк	Ініціатива і ще раз ініціатива	Газета "Домашня Газета", Українка	23-го липня

№	Автор/доповідач	Назва/ стаття	Медіа	Дата
34	Ганна Сергєєва	Молодь проти захворювання	Газета “Рідна Пристань”, Гола Пристань	28-го вересня
35	Ганна Сергєєва	Якщо ти хочеш жити	Газета “Рідна Пристань”, Гола Пристань	20-вересня
36	Володимир Храмцов	ООН, волонтери та Цілі розвитку тисячоліття	Газета “РуНО”, Рубіжне	23-го червня
37	Ірина Божич	Допоможемо місту придбати медичне обладнання	Газета “РуНО”, Рубіжне	14-го липня
38	Світлана Шевчук	Нововолинці розпочинають покращувати своє життя	Газета “Наше Місто”, Нововолинськ	26-го липня
39	Надія Предченко	“За” та “проти” управління власними силами	Газета “Рідне Місто”, Кагарлик	серпень
40	Надія Предченко	ОСББ – об’єднання співвласників багатоквартирних будинків	Газета “Рідне Місто”, Кагарлик	серпень
41	Надія Предченко	“Надія” має надію	Газета “Рідне Місто”, Кагарлик	липень
42	Надія Предченко	Майбутнє міста залежить від органів самоорганізації населення	Газета “Рідне Місто”, Кагарлик	липень
43	Алла Губаль- Морозова	Це у наших силах	Газета “Тульчинський Край”, Тульчин	15-го серпня
44	Олександр Земляк	ПРООН – стимул для розвитку міст	Газета “Домашня газета”, Українка	15 жовтня
45	Асоціація міст України та громад	Івано-Франківськ	Збірка матеріалів “Кращі практики місцевого самоврядування”	листопад
46	Розділ новин	Будьмо господарями власних будинків	Газета “День за днем”, Вознесенськ	21 листопада
47	Блінова Світлана	Чий проєкт переможе?	Газета “Ру.но”, Рубіжне	17 листопада
48	Розділ новин	Форум міст-партнерів	Газета “Республіка.гу”, Рубіжне	19 жовтня
49	Гунько Т.	Гарний приклад зразкового міста	Газета “Слава труду”, Крим	24 листопада
50	Марковський Ігор	ЖЕКів не буде?	Газета “Анонс-контракт”, Івано-Франківськ	18 жовтня

Додаток – XV:

Команда впровадження проекту

А) Київський офіс МПВСР

№	Персонал проекту	Посада	
1	Джейсінгх Сах	Міжнародний проектний менеджер (Квітень 2004 – дотепер)	
2	Ірина Скалій	Експерт із врядування та сталого розвитку (Травень 2005 – дотепер)	
3	Олена Урсу	Експерт із моніторингу та зовнішніх зв'язків (Квітень 2005 – дотепер)	
4	Леонід Туловський	Спеціаліст із питань якості (Квітень 2006 – дотепер)	
5	Ірина Малишева	Програмний асистент/ адмін (листопад 2007 – дотепер)	
6	Катерина Базаянц	Програмний асистент/ Фін (Квітень 2006 – дотепер)	
7	Андрій Руденко	Водій (Травень 2004 – дотепер)	
№	Муніципальні відділи підтримки	Посада	
1	Івано-Франківськ	Богдан Білик	Муніципальний координатор програми (Квітень 2004 – дотепер)
2		Леся Попелюх	Громадський активіст (Вересень 2005 – дотепер)
3		Олег Федоришин	Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)
1	Рівне	Петро Вахнюк	Муніципальний координатор програми (Лютий 2006 – дотепер)
2		Олена Казьмірчук	Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)
3		Людмила Постоянець	Громадський активіст (Березень 2007 – дотепер)
1	Житомир	Олександр Круківський	Муніципальний координатор програми (липень 2006 – дотепер)
1	Галич	Оксана Стефунько	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
3		Зоряна Мартинюк	Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
1	Миколаїв	Іван Богославець	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
2		Олена Матюхіна	Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
3		Алла Манакова	Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
1	Новоград-Вол.	Ірина Гудзь	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
1	Кіровське	Сергій Полисюк	Муніципальний координатор програми (Березень 2006 – дотепер)
2		Павло Мороз	Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
3		Лариса Пашкевич	Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
4		Владислав Пахомов	Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
1	Кагарлик	Вадим Візьонюк	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер)
2		Олена Петленко	Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер)
3		Оксана Федорченко	Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)
1	Гола Пристань	Ніна Шаманська	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер)
2		Анна Сергєєва	Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер)
1	Вознесенськ	Олександр Заїка	Муніципальний координатор програми (Серпень 2006 – дотепер)
2		Володимир Коробченко	Громадський активіст (Грудень 2006 – дотепер)
1	Українка	Валентина Полтавець	Муніципальний координатор програми (Вересень 2006 – дотепер)
2		Олена Шаповал	Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
3		Валентина Кияниця	Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
1	Нововолинськ	Борис Карпус	Муніципальний координатор програми (Вересень 2006 – дотепер)
2		Нагала Мартинюк	Громадський активіст (Вересень 2006 – дотепер)
3		Людмила Харевич	Громадський активіст (Жовтень 2006 – дотепер)
4		Оксана Головка-Мороз	Громадський активіст (Грудень 2006 – дотепер)
1	Могилів-Подільський	Володимир Поляк	Муніципальний координатор програми (Листопад 2006 – дотепер)
		Сергій Тимуш	Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
		Віктор Пічкуров	Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
1	Львів	Володимир Магула	Муніципальний координатор програми (березень 2007– дотепер)
2		Галина Когут	Громадський активіст (березень 2007– дотепер)
1	Рубіжне	Ірина Божич	Муніципальний координатор програми (березень 2007– дотепер)
2		Аліна Адамчук	Громадський активіст (березень 2007– дотепер)
3		Артем Кривонос	Громадський активіст (березень 2007– дотепер)
1	Долина	Олександр Кізима	Муніципальний координатор програми (червень 2007– дотепер)
2		Сергій Гаргат	Громадський активіст (червень 2007– дотепер)
3		Галина Ткачук	Громадський активіст (червень 2007– дотепер)
1	Тульчин	Олександр Булеев	Муніципальний координатор програми (серпень 2007– дотепер)
2		Олександр Мельник	Громадський активіст (серпень 2007– дотепер)
1		Зера Емірсалієва	Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
2	Саки	Володимир Меляков	Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
3		Геннадій Луньов	Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)

Наші контакти:

ПРООН/ Муніципальна програма врядування та сталого розвитку

вул. Грушевського, 34а, оф. 46. 01021, Київ, Україна
тел./факс +38 (044) 501-42-03, 537-22-93, 253 82 90
<http://msdp.undp.org.ua> e-mail: mgsdp.info@undp.org.ua

Оксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН – Oksana.Remiga@undp.org
Джейсінгх Сах, Міжнародний менеджер проекту – Jaysingh.Sah@undp.org

Контакти муніципальних відділів підтримки у містах- партнерах

Івано-Франківськ – Муніципальний координатор проекту: Білик Богдан Іванович

Контакти МВП: Дністровська вул, 26, 2 поверх. Тел./факс: +38 (0342) 50 30 27

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.mvk.if.ua> e-mail: oleg.fedorishin@mail.ru

Рівне – Муніципальний координатор проекту: Вахнюк Петро Сидорович

Контакти МВП: Поштова вул., 2, Тел./факс: +38 (0362) 63 36 66 e-mail: uinvest@ukr.net

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.city-adm.rv.ua>

Житомир – Муніципальний координатор проекту: Круківський Олександр

Контакти МВП: Майдан Рад, 4/2, оф. 86. Тел./факс: +38 (0412) 37 79 89 e-mail: municipal.zt@gmail.com

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.zt-rada.gov.ua>

Галич – Муніципальний координатор проекту: Стефунько Оксана

Контакти МВП: вул. Ів. Франка, 3 а/с 38. Тел.: +38 (03431) 2 21 88, тел./факс: 2 15 13

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.galych-rada.gov.ua>

Миколаїв – Муніципальний координатор проекту: Богославець Іван Іванович

Контакти МВП: вул. Адмірала Макарова, 7. Тел.: +38 (0512) 47 71 88, 36 02 63.

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.gorsoviet.mk.ua> e-mail: osmd_nikolaev@mail.ru

Новоград-Волинський – Муніципальний координатор проекту: Гудзь Ірина Леонідівна

Контакти МВП: вул. Шевченка, 16. Тел.: +38 (04141) 5 22 15, тел./факс: 5 30 70.

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.novograd.org.ua> e-mail: mvp_nv@zt.ukrtel.net

Кіровоград – Муніципальний координатор проекту: Полисюк Сергій Володимирович

Контакти МВП: вул. Шахтарська, 39 Тел.: +38 (06250) 6 25 88,

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.kirovskoe.com.ua> e-mail: soviet@kir.dc.ukrtel.net

Гола Пристань – Муніципальний координатор проекту: Шаманська Ніна Миколаївна

Контакти МВП: Гола Пристань, вул. 1 Травня, 14

Тел.: +38 (05539) 2 12 77, 2 61 93 ф. 2-65-02 e-mail: gola_pry@gopri.hs.ukrtel.net

Кагарлик – Муніципальний координатор проекту: Візьонюк Вадим Валерійович

Контакти МВП: вул. Незалежності, 12 (другий поверх міського будинку культури)

Тел. (04473) 5-13-96, e-mail: kagarlyk_mrada@mail.ru

Вознесенськ – Муніципальний координатор проекту: Олександр Заїка

Контакти МВП: вул. Леніна, 41 Тел. (05134) 4-25-01, e-mail: vpml@mail.ru

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://voznensensk.osp-ua.info/>

Українка – Муніципальний координатор проекту: Полтавець Валентина

Контакти МВП: вул. Юності, 11 офіс 16. Тел. (04472) 2 04 52, e-mail: v.poltavets@gmail.com

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.ukrainka.org/>

Нововолинськ – Муніципальний координатор проекту: Борис Карпус

Контакти МВП: просп. Дружби, 27 тел 8 +380334432335 e-mail: invest@mprostir.net

Могилів-Подільський – Муніципальний координатор проекту: Поляк Володимир Миколайович

Контакти МВП: 24000 Могилів-Подільський, пл. Шевченка, 6/16, Вінницька область

тел. 8 (04337) 2-3403, e-mail: vpolyak@mogpol.com Офіційний веб-сайт: <http://www.misto.mogpod.com.ua>

Львів – Муніципальний координатор проекту: Володимир Магула

Контакти МВП: 79008 Львів, пл. Ринок, 1 тел. 8 (0322) 97-5800

Офіційний веб-сайт міської ради: www.city-adm.lviv.ua

Рубіжне – Муніципальний координатор проекту: Ірина Володимирівна Божич

Рубіжне, площа Леніна 2. тел. 8 (06453) 7 00 06

Офіційний веб-сайт міської ради: www.rubizhne.lg.ua

Долина – Муніципальний координатор проекту: Олександр Романович Кізіма

Долина, м. Незалежності, 5. тел. (03477) 22544, 22648 e-mail: SergEs@meta.ua

Тульчин – Муніципальний координатор проекту: Олександр Булеєв

Тульчин, вул. Леніна, 1 оф. 114 +38 (04335) 2-28-99 e-mail: Dasti11@yandex.ru

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://tulchinmiskrada.gov.ua/>

Саки – Громадський активіст: Зера Емірсалієва

334310, Саки, вул. Радянська, 2